

سازمان خصوصی سازی

معاونت برنامه ریزی، توسعه منابع و امور پشتیبانی

دفتر مطالعات، آمار و برنامه ریزی

گزارش عملکرد سازمان خصوصی سازی

در سال ۱۳۹۱

با رویکرد مقایسه با عملکرد سالهای گذشته

گزارش عملکرد سازمان خصوصی سازی در سال 1391 با رویکرد مقایسه با سالهای گذشته

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
1.....	بخش اول:
1.....	خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی در سال 1391
1.....	1- عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت در سال 1391
3.....	2- سایر اقدامات
4.....	پیوستهای بخش اول
نمودار شماره (1-1): ارزش واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت به بخش خصوصی در سال 1391، براساس حجم واگذاری و بازار عرضه	5.....
نمودار شماره (1-2): سهم ارزش سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت واگذار شده به بخش خصوصی در سال 1391، براساس حجم واگذاری	6.....
جدول شماره (1-1): ارزش واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت از سال 1370 لغایت سال 1391، براساس روش واگذاری - ارزش به میلیارد ریال	7.....
نمودار شماره (1-3): ارزش سهام واگذار شده یا تخصیص یافته شرکتهای دولتی و متعلق به دولت از سال 1370 لغایت سال 1391	9.....
نمودار شماره (1-4): ارزش واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت از سال 1384 لغایت سال 1391، براساس سال و روش واگذاری	10.....
نمودار شماره (1-5): تعداد شرکتهایی که بطور کامل یا بخشی از سهام آنها واگذار شده است، عملکرد مقایسه ای 1380 لغایت 1391 *	11.....
نمودار شماره (1-6): تعداد کارکنان و مدیران برخوردار شده از سهام ترجیحی، عملکرد مقایسه ای 1380 لغایت 1391	12.....
نمودار شماره (1-7): ارزش سهام ترجیحی واگذار شده به کارکنان و مدیران، عملکرد مقایسه ای 1380 لغایت 1391	13.....
نمودار شماره (1-8): ارزش سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت واگذار شده یا تخصیص یافته به طرح توزیع سهام عدالت، عملکرد مقایسه ای 1385 لغایت 1391	14.....
15.....	بخش دوم:
15.....	عملکرد تفصیلی سازمان خصوصی سازی در سال 1391
16.....	1- مقدمه
18.....	2- عملکرد سازمان خصوصی سازی در راستای واگذاری و تخصیص سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت
18.....	1-2- عملکرد مقایسه ای سازمان خصوصی سازی
18.....	1-1-2- واگذاریها بر مبنای بخش و شرکت
19.....	جدول شماره (2-1): آمارهای اساسی عملکرد مقایسه ای سازمان خصوصی سازی - ارقام به میلیارد ریال
20.....	ادامه جدول شماره (2-1): آمارهای اساسی عملکرد مقایسه ای سازمان خصوصی سازی
21.....	2-1-2- واگذاریها بر مبنای بازار عرضه

گزارش عملکرد سازمان خصوصی سازی در سال 1391 با رویکر مقایسه با سالهای گذشته

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
جدول شماره (2-2): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت بر اساس بازار عرضه از سال 1384 لغایت 1391 (ارزش به میلیارد ریال)	22
3-1-2- واگذاریها به تفکیک حجم واگذاری	22
جدول شماره (2-3): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت بر اساس حجم واگذاری از سال 1384 لغایت 1391 (ارزش به میلیارد ریال)	22
4-1-2- واگذاریها به تفکیک طبقه بندی قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی»	22
جدول شماره (2-4): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت	23
بر اساس شمول اصل (44) قانون اساسی از سال 1384 لغایت 1391 (ارزش به میلیارد ریال)	23
5-1-2- واگذاریها به تفکیک وزارتخانه	23
جدول شماره (2-5): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت بر اساس وزارتخانه، از سال 1384 لغایت 1391 (ارزش به میلیارد ریال)	24
6-1-2- واگذاریها به تفکیک شرکت مادر تخصصی	24
جدول شماره (2-6): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت بر اساس شرکتهای مادر تخصصی، از سال 1384 لغایت 1391 (ارزش به میلیارد ریال)	25
7-1-2- واگذاریها به تفکیک صنعت	26
جدول شماره (2-7): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت بر اساس صنعت، از سال 1384 لغایت 1391 (ارزش به میلیارد ریال)	27
8-1-2- عملکرد تفصیلی سال 1391:	28
2-2- واگذاری سهام ترجیحی به کارگران، کارکنان و مدیران شرکتهای در سال 1391	28
جدول شماره (2-8): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام ترجیحی به کارگران، کارکنان و مدیران شرکتهای در سال 1391	29
نمودار شماره (2-1): ارزش سهام ترجیحی واگذار شده به کارکنان و مدیران، عملکرد مقایسه ای 1380 لغایت 1391	29
3-2- تحقق اهداف درآمدی قانون بودجه سال 1391 و مقایسه با سالهای قبل	30
جدول شماره (2-9): عملکرد سازمان خصوصی سازی در تحقق اهداف درآمدی حاصل از واگذاریها از سال 1380 لغایت سال 1391	31
4-2- تحقق اهداف واگذاری سهام بابت رد دیون دولت در سال 1391 و مقایسه با سالهای قبل	32

گزارش عملکرد سازمان خصوصی سازی در سال 1391 با رویکر مقایسه با سالهای گذشته

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
جدول شماره (10-2): عملکرد سازمان خصوصی سازی در تحقق اهداف واگذاری بابت رد دیون دولت از سال 1386 لغایت پایان سال 1391 - (ارقام به میلیارد ریال)	32
3 - عملکرد سازمان خصوصی سازی در راستای اجرای طرح توزیع سهام عدالت	33
3-1 اقدامات انجام یافته در راستای شناسایی مشمولان طرح توزیع سهام عدالت	34
3-1-1 شناسایی مشمولان مرحله اول طرح توزیع سهام عدالت	34
3-1-2 شناسایی مشمولان مرحله دوم طرح توزیع سهام عدالت	35
3-1-3 شناسایی مشمولان مرحله سوم طرح توزیع سهام عدالت	35
3-1-4 شناسایی مشمولان مرحله چهارم طرح توزیع سهام عدالت	36
3-1-5 شناسایی مشمولان مراحل پنجم تا دهم (سایر گروهها)	36
3-1-6 شناسایی مشمولان مراحل یازده تا نوزدهم (گروههای عمومی)	36
جدول (1-3): عملکرد شناسایی کارگران فصلی و ساختمانی تا پایان سال 1391	37
نمودار (1-3): تعداد مشمولان شناسایی شده و ثبت نام شده طرح توزیع سهام عدالت به تفکیک مراحل مختلف طرح تا پایان سال 1391	39
نمودار (2-3): تعداد مشمولان شناسایی شده طرح توزیع سهام عدالت به تفکیک وضعیت شناسایی مشمولان تا پایان سال 1391	39
جدول شماره (2-3): وضعیت شناسایی مشمولان طرح توزیع سهام عدالت به تفکیک جامعه هدف و مراحل انجام کار تا پایان سال 1391	40
3-2 - شرکتهای واگذار شده در قالب «طرح توزیع سهام عدالت» تا پایان سال 1391	41
جدول شماره (3-3): فهرست شرکتهای واگذار شده در قالب طرح توزیع سهام عدالت، دربرگیرنده درصد واگذاری تا پایان سال 1391	43
3-3 - تقسیم سهام واگذار شده به طرح «توزیع سهام عدالت»، به طور مستقیم بین شرکتهای سرمایه گذاری استانی	44
3-4 - نظارت بر «شرکتهای سرمایه گذاری استانی» توسط کانون شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت	44
3-5 - توزیع سود سهام شرکتهای سرمایه پذیر طرح توزیع سهام عدالت میان مشمولان	45
جدول شماره (4-3): وضعیت سود حاصل از عملکرد شرکتهای سرمایه پذیر سهام عدالت و تخصیص های آن از سال 1385 لغایت پایان سال 1391 (ارقام به میلیارد ریال)	46
جدول شماره (5-3): وضعیت تسویه بدهی مشمولین سهام عدالت و سهام قابل آزادسازی تا تاریخ 1391/12/29	46
4 - سایر اقدامات	47
4-1 اهم اقدامات انجام یافته در راستای قانون بودجه سال 1391 کل کشور	47
4-1-1 تسویه یا تهاثر بدهی دولت در چارچوب تأییدیه های دریافتی، موضوع بند (7-8) ماده واحده	47

گزارش عملکرد سازمان خصوصی سازی در سال 1391 با رویکر مقایسه با سالهای گذشته

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
4-1-2- تحقّق منابع تقدی پیش بینی شده از محل فروش سهام شرکتهای، موضوع بند (2-24) ماده واحده	47
4-1-3- پرداخت، تسویه و یا تهاثر مطالبات، موضوع بند (3-24) ماده واحده	48
4-1-4- اعلام اسامی بنگاههای واگذار شده به صورت کنترلی به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، موضوع بند (4-24) ماده واحده	50
4-1-5- محاسبه و پرداخت مالیات حقوق کلیه کارکنان شرکتهای واگذار شده (سهام کنترلی) براساس نرخ مالیاتی قبل از واگذاری، موضوع بند (5-24) ماده واحده	51
4-1-6- فروش شرکتهای خارج از جداول پیوست «1» و «2» قانون بودجه، موضوع بند (6-24) ماده واحده	51
4-1-7- تکمیل عملیات مرتبط با واگذاری در اجرای احکام قانون بودجه سال 1390 کل کشور، موضوع بند (7-24) ماده واحده	52
4-1-8- اعلام ارزش ریالی سهام سهم الشرکه و اموال و دارایی ها به خزانه داری کل کشور، موضوع بند (10-24) ماده واحده	53
4-1-9- وصول سود سهام عدالت از شرکتهای سرمایه پذیر و سایر شرکتهای واگذار شده، موضوع بند (11-24) ماده واحده	53
4-1-10- تکلیف وزارت امور اقتصادی و دارایی در خصوص مفاد بند (15-24) ماده واحده	54
4-1-11- تبعیت شرکتهای مشمول واگذاری از قوانین و مقررات مربوط به ایثارگران، موضوع بند (16-24) ماده واحده	55
4-1-12- تکلیف دولت در خصوص انتقال صندوق بازنشستگی کارکنان صنعت فولاد به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، موضوع بند (59)	56
4-2- نظارت و ارزیابی پس از واگذاری	57
4-2-1- نظارت بر حسن عملکرد شرکتهای پس از واگذاری و اعطای تخفیفات به خریداران موفق در اداره امور شرکتهای واگذار شده در سال 1391	58
4-2-2- انجام بازدیدهای دوره ای از شرکتهای واگذار شده، در سال 1391	58
4-2-3- قراردادهای جدید منعقد شده در سال 1391	59
4-2-4- مجوز کتبی ارائه شده برای افزایش و یا کاهش سرمایه شرکتهای مورد واگذاری، در سال 1391	59
4-2-5- مجوزهای کتبی ارائه شده برای استمهال اقساط شرکتهای مورد واگذاری، در سال 1391	60
4-2-6- مجوز کتبی تغییر مفاد اساسنامه شرکتهای مورد واگذاری، در سال 1391	60
4-2-7- مجوز کتبی فروش اموال و دارایی های ثابت شرکتهای مورد واگذاری، در سال 1391	60

گزارش عملکرد سازمان خصوصی سازی در سال 1391 با رویکر مقایسه با سالهای گذشته

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
8-2-4- اتمام قرارداد و تسویه حساب کامل در سررسید یا قبل از سررسید	61
9-2-4- آزادسازی بخشی از سهام، در سال 1391.....	61
10-2-4- نظارت بر حسن ایفای تعهدات، پرداخت اقساط و محاسبات جرایم تأخیر اقساط خریداران، در سال 1391.....	61
11-2-4- انجام اقدامات حقوقی و قضایی و یا اقدام به فروش مجدد سهام واگذار شده در مورد خریداران متخلف، در سال 1391.....	62
3-4- انجام وظایف دبیرخانه‌ای هیأت واگذاری	63
4-4- تعریف و اجرای مطالعات پژوهشی در خصوص موضوعات مرتبط با خصوصی سازی.....	63
5-4- انتشار مقاله و گزارش	64
6-4- ایجاد سیستم جامع آماری سازمان خصوصی سازی.....	65
7-4- اطلاع رسانی و شفافیت در انجام فرآیند واگذاری	65
8-4- اقدامات انجام یافته در زمینه بازاریابی بنگاههای قابل واگذاری	66
5- نقاط قوت و ضعف فراروی خصوصی سازی و ارائه پیشنهاد در این زمینه	69
1-5- نقاط قوت.....	69
2-5- نقاط ضعف.....	71
3-5- نقاط ضعف و چالشهای موجود در فرآیند طرح توزیع سهام عدالت	75
4-5- پیشنهادات لازم برای بهبود عملکرد	77
پیوست‌های بخش دوم	80
جدول پیوست شماره (1): وضعیت تعداد و مبلغ فروش سهام توسط سازمان خصوصی سازی	81
جدول پیوست شماره (2): وضعیت سهام آگهی شده و عرضه شده بصورت بلوکی اعم از فروش رفته و فروش نرفته	89

بخش اول:

خلاصه عملکرد سازمان خصوصی سازی در
سال 1391

1- عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به

دولت در سال 1391

در سال 1391، ارزشی معادل 22,005 میلیارد ریال سهام از 49 شرکت به بخش خصوصی واگذار شده و ارزشی معادل 271,083 میلیارد ریال از سهام 110 شرکت بابت رد دیون دولت به دستگاهها و نهادهای طلبکار واگذار گردیده و یا تخصیص یافته است.

جزئیات مربوط به واگذاریهای انجام یافته به بخش خصوصی به شرح بندهای «الف» تا «د»، عبارتند از¹:

الف) از شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی، سهام 13 شرکت از طریق بورس و با ارزشی معادل 2,419 میلیارد ریال واگذار گردیده است. از این ارزش، مبلغی معادل 279 میلیارد ریال معادل 12 درصد به صورت یکجا و بلوکی و 1,677 میلیارد ریال معادل 69 درصد به صورت تدریجی به عموم مردم و 463 میلیارد ریال معادل 19 درصد به صورت ترجیحی به کارکنان و مدیران شرکتهای واگذار شده است (نمودار و جدول شماره (1-1) پیوستهای بخش اول).

ب) از شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی، سهام 23 شرکت از طریق مزایده و با ارزشی معادل 173 میلیارد ریال واگذار گردیده است. از این ارزش، مبلغی معادل 33 میلیارد ریال معادل 19 درصد به صورت یکجا و بلوکی و 140 میلیارد ریال معادل 81 درصد به صورت ترجیحی به کارکنان و مدیران شرکتهای واگذار شده است و طی دوره مورد بررسی واگذاری از طریق مذاکره انجام نیافته است (نمودار و جدول شماره (1-1) پیوستهای بخش اول).

لازم به ذکر است واگذاریهای مزایدهای الزاماً از طریق بلوکی انجام می یابد (پس از تخصیص سهام ترجیحی).

ج) از شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی، سهام 14 شرکت از طریق فرابورس و با ارزشی معادل 19,413 میلیارد ریال واگذار گردیده است. از این ارزش، مبلغی معادل 17,939 میلیارد ریال معادل 92

1- با توجه به اینکه واگذاری برخی از شرکتهای طی سالهای متوالی انجام یافته است، مجموع شرکتهای واگذار شده از طریق بورس، فرابورس و مزایده لزوماً برابر کل شرکتهای واگذار شده به بخش خصوصی نمی باشد.

درصد به صورت یکجا و بلوکی، 687 میلیارد ریال معادل 4 درصد به صورت ترجیحی به کارکنان و مدیران شرکتها و 787 میلیارد ریال معادل 4 درصد به صورت تدریجی به عموم مردم واگذار شده است (نمودار و جدول شماره (1-1) پیوست‌های بخش اول).

ضمناً درخصوص سهم ارزش سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت واگذار شده به بخش خصوصی براساس حجم واگذاری در سال 1391، لازم به ذکر است که 82/9 درصد واگذاریها به صورت بلوکی انجام پذیرفته است. 11/2 درصد از واگذاریها به صورت عرضه‌های تدریجی و روزانه در بازار سرمایه و 5/9 درصد به صورت سهام ترجیحی بوده است (نمودار شماره (1-2) پیوست‌های بخش اول).

ت) مطابق جدول شماره (1-1) و نمودار شماره (1-3) پیوست‌های بخش اول ارزش سهام واگذار شده یا تخصیص یافته شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت از سال 1370 لغایت سال 1391، روند صعودی داشته است و در سال 1391 ارزش سهام واگذار شده یا تخصیص یافته شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت مبلغ 363,656 میلیارد ریال بوده است که در مقایسه با سالهای 1370 تا 1391 بیشترین ارزش را داشته است.

پ) با توجه به نمودار شماره (1-4) پیوست‌های بخش اول، ترکیب تخصیص منابع حاصل از واگذاری سهام شرکت‌های دولتی به افراد حقیقی و حقوقی بخش خصوصی در سال 1391 در مقایسه با سالهای قبل، بیشترین ارزش واگذاری را به خود اختصاص داده است (271,083 میلیارد ریال).

ح) طی سالهای 1380 لغایت 1391 (بدون احتساب شرکت‌های تکراری)، جمع کل تعداد شرکت‌هایی که بطور کامل یا بخشی از سهام آنها واگذار شده است، حدوداً 660 شرکت بوده که از تعداد یاد شده، در سال 1391 تعداد 159 شرکت واگذار شده است (نمودار شماره (1-5) پیوست‌های بخش اول).

د) در خصوص ارزش واگذاری‌ها بابت طرح توزیع سهام عدالت لازم به ذکر است ارزش سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت واگذار شده یا تخصیص یافته به طرح مذکور که در سال 1385 و براساس آئین‌نامه اجرایی «طرح توزیع سهام عدالت» آغاز گردید، طی سالهای 1385 لغایت 1391 مبلغ 444,313 میلیارد ریال می باشد؛ که از مبلغ مذکور 70,568 میلیارد ریال در سال 1391 به طرح یاد شده اختصاص داده شده است (نمودار شماره (1-8) پیوست‌های بخش اول).

2 - سایر اقدامات

2-1- تحقق 80 درصد از درآمدهای پیش بینی شده در قانون بودجه سال 1391 کل کشور، از محل واگذاری سهام

2-2- واگذاری 684 میلیون سهم به ارزش 1,290 میلیارد ریال از سهام شرکت‌های قابل واگذاری به 22,274 نفر از کارکنان و مدیران شرکت‌های واگذار شده به عنوان سهام ترجیحی؛ در این خصوص مقایسه عملکرد این دوره با سنوات قبل در نمودارهای شماره (1-6) و (1-7) پیوست‌های بخش اول نشان داده شده است.

2-3- انجام وظایف دبیرخانه‌ای هیأت واگذاری

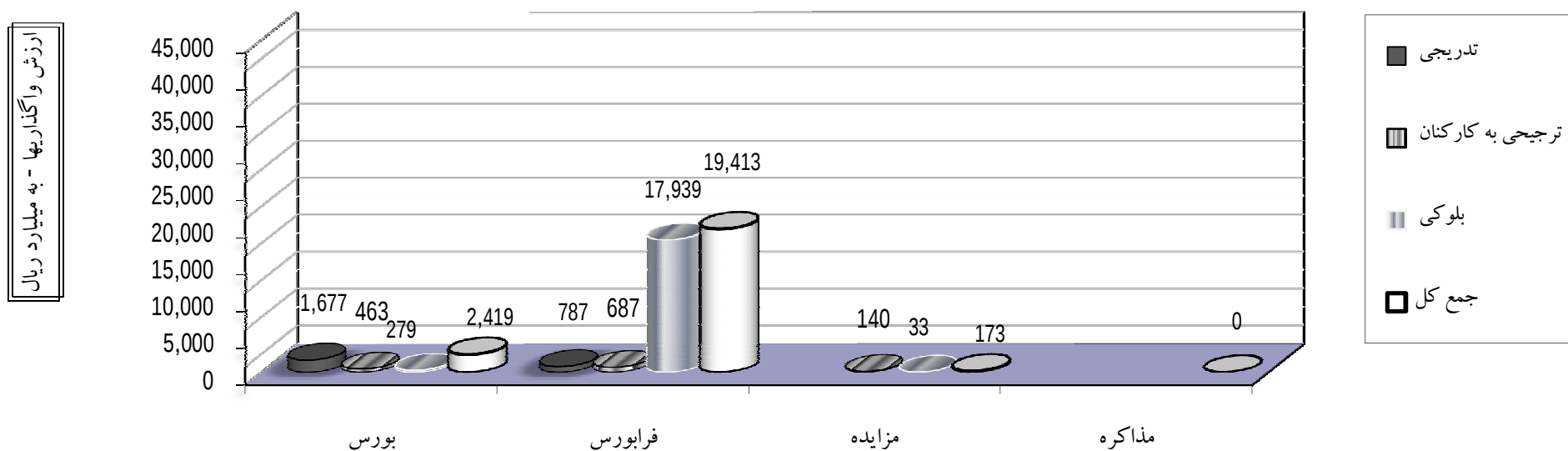
2-4- انجام وظایف مرتبط با نظارت بر بنگاه‌های واگذار شده

2-5- تهیه بانک اطلاعاتی شرکت‌های قابل واگذاری؛ و تهیه برنامه زمانبندی جهت انجام واگذاری، (براساس مصوبات هیأت واگذاری، تعداد 208 شرکت گروه «1» و 132 شرکت گروه «2» در سال 1392 قابل واگذاری بودند).

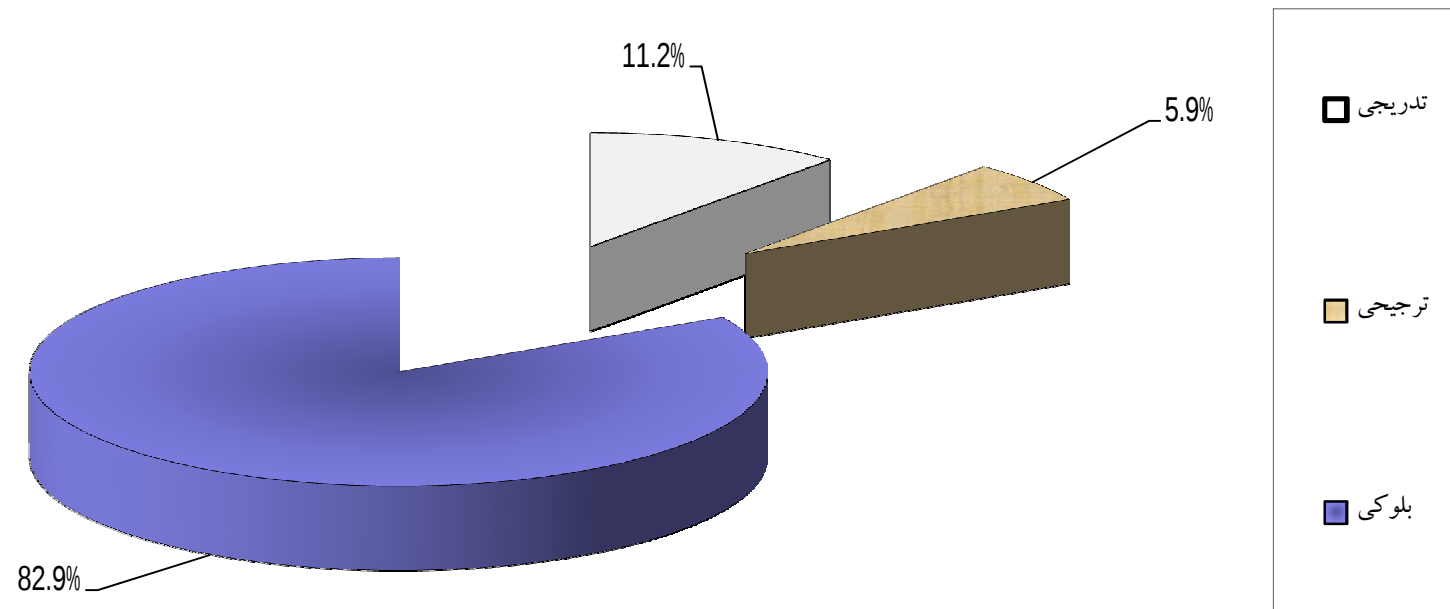
2-6- در سال 1391، تعداد 123 بنگاه گروه (1) و (2) به ارزش 393,172 میلیارد ریال از بنگاه‌های پیوست قانون بودجه سال 1391 کل کشور، آماده‌سازی و قیمت‌گذاری شده اند. البته لازم به ذکر است از شرکتهای گروه (1) برنامه‌ریزی شده جهت واگذاری در سال مذکور، تعداد 39 شرکت شامل 33 شرکت دارای پیشنهاد انحلال، 3 شرکت منحل شده و 3 شرکت فروش، رفته قابلیت ارزشیابی نداشته اند.

پیوست‌های بخش اول

نمودار شماره (۱-۱): ارزش واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و متعلق به دولت به بخش خصوصی در سال ۱۳۹۱، براساس حجم واگذاری و بازار عرضه

نمودار شماره (2 - 1): سهم ارزش سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت واگذار شده به بخش خصوصی در سال 1391، براساس حجم واگذاری

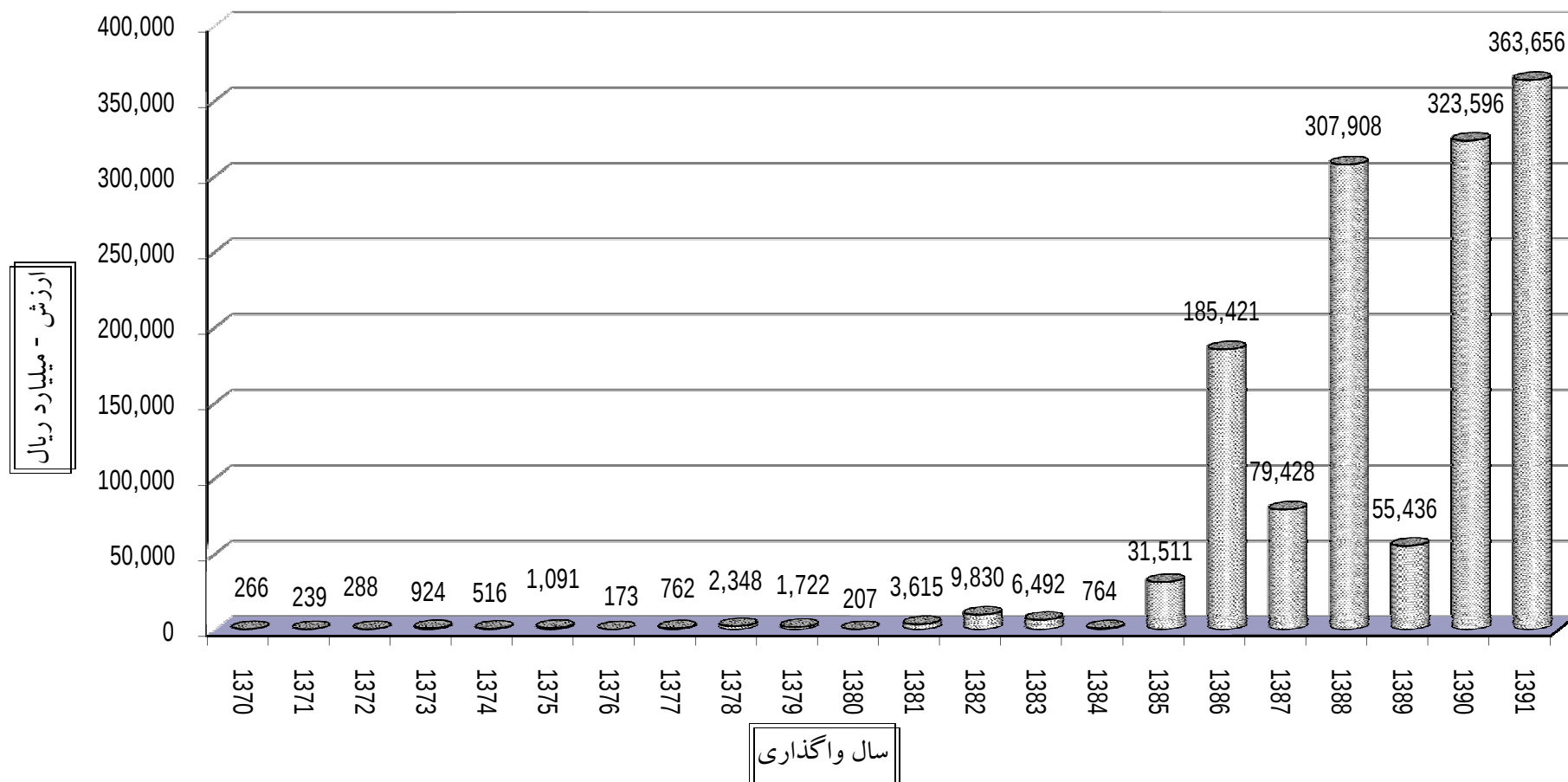

جدول شماره (1-1): ارزش واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت از سال 1370 لغایت سال 1391، براساس روش واگذاری - ارزش به میلیارد ریال

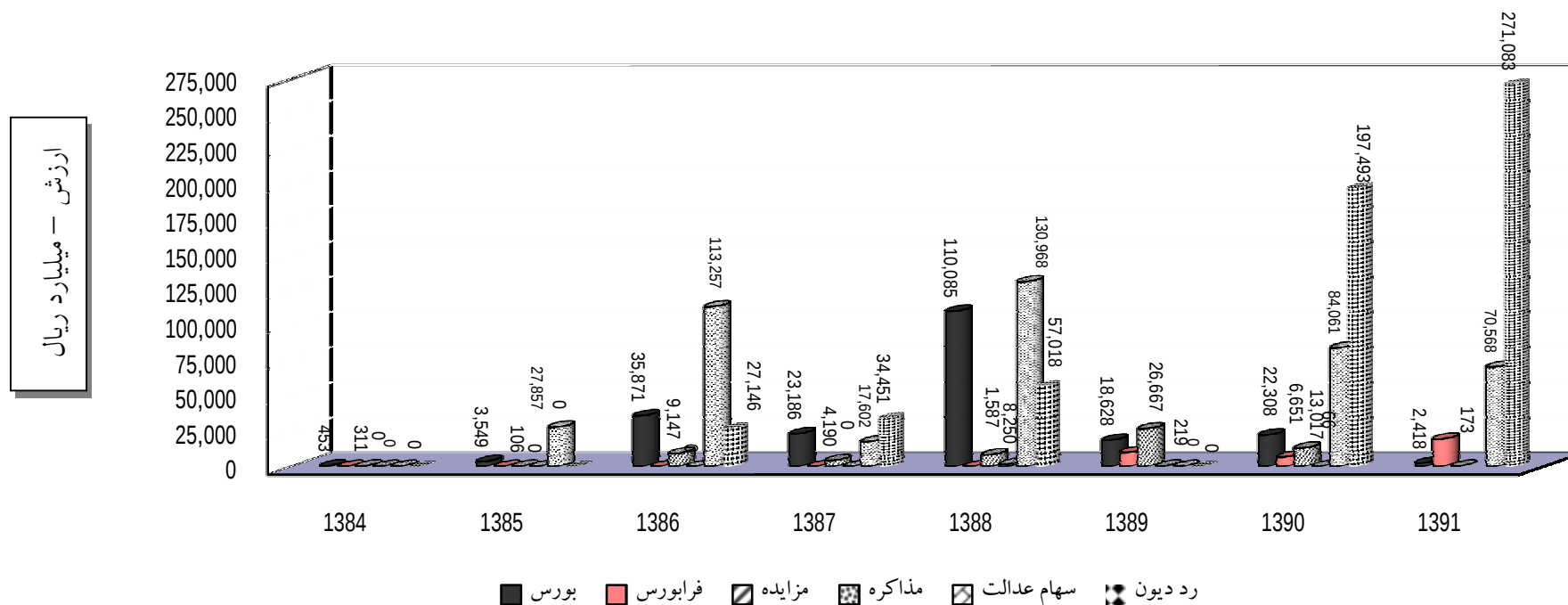
درصد نسبت به کل	جمع ارزش واگذاری	ارزش به تفکیک روش واگذاری						سال واگذاری
		رد دیون (انتقال اصل سهام / قطعی و غیر قطعی)	سهام عدالت	خصوصی				
				مذاکره	مزایده	فراپورس	پورس	
0/02	266	0	0	15	18	0	233	1370
0/02	239	0	0	71	47	0	121	1371
0/02	288	0	0	75	39	0	174	1372
0/07	924	0	0	533	127	0	264	1373
0/04	516	0	0	202	0	0	314	1374
0/08	1,091	0	0	141	9	0	941	1375
0/01	173	0	0	38	20	0	116	1376
0/06	762	0	0	0	19	0	743	1377
0/17	2,348	0	0	0	274	0	2,074	1378
0/13	1,722	0	0	0	177	0	1,546	1379
0/02	207	0		0	0	0	207	1380
0/26	3,615	174		0	13	0	3,428	1381
0/71	9,830	4		0	2,082	0	7,744	1382
0/47	6,492	0		0	205	0	6,286	1383
0/06	764	0		0	311	0	453	1384
2/29	31,511	0	27,857	0	106	0	3,549	1385
13/47	185,421	27,146	113,257	0	9,147	0	35,871	1386
5/77	79,428	34,451	17,602	0	4,190	0	23,185	1387

درصد نسبت به کل	جمع ارزش واگذاری	ارزش به تفکیک روش واگذاری						سال واگذاری
		رد دیون (انتقال اصل سهام / قطعی و غیر قطعی)	سهام عدالت	خصوصی				
				مذاکره	مزایده	فرا بورس	بورس	
22/37	307,908	57,018	130,968	1,587	8,250	0	110,085	1388
4/03	55,436	0		219	26,667	9,923	18,628	1389
23/51	323,596	197,493	84,061	66	13,017	6,651	22,308	1390
26/42	363,656	271,083	70,568	19,413	173	.	2,419	1391
100	1,376,194	587,369	444,313	22,360	64,890	16,574	240,688	جمع

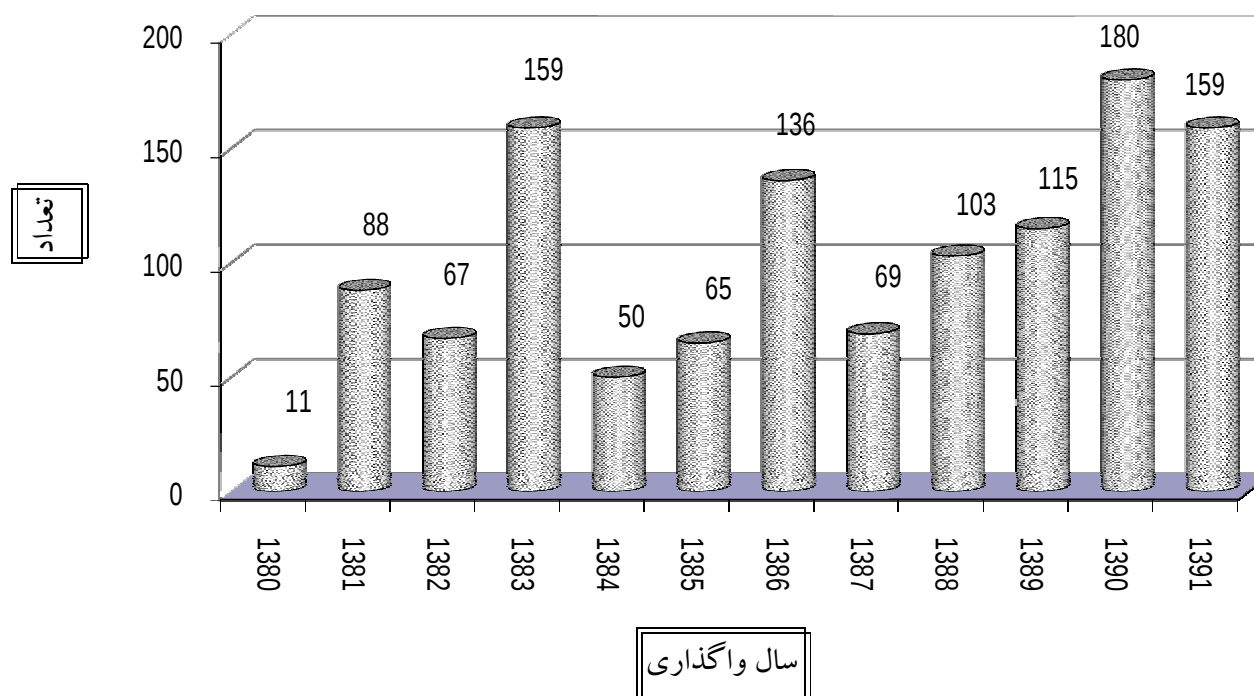
نمودار شماره (3 - 1): ارزش سهام واگذار شده یا تخصیص یافته شرکت های دولتی و متعلق به دولت از سال 1370 لغایت سال 1391

نمودار شماره (4 - 1): ارزش واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت از سال 1384 لغایت سال 1391، براساس سال و روش واگذاری

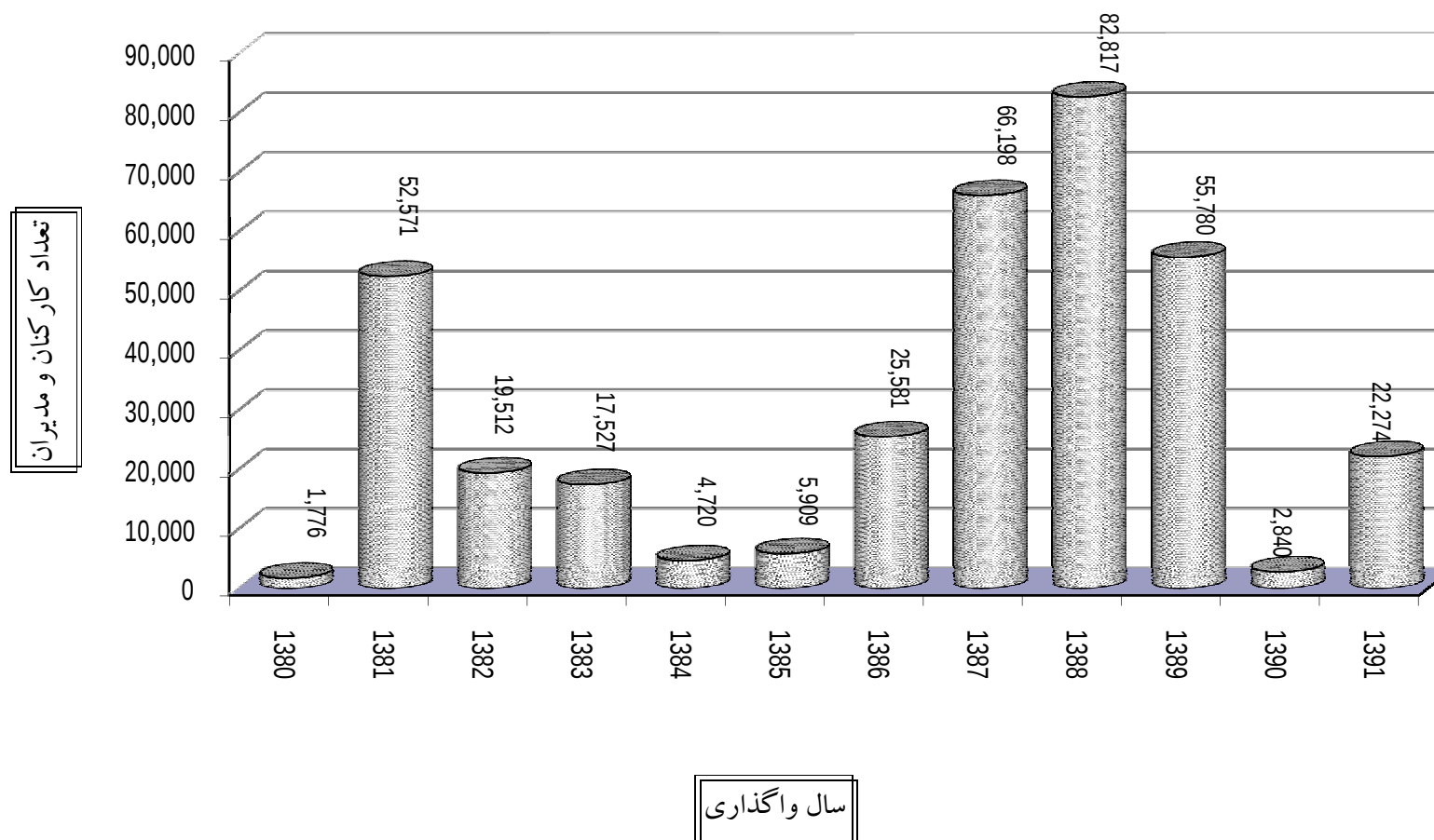

* نمودار شماره (5-1): تعداد شرکت‌هایی که بطور کامل یا بخشی از سهام آنها واگذار شده است، عملکرد مقایسه‌ای 1380 لغایت 1391

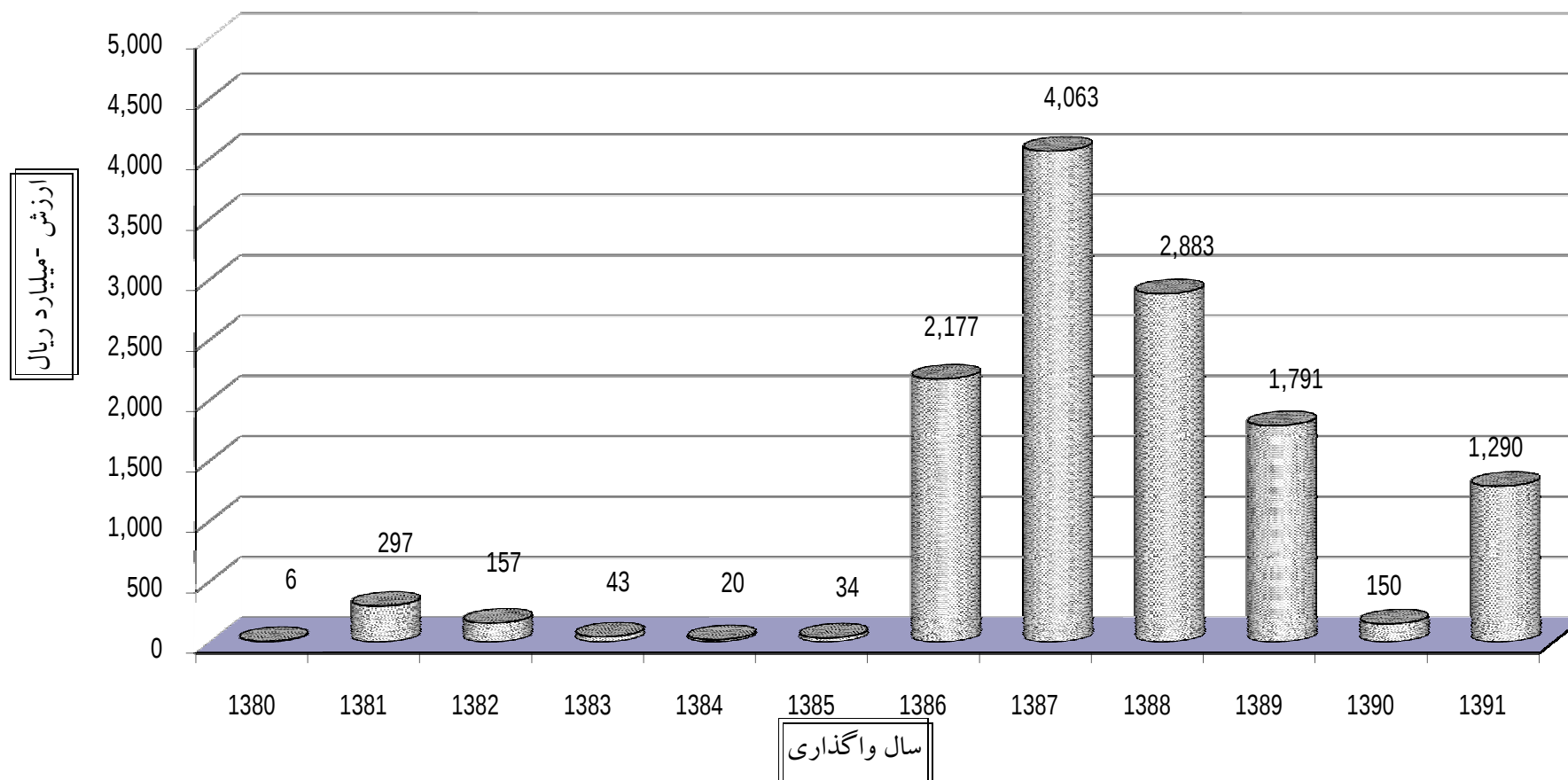

* با حذف تعداد شرکت‌های تکراری که از روش‌های مختلف (بخش خصوصی، عدالت و رد دیون) واگذار گردیده اند، محاسبه شده است.

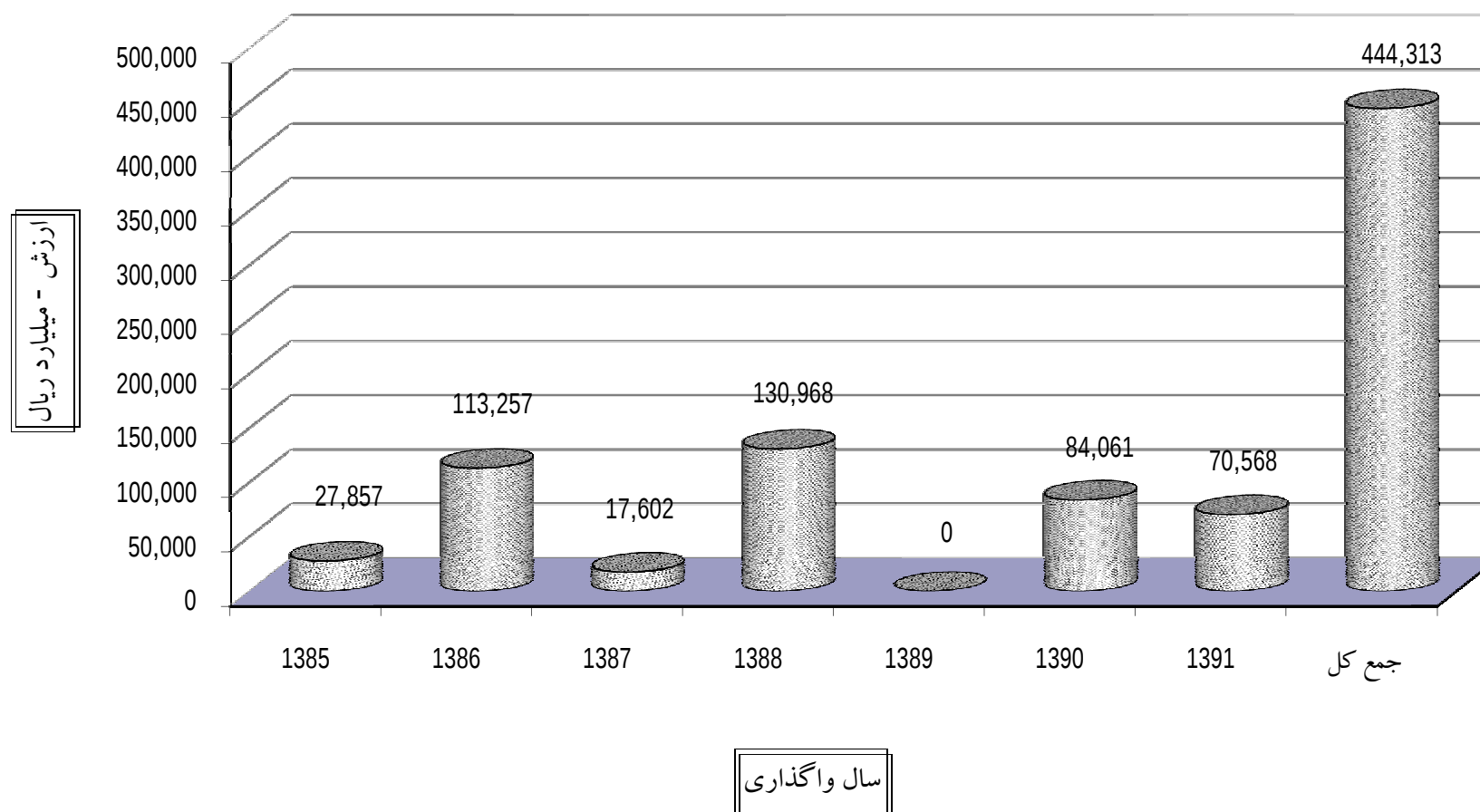
نمودار شماره (6-1): تعداد کارکنان و مدیران برخوردار شده از سهام ترجیحی، عملکرد مقایسه‌ای 1380 لغایت 1391

نمودار شماره (7-1): ارزش سهام ترجیحی واگذار شده به کارکنان و مدیران، عملکرد مقایسه‌ای 1380 لغایت 1391

نمودار شماره (8-1): ارزش سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت واگذار شده یا تخصیص یافته به طرح توزیع سهام عدالت، عملکرد مقایسه ای 1385 لغایت 1391

بخش دوم:

عملکرد تفصیلی سازمان

خصوصی سازی در سال 1391

1 - مقدمه

با تصویب قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» در تیرماه سال 1387، که دربرگیرنده فرآیندی شفاف و همه‌جانبه در زمینه توسعه حضور بخش غیردولتی در عرصه فعالیت‌های تصدی‌گرایانه اقتصادی و محدود نمودن حضور بخش دولتی در این عرصه و دادن فرصت بیشتر به دولت جهت انجام امور حاکمیتی، سیاست‌گذاری و نظارت، بود؛ و همچنین تدوین دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های مرتبط با آن، فرآیند خصوصی‌سازی به عنوان یکی از عوامل اصلی تاثیرگذار بر تحقق اهداف قانون مذکور، به طور شفاف‌تر و قابل اجراتر، ترسیم گردید.

در این راستا سازمان خصوصی‌سازی موظف شد تا در چارچوب اساسنامه مربوطه، نسبت به انجام وظایف مندرج در قانون یاد شده از جمله: اعمال نمایندگی وزارت امور اقتصادی و دارایی در امر واگذاری‌ها، عرضه هرگونه سهام، سهم‌الشرکه، حق تقدم ناشی از سهام و حقوق مالکانه متعلق به دولت و شرکتهای دولتی، انجام وظایف دبیرخانه‌ای هیأت واگذاری و انجام سایر وظایف مرتبط در چارچوب برنامه‌های توسعه‌ای کشور، قانون صدرالاشاره، قانون بودجه سال 1391 کل کشور و سایر قوانین و مقررات مربوط به سازمان اقدام نماید.

بنابراین با توجه به قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (44) قانون اساسی و تکالیف مندرج در قانون بودجه سال 1391 کل کشور، این سازمان در سال مذکور اقدامات وسیع و گسترده‌ای را جهت اجرای وظایف محوله به عمل آورد. همچنین در سال 1391 علاوه بر وظایفی همچون واگذاری سهام به بخش غیردولتی از طریق روشهای مختلف از جمله بورس، فرابورس، مزایده و مذاکره؛ تسویه یا تهاتر بدهی‌های دولت به دستگاههای اجرایی و اشخاص حقیقی و حقوقی، تأدیه مطالبات دستگاه‌های طلبکار از محل وجوه حاصل از واگذاری سهام یا انتقال مستقیم سهام به آنها، از جمله تکالیف مهمی بودند که بر عهده این سازمان گذاشته شد. اجرای این تکالیف که نیازمند هماهنگی با بسیاری از دستگاههای اجرایی، نهادهای طلبکار، دریافت تأییدیه‌های سازمان حسابرسی و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، آماده‌سازی و تعیین سبد سهام و پیگیری تصویب آن توسط نمایندگان ویژه ریاست جمهوری و اخذ سایر مجوزهای لازم در این خصوص بود؛ و علی‌رغم تأخیر در ابلاغ قانون بودجه در سال مذکور، سازمان

خصوصی سازی با پشتکار و جدیت اجرای تکالیف مذکور را پیگیری نموده و منجر به نتایج قابل توجهی گردید. علاوه بر آن، تکمیل طرح «توزیع سهام عدالت» که شامل ادامه شناسایی مشمولین طرح، پیگیری دریافت اقساط فروش سهام و تصفیه شرکت کارگزاری سهام عدالت، پیگیری دریافت سود عملکرد شرکتهای واگذار شده بابت طرح و پیگیری تصویب و ابلاغ مصوبات لازم برای تعیین باقیمانده سبد سهام عدالت جهت واگذاری شرکتهای مشمول واگذاری به شرکتهای سرمایه گذاری استانی، می باشد نیز به عنوان بخشی از عملکرد این سازمان در سال 1391 قابل ذکر است.

با توجه به مطالب یاد شده گزارش پیش رو شامل پنج بخش می باشد. پس از ذکر مقدمه حاضر به عنوان بخش اول، بخش دوم اختصاص به عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت دارد، بخش سوم نسبت به انعکاس عملکرد سازمان خصوصی سازی در راستای اجرای طرح توزیع سهام عدالت، اختصاص یافته و در بخش چهارم به سایر اقدامات از جمله اقدامات مرتبط با تکالیف مندرج در قانون بودجه سال 1391 اشاره شده است. بخش پنجم که بخش پایانی گزارش می باشد نیز به معرفی چالشها و مشکلات فراروی خصوصی سازی به صورت اجمالی و خلاصه، پرداخته است.

2 - عملکرد سازمان خصوصی سازی در راستای واگذاری و تخصیص سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت

2-1 - عملکرد مقایسه ای سازمان خصوصی سازی

سازمان خصوصی سازی در راستای انجام مأموریت اصلی خود یعنی "واگذاری سهام متعلق به دولت و شرکتهای دولتی" از ابتدای سال 1384 تا پایان سال 1391 توانسته است قریب به 1,347,722 میلیارد ریال از سهام 614 شرکت به شرح جدول شماره (2-1) را به بخش غیر دولتی واگذار یا اختصاص دهد. این گزارش نگاه تفصیلی به آمار واگذاریهای صورت گرفته از ابعاد مختلف دارد.

جدول شماره (2-1) عملکرد واگذاریها طی سالهای 1384 لغایت 1391 را به تفکیک خریداران (ارزش سهام واگذار شده به «بخش غیردولتی»، ارزش سهام واگذار شده به «نهادهای عمومی غیردولتی، بابت رد دیون دولت» و ارزش سهام واگذار شده بابت «طرح توزیع سهام عدالت») را نشان می دهد. در خصوص ارزش واگذاریها بابت طرح توزیع سهام عدالت نیز لازم به ذکر است، از آنجا که این طرح در راستای «توسعه و گسترش مالکیت عمومی» و به منظور «تأمین عدالت اجتماعی» و «فقرزدایی»، در سال 1385 و براساس آئین نامه اجرایی «طرح توزیع سهام عدالت» آغاز گردید، لذا عملکرد مربوط به این طرح در دوره مذکور قابل بررسی جداگانه است که در بخش های آتی به آن پرداخته می شود.

2-1-1 - واگذاریها بر مبنای بخش و شرکت

طی دوره زمانی 1384 لغایت 1391، مبلغ 316,217 میلیارد ریال از سهام 370 شرکت دولتی و متعلق به دولت به بخش خصوصی (معادل 23 درصد)، 587,190 میلیارد ریال از سهام 273 شرکت بابت رد دیون دولت (معادل 44 درصد) و 444,313 میلیارد ریال از سهام 62 شرکت در قالب طرح توزیع سهام عدالت (معادل 33 درصد) واگذار شده است.

جدول شماره (۱- ۲): آمارهای اساسی عملکرد مقایسه‌ای سازمان خصوصی سازی - ارقام به میلیارد ریال

عنوان	نوع واگذاری		1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	جمع کل	درصد
ارزش موارد واگذاری (میلیارد ریال)	واگذاری به افراد حقیقی و حقوقی خصوصی	واگذاری رقابتی به بخش خصوصی	764	3,655	45,018	27,375	119,922	55,436	42,042	22,005	316,217	23
		واگذاری رقابتی به بخش خصوصی و تخصیص منابع حاصل بابت رد دیون							23,595	10,717	34,312	3
	جمع		764	3,655	45,018	27,375	119,922	55,436	65,638	32,722	350,530	26
	واگذاری به افراد حقیقی و حقوقی بابت رد دیون دولت	انتقال اصل سهام بابت رد دیون			24,611	34,451	28,691		54,087	43,630	185,470	14
		انتقال غیر قطعی سهام بابت رد دیون			2,534		28,327		119,810	216,736	367,408	27
	جمع				27,146	34,451	57,018		173,897	260,366	552,879	41
	واگذاری بابت سهام عدالت			27,857	113,257	17,602	130,968		84,061	70,568	444,313	33
	جمع کل		764	31,511	185,421	79,428	307,908	55,436	323,596	363,656	1,347,722	100

ادامه جدول شماره (1 - 2): آمارهای اساسی عملکرد مقایسه ای سازمان خصوصی سازی

عنوان	بخش اقتصادی برخوردار	سال 1384	سال 1385	سال 1386	سال 1387	سال 1388	سال 1389	سال 1390	سال 1391	جمع کل
تعداد شرکتهای واگذار شده (کامل یا بخشی از سهام)	به افراد حقیقی و حقوقی خصوصی	50	52	85	57	56	115	141	80	370
	به افراد حقیقی و حقوقی، بابت رد دیون دولت			29	10	42		112	110	273
	بابت سهام عدالت		17	27	8	11		4	7	63
	جمع کل (بدون احتساب شرکتهای تکراری)	50	65	136	69	103	115	180	159	614
سهام ترجیحی واگذار شده	ارزش سهام واگذار شده (میلیارد ریال)	20	34	2,177	4,063	2,883	1,791	150	1,290	12,409
	تعداد سهام واگذار شده (میلیون سهم)	14	7	994	765.2	2,355	649	14	684	7,482
	تعداد کارکنان و مدیران برخوردار از سهام (نفر)	4,720	5,909	25,581	66,198	82,817	55,780	2,840	22,274	266,119

با توجه به جدول شماره (1-2) ذکر دو نکته ذیل ضروری می باشد:

- با توجه به اینکه واگذاری برخی از شرکتها به صورت مشترک در قالب بخش خصوصی، واگذاری به صورت سهام عدالت و یا واگذاری بابت رد دیون دولت صورت می پذیرد؛ و یا اینکه واگذاری برخی شرکتها طی سالهای متوالی انجام می یابد، بنابراین مجموع شرکتهای واگذار شده در سه شکل مزبور، لزوماً برابر کل تعداد شرکتهای واگذار شده نمی باشد.
- باتوجه به اینکه مسئولیت واگذاری سهام بمنظور تأدیه بدهیهای دولت به دستگاههای طلبکار در سالهای قبل از 1386 برعهده خود دستگاهها بوده است، لذا عملکرد مربوطه برای سالهای قبل از 1386 صرفاً مربوط به شرکت مادر تخصصی سازمان خصوصی سازی می باشد.
- فرآیند خصوصی سازی، فرآیند واگذاری سهام متعلق به دولت در شرکتها طی بازه زمانی مقرر شده در قانون می باشد. جنس این فرآیند به گونه ای است که نمی توان و نباید انتظار داشت که روند واگذاریها در هر سال بیش از سال گذشته باشد. زیرا در این فرآیند از یک سو سبد دولت به تدریج در حال واگذاری است و طبیعتاً با گذشت زمان حجم سهام موجود در این سبد برای واگذاری نیز کاهش می یابد و از سوی دیگر با توجه به ارتباط تنگاتنگ حجم سهام واگذار شده با شرایط اقتصاد کلان و نیز قابلیت جذب و پذیرش در بازار سرمایه، می بایست تحلیل سهام واگذار شده بر مبنای سال را با دو مؤلفه مذکور نیز بررسی و نتیجه گیری نمود.

2-1-2 - واگذاریها بر مبنای بازار عرضه

1,347,721 میلیارد ریال سهام واگذار شده طی بازه زمانی 1384 لغایت 1391، 46 درصد واگذاریها از طریق بورس، 47 درصد از واگذاریها به روش برگزاری مزایده های غیربورسی، 7 درصد از روش فرابورس و 0/2 درصد از طریق مذاکره واگذار گردیده است (جدول شماره (2-2)). با توجه به تکلیف قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» مبنی بر واگذاری شرکتهای گروه (2) ماده (2) قانون یاد شده از طریق بورس و نیز اولویت واگذاری شرکتهای گروه (1) ماده مزبور از طریق بورس نسبت به سایر روشها، به نظر می رسد سهم واگذاریها از طریق بورس در سالهای آتی افزایش یابد. البته تمرکز سازمان خصوصی سازی بر استفاده از روشهای دیگر واگذاری، ممکن است در آینده به معرفی روشهای دیگر نیز بیانجامد.

جدول شماره (2 - 2): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت بر اساس بازار عرضه از سال 1384 لغایت 1391 (ارزش به میلیارد ریال)

درصد از کل	جمع کل	1391	1390	1389	1388	1387	1386	1385	1384	سال / نوع بازار
46	616.985	155.460	95.390	18.627	154.796	56.184	105.242	30	453	بورس
7	88.206	37.518	40.454	9.923	311					فرا بورس
0/2	2.849	0	127	219	2.502					مذاکره
47	639.682	170.678	187.625	26.667	150.299	23.245	80.179	678	311	مزایده
100	1.347.721	363.656	323.596	55.436	307.908	79.428	185.421	31.511	764	جمع

3 - 1 - 2 - واگذاریها به تفکیک حجم واگذاری

از 1,347,721 میلیارد ریال سهام واگذار شده طی بازه زمانی 1384 لغایت 1391، 97 درصد واگذاریها به صورت بلوکی انجام پذیرفته، 2 درصد از واگذاریها به صورت عرضه های تدریجی و روزانه در بازار سرمایه و 1 درصد به صورت سهام ترجیحی بوده است.

جدول شماره (3 - 2): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت بر اساس حجم واگذاری از سال 1384 لغایت 1391 (ارزش به میلیارد ریال)

درصد از کل	جمع کل	1391	1390	1389	1388	1387	1386	1385	1384	سال / حجم واگذاری
97	1.311.431	359.902	322.177	51.100	301.166	68.855	178.676	29.127	426	بلوکی
2	23.883	2.464	1.268	2.544	3.859	6.511	4.568	2.350	318	تدریجی
1	12.408	1.289	150	1.791	2.833	4.062	2.177	34	20	ترجیحی
100	1.347.721	363.656	323.596	55.436	307.908	79.428	185.421	31.511	764	جمع

4 - 1 - 2 - واگذاریها به تفکیک طبقه بندی قانون «اجرای سیاست های کلی اصل (44) قانون اساسی»

ابلاغ بند (ج) سیاست های کلی اصل (44) قانون اساسی در نیمه نخست سال 1385، نقطه عطفی در فرآیند خصوصی سازی می باشد. بر اساس این ابلاغیه، 80 درصد از ارزش مجموع سهام بنگاه های دولتی از هر فعالیت مشمول مفاد صدر اصل (44) قانون اساسی که تا آن تاریخ صد درصد دولتی بوده و قابلیت واگذاری نداشته اند (با رعایت برخی از استثناءها)، قابلیت واگذاری یافتند؛ شرکتهای بزرگی از جمله: صنایع پالایش و پخش، مخابرات، معادن و صنایع مادر.

همچنین ماده (2) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» شرکتهای قابل واگذاری را طبقه‌بندی نموده است. بر این اساس گروه (1) این ماده شرکتهایی می‌باشند که تا قبل از ابلاغ بند (ج) سیاستها بر اساس قوانین برنامه سوم و چهارم توسعه قابلیت واگذاری داشته‌اند؛ و بر اساس قانون یاد شده می‌بایست تا پایان برنامه چهارم توسعه بطور کامل واگذار می‌شدند (شرکتهای خارج از صدر اصل (44) قانون اساسی)¹ و گروه (2) این ماده اشاره به شرکتهایی دارد که با توجه به ابلاغ بند (ج) سیاستها مجوز واگذاری یافته اند (شرکتهای صدر اصل (44) قانون اساسی) که آنها هم بر اساس قانون مزبور می‌بایست تا پایان سال 1393 واگذار شوند.

بر اساس این تفکیک، از 1,347,721 میلیارد ریال سهام واگذار شده طی دوره 91-1384، 70/6 درصد واگذاریها مربوط به واگذاری شرکتهای و بنگاههای متعلق به گروه (2) قانون و 29/4 درصد دیگر مربوط به شرکتهای و بنگاههای گروه (1) ماده (2) قانون بوده است.

جدول شماره (4 - 2): عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت بر اساس شمول اصل (44) قانون اساسی از سال 1384 لغایت 1391 (ارزش به میلیارد ریال)

سال	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	جمع کل	درصد از کل
شمول اصل 44										
گروه (1) ماده (2) قانون	764	9,372	72,914	41,720	42,606	54,043	78,562	223,345	523,326	29/4
گروه (2) ماده (2) قانون		22,140	112,507	37,708	265,302	1,393	245,033	140,312	824,395	70/6
جمع	764	31,511	185,421	79,428	307,908	55,436	323,596	363,656	1,347,721	100

5-1-2 - واگذاریها به تفکیک وزارتخانه

طی دوره 91-1384، سهام متعلق به 8 وزارتخانه به بخش غیر دولتی واگذار گردیده است. از 1,347,721 میلیارد ریال سهام واگذار شده، «وزارت نفت» با 45/2 درصد از واگذاریها به تنهایی نزدیک به نیمی از واگذاریها را به خود اختصاص داده است. «وزارت صنعت، معدن و تجارت» و «وزارت نیرو» به ترتیب با 21 و 17/7 درصد رتبه‌های دوم و سوم را به خود اختصاص داده‌اند (جدول شماره (5-2)).

1- باتوجه به اینکه مطابق تبصره (2) ماده (3) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی تداوم مالکیت و مشارکت دولت در بنگاههای گروه «1» ماده (2) قانون یاد شده پس از انقضاء قانون برنامه چهارم توسعه با تصویب مجلس شورای اسلامی و برای مدت معین مجاز است، لذا پس از اتمام مهلت اجرای قانون یاد شده سالانه فهرست بنگاههای قابل واگذاری جهت تصویب به هیأت محترم واگذاری ارائه می‌گردد. در این راستا در سال 1391 تعداد 209 بنگاه گروه «1» و 131 بنگاه گروه «2» قابل واگذاری بوده اند.

جدول شماره (5 - 2): عملکرد سازمان خصوصى سازى در واگذارى سهام شركت هاى دولتى و متعلق به دولت بر اساس وزارتخانه، از سال 1384 لغايت 1391 (ارزش به ميليارد ريال)

ردف	وزارتخانه	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	جمع كل	درصد از كل
1	نفت	38	53	117,462	27,310	166,307	15,582	193,280	90,408	۶۱۰,۴۴۰	45/29
2	صنعت، معدن و تجارت	459	28,031	45,855	21,440	12,660	13,543	15,620	145,623	۲۸۳,۲۳۰	21/02
3	ارتباطات و فناورى اطلاعات	74	186	14,836	6,192	94,495				۱۱۰,۷۸۳	8/59
4	امور اقتصادى و دارايى	67	50	6,357	17,569	17,317	585	13,129	15,172	۷۰,۲۴۰	5/21
5	نيرو	100	3,146	681	5,042	11,244	22,665	94,414	101,133	۲۳۸,۴۲۰	17/69
6	راه و شهرسازى			106	1,874	5,885	1,472	6,770	10,881	۲۶,۹۸۹	2
8	جهاد كشاورزى	27	46	34			1,588	383	440	۲,۰۱۸	0/19
9	آموزش و پرورش			90	0.3					۹۰.۳	0/1
	جمع	764	31,511	185,421	79,428	307,908	55,436	323,596	363,656	1,347,721	۱۰۰

6 - 1 - 2 - واگذارىها به تفكيك شركت مادر تخصصى

طى دوره 1384 لغايت 1391، سهام متعلق به 29 وزارتخانه و يا شركت مادرتخصصى به بخش غيردولتى واگذار گرديده است. از 1,347,721 ميليارد ريال سهام واگذار شده، شركت مادرتخصصى سازمان «توسعه و نوسازى معادن و صنايع معدنى» با 16/4 درصد بيشترين ارزش واگذارىها را به خود اختصاص داده است. همچنين شركت «ملى صنايع پتروشيمى» با 13/2 درصد و «توانير» با 13/1 درصد رتبه هاى دوم و سوم را به خود اختصاص داده اند (جدول شماره (2-6)).

جدول شماره (6 - 2): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت بر اساس شرکتهای مادر تخصصی، از سال 1384 لغایت 1391 (ارزش به میلیارد ریال)

ردیف	مادر تخصصی	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	جمع کل	درصد از کل
1	ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران			48,222	5,302	40,254	239	55,982	5,483	۱۰۵,۴۸۲	11/5
2	شرکت مخابرات ایران	74	186	14,836	6,192	94,495				۱۱۵,۷۸۳	8/6
3	سازمان توسعه و نوسازی	212	27,028	41,195	17,248	7,148	5,528	6,272	117,006	۲۲۱,۶۳۷	16/4
4	ملی صنایع پتروشیمی	38	53	54,977	20,961	11,941	14,592	27,831	46,841	۱۷۷,۲۳۳	13/2
5	وزارت نفت *					99,685		60,822		۱۶۰,۵۰۸	11/9
6	وزارت امور اقتصادی و دارایی *			6,243	17,558	16,850	575	13,123	6,658	۶۱,۰۰۷	4/5
7	توانیر		2,674	90	4,671	6,915	21,950	88,635	51,601	۱۷۶,۵۳۷	13/1
8	ملی نفت ایران			14,264	1,047	14,427	752	9,891	38,080	۷۸,۴۶۱	5/8
9	سازمان گسترش و نوسازی	247	1,003	1,660	3,091	3,629	7,983	6,481	22,672	۴۶,۷۶۵	3/5
10	ساتکاب	100	472	590	363	3,101	673	5,769	49,520	۶۰,۵۸۹	4/5
11	بازرگانی دولتی ایران			3,000	1,101	916	31	1,702	4,547	۱۱,۲۹۷	0/8
12	راه آهن جمهوری اسلامی ایران				32	2,395	948	56	367	۳,۷۹۸	0/3
13	وزارت راه و شهرسازی *					2,824		3,150	1,606	۷,۵۸۰	0/6
14	سازمان بنادر و کشتیرانی				1,842					۱,۸۴۲	0/1
15	تولید محصولات کشاورزی، دامی و منابع طبیعی						1,588	383		۱,۹۷۱	0/1
16	مدیریت منابع آب ایران				8	1,228	42	10	11	۱,۳۰۰	0/1
17	وزارت صنعت، معدن و تجارت *					968			1,395	۲,۳۶۳	0/2
18	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری							1,136	0	۱,۱۳۶	0/1
19	ساخت و توسعه زیربنای حمل و نقل کشور					667				۶۶۷	0
20	سازمان خصوصی سازی	67	50	115	11	466	10	6	8,514	۹,۲۳۸	0/7
21	ملی گاز							38,754	4	۳۸,۷۵۸	2/9
22	شرکت خدمات کشاورزی	27	46	34					440	۵۴۷	0
23	سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای			106				46		۱۵۲	0
24	وزارت آموزش و پرورش *			88	0					۸۸	0
25	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان			2	0					۳	0
26	عمران و بهسازی شهری ایران							3,514	1,980	۵,۴۹۴	0/4
27	هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران						524	4	6,929	۷,۴۵۶	0/6
28	موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی							24		۲۴	0
29	سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور							5.1	2.5	۸	0
	جمع کل	764	31,511	185,421	79,428	307,908	55,436	323,596	363,656	۱,۳۴۷,۷۲۱	100

* این موارد نشان دهنده ارزش واگذاری آن دسته از شرکتهایی می باشد که در قالب شرکت مادر تخصصی تقسیم بندی نشده، بلکه مستقیماً زیر مجموعه وزارتخانه مربوطه می باشد.

7-1-2- واگذاریها به تفکیک صنعت

این تفکیک‌بندی، واگذاریهای صورت گرفته در بازه زمانی 1384 لغایت 1391 را در 23 صنعت طبقه‌بندی نموده است. صنعت «مواد و محصولات شیمیایی» با اختصاص 20/3 درصد از واگذاریها در بازه زمانی مورد بررسی دارای رتبه اول؛ و «فرآورده های نفتی» با 19/1 درصد و «تولید، انتقال و توزیع برق» با 16/1 درصد رتبه دوم و سوم این تفکیک را دارا می‌باشند.

جدول شماره (7 - 2): عملکرد سازمان خصوصى سازى در واگذارى سهام شركت هاى دولتى و متعلق به دولت بر اساس صنعت، از سال 1384 لغايت 1391 (ارزش به ميليارد ريال)

ردف	صنعت	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	جمع كل	درصد از كل
1	فرآورده هاى نفتى			48,222	5,302	40,254	239	155,558	7,575	257,150	19.08
2	مواد و محصولات شيميايى	32		54,977	20,960	109,955	14,570	28,735	44,748	273,977	20.33
3	گروه مخابرات			14,836	6,192	94,495				115,523	8.57
4	فلزات اساسى		22,440	40,733	13,367	1,190	4,980	3,692	42,548	128,950	9.57
5	بانك ها، موسسات اعتبارى و ساير نهادهائى پولى			4,175	17,558	15,608	350	13,123	6,658	57,472	4.26
6	توليد، انتقال و توزيع برق		0	9	4,500	1,788	21,947	88,635	99,469	216,348	16.05
7	حمل و نقل	5	53	3,047	2,924	13,665	691	4,680	21,644	46,708	3.47
8	استخراج نفت و گاز			14,264		2,536	120	9,893	38,084	64,896	4.82
9	خدمات فنى و مهندسى	229	2,928	471	1,289	8,158	1,524	183	1,917	16,700	1.24
10	استخراج كانه هاى فلزى		3,608		3,326	5,895	1,035	2,443	28,220	44,527	3.30
11	خودرو و ساخت قطعات		0	0	540		6,795	238	6,813	14,386	1.07
12	ماشين آلات و تجهيزات	27	983	83	2,205	648		1,655	759	6,359	0.47
13	بيمه			2,068		1,242	246			3,556	0.26
14	ماشين آلات و دستگاههاى برقى		198	741	12	2,486	2		300	3,739	0.28
15	سيمان، آهك، گچ	214	981	510	794	102	9	8	0	2,616	0.19
16	محصولات غذائى و آشاميدنى						1,588			1,588	0.12
17	پيمانكارى صنعتى			383			717	3	861	1,964	0.15
18	ساخت محصولات فلزى			274			2			276	0.02
19	ساخت وسايل ارتباطى	74	186							260	0.02
20	انبوه سازى، املاك و مستغلات		30	65	28			3,034	1,980	5,136	0.38
21	سرمايه گذاريهاى مالى			88	5					92	0.01
22	كشاورزى، دامپرورى و خدمات وابسته		46		0	0	36	386	25	492	0.04
23	ساير	184	59	478	427	9,885	586	11,332	62,055	85,005	6.31
	جمع كل	764	31,511	185,421	79,428	307,908	55,436	323,596	363,656	1,347,721	100

8-1-2 - عملکرد تفصلى سال 1391:

عملکرد تفصلى سال 1391 در خصوص واگذارى سهام شركت هاى دولتى و متعلق به دولت به شرح جداول شماره (1) و (2) پيوست اين گزارش ارائه شده است:

- جدول پيوست شماره (1)، وضعيت فروش سهام به بخش خصوصى از طريق بورس، مزايده، فرا بورس و مذاكره را در سال 1391، به تفكيك شركت مادر تخصصى، حجم واگذارى (تدريجى، ترجيحى و بلوكى) و درصد سهام واگذار شده هر شركت ارائه مى كند.
- جدول پيوست شماره (2)، نشانگر آن است كه در سال 1391، 120 آگهى فروش سهام به صورت بلوكى، تدريجى (كشف قيمت) و ترجيحى وجود داشته است؛ كه 53 مورد مربوط به روش مزايده، 10 مورد مربوط به روش بورس، 50 مورد مربوط به روش فرا بورس و 7 مورد مربوط به روش مذاكره مى باشد. از شركت هاى آگهى شده جهت واگذارى، به لحاظ اينكه فقط براى سهام 24 شركت متقاضى خريد وجود داشته، لذا مابقى شركت هاى عرضه شده به فروش نرسيده است.

2-2 - واگذارى سهام ترجيحى به كارگران، كاركنان و مديران شركت ها، در سال 1391

طبق آيين نامه اجرايى «نحوه واگذارى سهام ترجيحى» موضوع جزء (8) بند (الف) ماده (40) قانون «اجراى سياست هاى كلى اصل (44) قانون اساسى»، به منظور جذب كارگران، كاركنان و مديران باتجربه، متخصص و كارآمد و با هدف افزايش بهره ورى شركت هاى قابل واگذارى، ميزان و نحوه واگذارى سهام ترجيحى به كارگران، كاركنان و مديران شركت ها، تعيين شده است. براساس آئين نامه مذكور، فروش سهام ترجيحى به ميزان حداكثر پنج درصد (5%) از سهام بنگاه هاى مشمول واگذارى تا سقف ده برابر ميانگين شش ماهه آخرين مبلغ حقوق و مزايای مستمر دريافتى متقاضيان بر اساس احكام حقوقى آنان با قيمت پايه واگذارى، به ازاي هر نفر، تماماً به صورت اقساط ده ساله مساوى ساليانه بدون پرداخت سود فروش اقساطى، مجاز دانسته شده است. بنابر اين سازمان خصوصى سازى در راستاى انجام وظايف محوله، در سال 1391، به 20,835 نفر از كارگران و كاركنان 31 شركت مورد واگذارى، 680 مليون سهم به ارزش 1,072,837 مليون ريال، به صورت ترجيحى واگذار نموده است.

لازم به ذكر است براساس اين نوع واگذارى، كارگران، كاركنان و مديران شركت هاى مورد واگذارى از مزيت هاى همچون؛ برخوردارى از يك وام معادل ارزش سهام خريدارى شده با اقساط 10 ساله (در اولويت

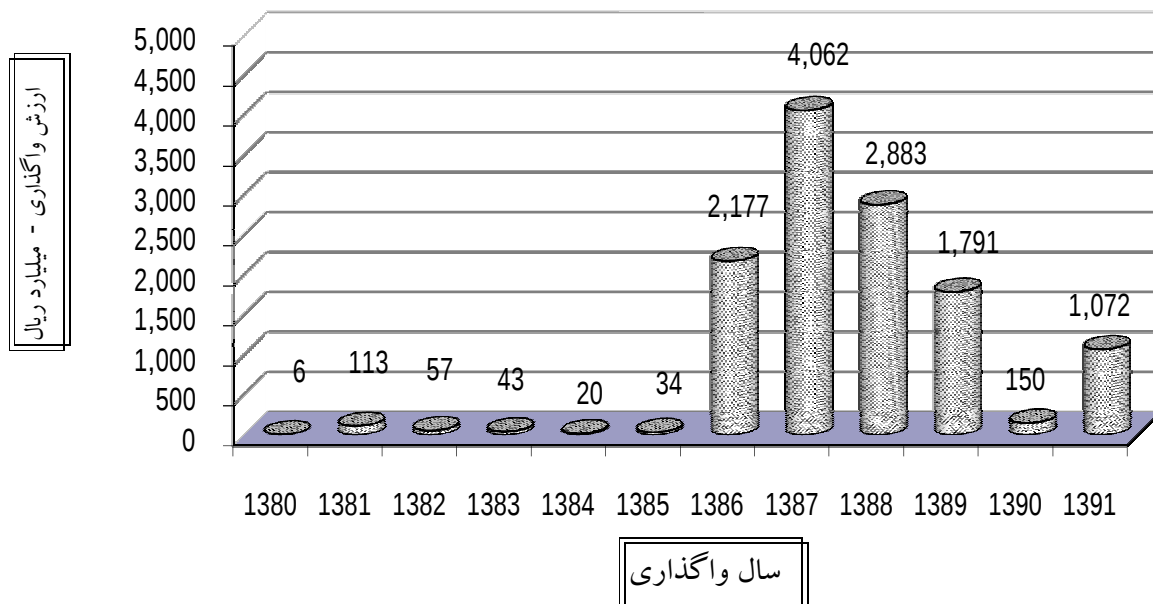
اول این وام از سود سهام متعلق به کارگران، کارکنان و مدیران کسر خواهد شد) و دریافت سود سالیانه سهام (با وجود اینکه این سهام در وثیقه سازمان خصوصی سازی می باشد)، بهره مند می گردند.

عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام ترجیحی به کارگران، کارکنان و مدیران در سال ۱۳۹۱ را می توان به شرح جدول (۸-۲) خلاصه نمود.

جدول شماره (۸ - ۲): عملکرد سازمان خصوصی سازی در واگذاری سهام ترجیحی به کارگران، کارکنان و مدیران شرکت ها در سال ۱۳۹۱

شرح	واحد	تعداد/ارزش
تعداد سهام واگذار شده	سهام	680.382.535
تعداد کارکنانی که صاحب سهام شده اند	نفر	20.835
سرايه دریافتی کارکنان و مدیران	سهام	32.656
ارزش سهام واگذار شده (به قیمت پایه)	میلیون ریال	1.072.837
سرايه دریافتی کارکنان و مدیران	ریال	51.492.048

نمودار شماره (۱ - ۲): ارزش سهام ترجیحی واگذار شده به کارکنان و مدیران، عملکرد مقایسه ای ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۱

3-2 - تحقق اهداف در آمدی قانون بودجه سال 1391 و مقایسه با سالهای قبل

از سال 1380 لغایت 1387، انتقال وجوه حاصل از فروش سهام شرکت های دولتی بر اساس مقررات قوانین برنامه سوم و چهارم توسعه (ماده (19) فصل سوم قانون برنامه سوم و ماده (8) قانون برنامه چهارم توسعه)، صورت گرفته است و بر اساس آن درصدی از وجوه حاصل از فروش به حساب خزانه و درصدی به حساب شرکت مادر تخصصی مربوطه واریز شده است. لیکن با توجه به تصویب آیین نامه اجرایی «نحوه هزینه کرد وجوه حاصل از واگذاری» موضوع تبصره (2) ماده (29) قانون اجرای سیاست های کلی اصل «44» قانون اساسی در سال 1388، تمام درآمد حاصل از واگذاری می باید به حساب خزانه واریز شود. باتوجه به آیین نامه مذکور، مقررات قانون برنامه چهارم توسعه تا پایان سال 1387 اجرا گردیده است و از سال 1388 به بعد مقررات قانون اجرای سیاست های کلی اصل (44) قانون اساسی اجرا شده است.

در این خصوص باتوجه به نحوه دریافت و تخصیص درآمدهای حاصل از واگذاری، بررسی مقایسه ای درصد تحقق درآمد پیش بینی شده در بودجه در مقایسه با ارزش واریزی به خزانه طی سال های 1384 لغایت 1391، به شرح جدول شماره (9-2) می باشد.

جدول شماره (9 - 2): عملکرد سازمان خصوصی سازی در تحقق اهداف در آمدی

حاصل از واگذاری ها از سال 1380 لغایت سال 1391

سال	در آمد پیش بینی شده در بودجه (میلیارد ریال)	ارزش مبالغ واریز شده به خزانه (میلیارد ریال)	درصد تحقق در آمد پیش بینی شده در بودجه باتوجه به وصولی های خزانه
1380	1,200	94	8
1381	6,000	1,013	17
1382	7,000	2,471	35
1383	11,000	2,813	26
1384	5,000	1,537	31
1385	7,400	1,636	22
1386	30,000	6,288	21
1387	30,000	15,015	50
1388	32,100	19,496	61
1389	45,000	38,095	85
1390	45,000	*53,596	119
1391	65,000	*51,937	80
جمع کل	284,700	193,991	68

علاوه بر رقم مذکور در سالهای 1390 و 1391 به ترتیب مبالغ 1,654 میلیارد ریال و 1,676 میلیارد ریال، به سایر حسابهای خزانه و همچنین مبالغ 7,853 میلیارد ریال و 9,011 میلیارد ریال، تهاتر شده است.

همانطور که در این جدول مشخص شده است درآمد پیش بینی شده در بودجه برای واگذاری ها در سال 1391، 65,000 میلیارد ریال بوده است. در این راستا ارزش مبالغ واریز شده به خزانه توسط سازمان خصوصی سازی در طول این سال، معادل 51,937 میلیارد ریال بوده است. لذا درصد تحقق درآمد پیش بینی شده در بودجه سال یاد شده 80 درصد می باشد که با احتساب سایر واریزیهای خزانه و همچنین میزان تهاترهای انجام یافته (62,624 میلیارد ریال)، میزان درصد تحقق درآمد پیش بینی شده در بودجه 96 درصد می باشد.

4-2- تحقق اهداف واگذاری سهام بابت رد دیون دولت در سال 1391 و مقایسه با سالهای قبل

مسئولیت واگذاری سهام شرکت های دولتی و متعلق به دولت به دستگاه های طلبکار همچون سازمان تأمین اجتماعی، سازمان بازنشستگی کشوری، صندوق ذخیره فرهنگیان و ...، که قبل از سال 1386 به موجب قوانین بودجه سنواتی، بر عهده کمیته ویژه ای به ریاست معاون اول رئیس جمهور و متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی، رفاه و تأمین اجتماعی، کار و امور اجتماعی، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و وزارتخانه، سازمان و یا مؤسسه دولتی ذیربط (حسب مورد) و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی سابق کشور بوده، از سال 1386 به سازمان خصوصی سازی محول گردید. انجام این امر موجب شد تا واگذاری سهام بابت رد دیون دولت نیز به طور متمرکز و در کنار انجام امور مربوط به واگذاری به سایر بخش های اقتصادی توسط این سازمان صورت پذیرد و فرآیند شناسایی شرکت ها، آماده سازی و قیمت گذاری و اخذ مصوبه های مورد نیاز، از طریق سازمان خصوصی سازی انجام پذیرفته و ارزیابی عملکرد دولت در این خصوص آسانتر امکان پذیر گردد.

جدول شماره (10-2) عملکرد سازمان خصوصی سازی در تحقق اهداف واگذاری بابت رد دیون دولت از سال 1386 لغایت 1391 را نشان می دهد.

جدول شماره (10-2): عملکرد سازمان خصوصی سازی در تحقق اهداف واگذاری بابت رد دیون دولت از سال

1386 لغایت پایان سال 1391 - (ارقام به میلیارد ریال)

سال	ارزش پیش بینی شده در بودجه بابت رد دیون دولت	ارزش واگذاری های انجام یافته بابت رد دیون دولت	درصد تحقق در آمد پیش بینی شده در بودجه نسبت به ارزش واگذاریها
1386	40.000	27.146	67/9
1387	12.000	34.451	287/1
1388	47.000 (25.000+22.000)	57.018	121/3
1389	50.000	—	—
1390	*195.000	**197.493	101/3
1391	335.000	***271.083	80/9

* ارزش مذکور با توجه به ردیف های بودجه ای 310506، 310507 و 310508 موضوع منابع درآمدی جهت رد دیون دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی و پیمانکاران، بدست آمده است. البته ذکر این نکته ضروری است که بخشی از تکالیف مربوط به رد دیون از جمله تکلیف مربوط به بند 31 ماده واحده قانون بودجه سال 1390 موضوع رد دیون دولت به بانک ها، دارای ردیف بودجه ای نمی باشد.

** در زمان ارائه این گزارش بخشی از این رقم معادل 119.810 میلیارد ریال، به صورت انتقال غیرقطعی سهام بابت رد دیون دولت بوده است.

*** در زمان ارائه این گزارش بخشی از این رقم معادل 216.736 میلیارد ریال، به صورت انتقال غیرقطعی سهام بابت رد دیون دولت بوده است.

3 - عملکرد سازمان خصوصی سازی در راستای اجرای طرح توزیع سهام عدالت

طرح توزیع سهام عدالت در راستای «توسعه و گسترش مالکیت عمومی» و به منظور «تأمین عدالت اجتماعی» و «فقرزدایی» در سال 1385؛ و براساس آئین‌نامه اجرایی «توزیع سهام عدالت» آغاز گردید و پس از آن به عنوان یکی از موضوعات اساسی و مورد توجه در مواد (34) تا (38) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی»، به اجرا گذاشته شده است. مطابق مواد مذکور دولت مجاز گردیده است تا در اجرای سیاست گسترش مالکیت عمومی به منظور تأمین عدالت اجتماعی، تا چهل درصد (40%) مجموع ارزش سهام بنگاههای قابل واگذاری در هر بازار موضوع گروه (2) ماده (2) این قانون را به شش (6) دهک پایین درآمدی جامعه واگذار نماید. در مورد دو دهک پایین درآمدی با اولویت روستائینان و عشایر، سهام با پنجاه درصد (50%) تخفیف و با دوره تقسیط ده ساله واگذار می‌گردد ولی در مورد چهار دهک بعدی، حسب مورد، واگذاری به صورت تقسیط ده ساله امکان پذیر است.¹

سازمان خصوصی سازی که مسئولیت اجرای طرح یاد شده را بر عهده داشته است، اقدامات وسیع و گسترده ای را به منظور «شناسایی مشمولان طرح»، «آماده سازی سهام قابل واگذاری»، «واگذاری سهام»، «انتقال سهام شرکتهای مشمول واگذاری در قالب طرح مذکور به شرکتهای سرمایه گذاری استانی، جهت واگذاری و انتقال سهام به مشمولین طرح»، «توزیع سود سهام»، «فراهم کردن تمهیدات لازم برای پذیرش شرکتهای سرمایه گذاری استانی در بورس»، «فراهم سازی بستر ورود به بورس اغلب شرکتهای واگذار شده در قالب طرح مذکور»، «افزایش تعداد شرکتهای موجود در سبد سهام عدالت»، «تشکیل قانون شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت» و «واریز سود شرکتهای سرمایه پذیر موجود در پورتنفوی سهام عدالت به حساب خزانه»، به عمل آورده است. در این بخش از گزارش به منظور آشنایی بیشتر با عملکرد طرح یاد شده، اقدامات انجام یافته در خصوص طرح مذکور ارائه می گردد.

۱- فروش اقساطی سهام عدالت به 6 دهک پایین درآمدی با توجه به ماده (11) مصوبه شماره 104159/ت 36254 هـ مورخ 1385/8/28 هیأت وزیران، شامل احتساب سود فروش اقساطی نخواهد بود.

1- 3 - اقدامات انجام یافته در راستای شناسایی مشمولان طرح توزیع سهام عدالت

با توجه به تبصره (3) ماده (34) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» موضوع تکلیف امور اقتصادی و دارائی برای شناسایی افراد مشمول طرح «توزیع سهام عدالت» با ساز و کارهای علمی و دقیق با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و فراهم آوردن شرایط واگذاری سهام به مشمولان؛ و با عنایت به ابلاغ دستورالعمل مربوطه در سال 1389 توسط وزیر امور اقتصادی و دارائی برای تسهیل در اجرای حکم این تبصره و به منظور شناسایی اقشاری که تاکنون مشمول طرح توزیع «سهام عدالت» نبوده- اند؛ تا پایان سال 1391 فرآیند شناسایی شش (6) دهک پایین درآمدی جامعه به اتمام رسیده؛ و واگذاری سهام عدالت در (18) مرحله و به منظور شناسایی 45,000,000 نفر از مشمولان سهام عدالت از طریق 30 شرکت سرمایه گذاری استانی مورد اجرا قرار گرفت و از تعداد مذکور بیش از 40,000,000 نفر سهامدار قطعی شده‌اند.

البته شایان ذکر است علاوه بر موارد مذکور 2,300,000 خانوار کارگر فصلی و ساختمانی نیز به عنوان نوزدهمین گروه مشمولان طرح یاد شده شناسائی شدند که با توجه به بعد خانوار معادل 3/5 نفر، حدود 8,050,000 نفر مشمولان جدید شناسایی گردید. تکمیل فرآیند شناسایی این گروه، طی سال 1392 انجام خواهد شد.

1- 1- 3 - شناسایی مشمولان مرحله اول طرح توزیع سهام عدالت

در مرحله اول طرح توزیع سهام عدالت، مددجویان نهادهای حمایتی شامل:

- مشمولان طرح شهیدرجائی،

- مددجویان کمیته امداد،

- و مددجویان سازمان بهزیستی، و

- رزمندگان فاقد شغل.

در دو بخش مورد شناسایی قرار گرفتند:

- در بخش اول پس از صدور و توزیع دعوت‌نامه میان 4,981,514 نفر، 4,529,463 نفر

آنان با مراجعه به شرکتهای تعاونی عدالت شهرستانی به عضویت این تعاونیها درآمده و

ثبت نام شده‌اند.

- در بخش تکمیلی این مرحله، تا پایان سال ۱۳۹۱ از بقیه مشمولان این گروه، ثبت نام به عمل آمد و برای تعداد ۳,۵۵۸,۵۳۷ نفر دعوتنامه صادر شد که تا پایان سال مذکور تعداد ۳,۰۹۴,۷۱۷ نفر از آنان با مراجعه و ثبت نام نموده اند.

2-1-3 - شناسایی مشمولان مرحله دوم طرح توزیع سهام عدالت

در مرحله دوم طرح توزیع سهام عدالت، روستائیان و عشایر فاقد شغل و درآمد، مشمول دریافت سهام شدند. به منظور انجام این امر شناسایی مشمولان در دو بخش در دستور کار قرار گرفت، که در راستای آن اقدامات وسیع و گسترده‌ای شامل تدوین دستورالعمل‌های انجام کار، صدور و توزیع فرم الکترونیکی شناسایی خانوار در قالب دعوتنامه و ثبت نام مشمولان، انجام پذیرفت.

- بخش اول کار با صدور و توزیع ۵,۶۰۵,۸۰۵ دعوتنامه انجام شد که منجر به ثبت نام ۵,۵۴۸,۸۴۴ نفر در تعاونی‌های عدالت شهرستانی گردید.
- بخش دوم کار با صدور و توزیع بیش از ۱۱,۶۰۷,۵۳۷ دعوتنامه دنبال گردید که منجر به ثبت نام ۱۱,۲۱۳,۰۶۲ نفر در تعاونی‌های عدالت شهرستانی گردید^۱.

3-1-3 - شناسایی مشمولان مرحله سوم طرح توزیع سهام عدالت

مشمولان مرحله سوم طرح توزیع سهام عدالت، شامل کلیه شاغلین دستگاههای اجرایی و افراد تحت تکفل آنان؛ و بازنشستگان لشگری، کشوری و تأمین اجتماعی و افراد تحت تکفل آنان می‌باشد؛ که انجام این کار نیز در دو بخش صورت پذیرفته است.

- بخش اول با صدور و توزیع ۱۲,۹۴۹,۵۰۴ دعوتنامه انجام پذیرفت که منجر به ثبت نام ۱۲,۳۱۶,۷۵۵ نفر در تعاونی‌های عدالت شهرستانی گردید.
- بخش دوم با صدور و توزیع بیش از ۱,۶۷۱,۷۹۳ دعوتنامه دنبال گردید که منجر به ثبت نام ۱,۳۶۵,۶۴۷ نفر در تعاونی‌های عدالت شهرستانی گردید.

۱-مشمولان مرحله اول و دوم (در بخش اول و در بخش تکمیلی) طرح توزیع سهام عدالت، مشمول تخفیف قانونی ۵۰ درصدی می باشند و هر یک از افراد مزبور که دارای دعوتنامه سهام عدالت بوده اند، با مراجعه به شرکتهای تعاونی و ثبت نام نهایی مشمول ۵۰ درصد تخفیف در بهای سهام واگذار شده گردیده اند.

4-1-3 شناسایی مشمولان مرحله چهارم طرح توزیع سهام عدالت

در مرحله چهارم طرح توزیع سهام عدالت، ایثارگران (والدین، فرزندان و همسران شهدا)، جانبازان و آزادگان به عنوان جامعه هدف مورد شناسایی قرار گرفتند؛ که در این 1,334,991 دعوت نامه صادر شد که منجر به ثبت نام 1,280,871 نفر در تعاونی های عدالت شهرستانی گردید.

5-1-3 - شناسایی مشمولان مراحل پنجم تا دهم (سایر گروهها)

این مرحله شامل اقشار کم درآمدی که بر اساس مصوبات ستاد مرکزی، توزیع سهام عدالت بین آنان انجام شده یا در حال انجام می باشد و تا پایان سال 1391، در مجموع برای 290,688 نفر شامل گروه های زیر دعوت نامه صادر و تعداد 239,408 نفر با مراجعه به شرکت های تعاونی شهرستانی ثبت نام شده اند که شامل گروه های ذیل می باشند:

- مرحله پنجم: زنان کارگر سرپرست خانوار (مشمول قانون کار)،
- مرحله ششم: خدام مساجد، حسینیه ها و امام زاده ها،
- مرحله هفتم: طلاب حوزه های علمیه سراسر کشور،
- مرحله هشتم: بیماران خاص (هموفیلی، ام اس، تالاسمی و دیالیزی)،
- مرحله نهم: کارکنان ستاد های نماز جمعه، و
- مرحله دهم: خبرنگاران.

6-1-3 - شناسایی مشمولان مراحل یازده تا نوزدهم (گروه های عمومی)

در مراحل یازده تا نوزدهم که شامل گروه های عمومی می باشد، برای 3,183,957 نفر شامل گروه های زیر دعوت نامه صادر و در مجموع تعداد 2,313,518 نفر با مراجعه به شرکت های تعاونی شهرستانی ثبت نام شده اند. سایر گروه ها شامل موارد ذیل می باشند:

- مرحله یازدهم: کارکنان نهادهای دست اندر کار امرشناسایی و واگذاری سهام عدالت،
- مرحله دوازدهم: قالیبافان،
- مرحله سیزدهم: فعالان قرآنی،

- **مرحله چهاردهم:** مددجویان تحت پوشش مراکز مراقبت از زندانیان آزاد شده،
- **مرحله پانزدهم:** زنان سرپرست خانوار بی بضاعت،
- **مرحله شانزدهم:** مددجویان و کارکنان موسسات خیریه،
- **مرحله هفدهم:** تاکسیرانان و اتوبوسرانان شهری،
- **مرحله هجدهم:** افراد کم درآمدی که در مراحل قبلی مشمول نشده اند از جمله خود اظهاریان و درخواستهای مردمی، و
- **مرحله نوزدهم:** کارگران فصلی و ساختمانی.

ثبت نام مشمولان گروه (19) (کارگران فصلی و ساختمانی) شامل 3,300,000 خانوار می باشند که در پایگاه اطلاعات وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی ثبت نام اینترنتی نموده اند که پس از پالایش توسط سازمان خصوصی سازی تعداد 2,300,000 خانوار واجد شرایط دریافت سهام عدالت تشخیص داده شدند. پس از ارسال اطلاعات خانوارهای مشمول طرح توزیع سهام عدالت برای وزارت یادشده و بررسی مجدد آنها، اخذ مجوز و صدور فرم جمع آوری اطلاعات حدود 2,050,000 خانوار (با احتساب بعد خانوار 3/5 نفر) در مرحله انجام می باشد. خلاصه اطلاعات مرتبط با شناسایی کارگران فصلی و ساختمانی در جدول (3-1)، قابل ملاحظه است.

جدول (3-1): عملکرد شناسایی کارگران فصلی و ساختمانی تا پایان سال 1391

عنوان	تعداد	عنوان	تعداد
تعداد استانهایی که فرم اولیه دریافت نموده اند	31	تعداد فرمهای اولیه ارسالی	2.329.300
تعداد استانهایی که فرمهای تکمیل شده را تحویل داده اند	22	تعداد فرمهای تکمیل شده تحویلی	1.066.619
تعداد استانهایی که دعوتنامه برای آنها ارسال شده است	6	تعداد دعوتنامه های صادر و ارسال شده	198.545

در خصوص شناسایی و اعطای سهام عدالت به مشمولین مرحله نوزدهم (کارگران فصلی و ساختمانی) نیز اقداماتی به شرح ذیل صورت پذیرفته است:

- شروع شناسایی و ثبت نام کارگران فصلی و ساختمانی با مسئولیت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سال ۱۳۸۹.

- شناسایی و ثبت نام اولیه حدود ۳,۳۰۰,۰۰۰ خانوار مربوط به کارگران فصلی و ساختمانی توسط تعاون، کار و رفاه اجتماعی و معرفی آنها به سازمان خصوصی سازی.

- بررسی و پالایش آمار و اطلاعات دریافتی از مذکور و در نهایت تأیید تعداد ۲,۳۰۰,۰۰۰ خانوار واجد شرایط دریافت سهام عدالت توسط سازمان خصوصی سازی تا پایان سال ۱۳۹۰
- اضافه شدن مشمولان سهام عدالت با افزودن تعداد ۸,۰۵۰,۰۰۰ نفر مشمولان کارگران فصلی و ساختمانی

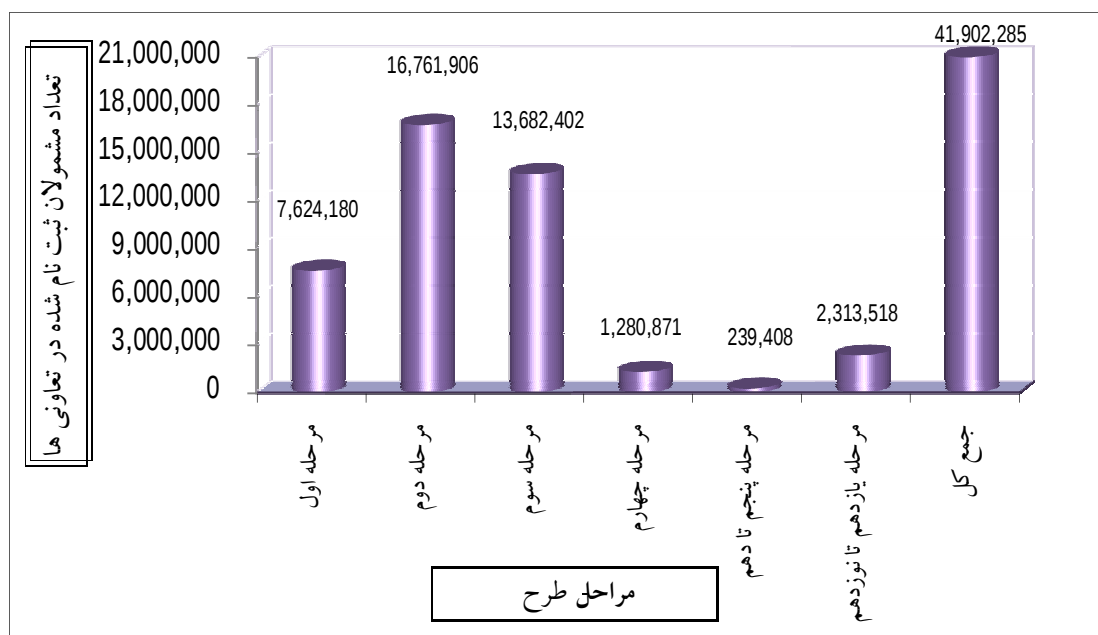
- عدم تکافوی سقف تعیین شده قبلی جهت واگذاری سهام عدالت به کارگران فصلی و ساختمانی، پیگیری و تکمیل مراحل قانونی افزایش حداقل یک دهک دیگر به شش دهک قبلی تا پایان سال ۱۳۹۱.

- پیش بینی سبد سهام جدید.

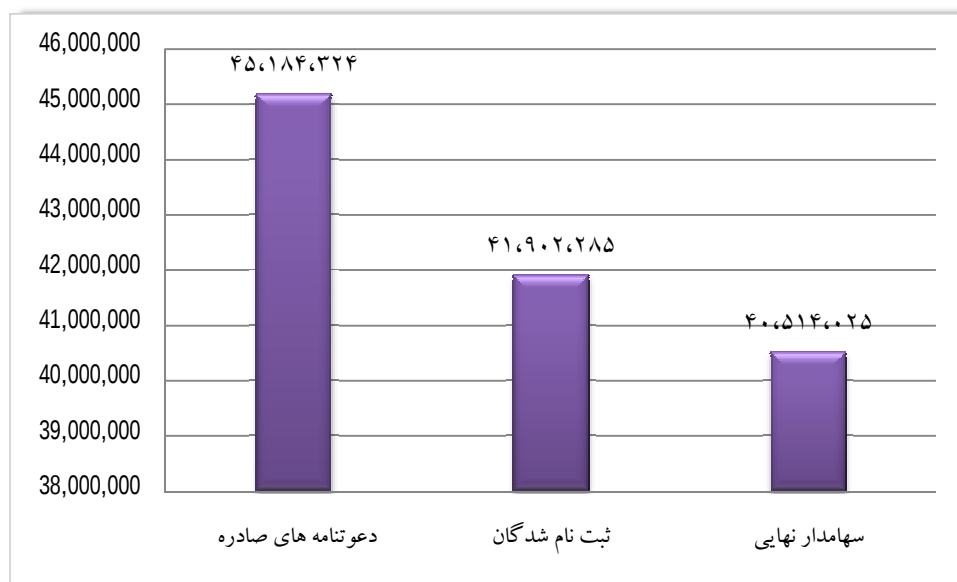
در مجموع و به موجب مصوبه های ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت تا پایان سال ۱۳۹۱، برای ۴۵,۱۸۴,۳۰۶ نفر از مشمولان سهام عدالت دعوتنامه صادر و توزیع شده است که از تعداد مذکور ۴۱,۹۰۲,۲۸۵ نفر ثبت نام شده اند و ۴۰,۵۱۴,۰۲۵ نفر سهامدار قطعی شناسایی گردید.

خلاصه اطلاعات مرتبط با شناسایی مشمولان طرح توزیع سهام عدالت، جامعه هدف و مراحل انجام کار به شرح نمودارهای (۳-۱) و (۳-۲) و جدول (۳-۲)، قابل ملاحظه است.

نمودار (1- 3): تعداد مشمولان شناسایی شده و ثبت نام شده طرح توزیع سهام عدالت به تفکیک مراحل مختلف طرح تا پایان سال 1391

نمودار (2- 3): تعداد مشمولان شناسایی شده طرح توزیع سهام عدالت به تفکیک وضعیت شناسایی مشمولان تا پایان سال 1391

جدول شماره (2 - 3): وضعیت شناسایی مشمولان طرح توزیع سهام عدالت به تفکیک جامعه هدف و مراحل انجام کار تا پایان سال 1391

ردیف	مرحله اقدام	بخش	سال اقدام	مشمولان	صدور دعوتنامه	تعداد ثبت نام شده
1	اول	اول	1385	مشمولان طرح شهید رجائی - مددجویان کمیته امداد و بهزیستی - رزمندگان فاقد شغل	4.981.514	4.529.463
	تکمیلی	تکمیلی	1387		3.558.537	3.094.717
مجموع						
2	دوم	اول	1386	روستائیان و عشایر فاقد شغل و کم درآمد	5.605.805	5.548.844
	تکمیلی	تکمیلی	1387	کلیه روستائیان و عشایر	11.607.537	11.213.062
مجموع						
3	سوم	اول	1386	شاغلین دستگاههای اجرایی ، بازنشستگان کشوری ، لشگری ، تأمین اجتماعی و کارکنان شاغل شهرداریها	12.949.504	12.316.755
	تکمیلی	تکمیلی	1387-8		1.671.793	1.365.647
مجموع						
4	چهارم	-	1387	ایثارگران : والدین ، فرزندان و همسر شهید - جانبازان و آزادگان	1.334.991	1.280.871
5	سایر گروهها		1387	زنان کارگر سرپرست خانوار (مشمول قانون کار)	8.273	6.868
6			1387	خدام مساجد ، حسینیه ها و امام زاده ها	33.568	30.959
7			1387	طلاب حوزه های علمیه سراسر کشور	181.669	174.716
8			1387	بیماران خاص (هموفیلی ، ام اس ، تالاسمی و دیالیزی)	47.474	11.562
9			1387	کارکنان ستاد های نماز جمعه	8.620	7.106
10			1387	خبرنگاران	11.064	8.197
مجموع						
11	گروههای عمومی		1387	کارکنان نهادهای دست اندر کار امرشناسایی و واگذاری سهام عدالت	11.626	2.313.518
12			1388	قالیباغان	892.823	
13			1388	فعالان قرآنی	6.517	
14			1388	مددجویان تحت پوشش مراکز مراقبت از زندانیان آزاد شده	74.603	
15			1388	زنان سرپرست خانوار بی بضاعت	312.200	
16			1388	مددجویان و کارکنان موسسات خیریه	8,734	
17			1388-1389	تاکسیرانان و اتوبوسرانان شهری	1.877,454	
18			1388-1389	افرادکم درآمدی که در مراحل قبلی مشمول نشده اندازجمله خوداظهاران و درخواستهای مردمی		
19			1391-1389	کارگران فصلی و ساختمانی	حدود 2,321,559 خانوار تا پایان سال 1391 واجد شرایط لازم برای اخذ مجوز و صدور فرم جمع آوری اطلاعات شده اند، که در جمع کل محاسبه نشده اند.	
مجموع						
جمع کل						

2-3 - شرکتهای واگذار شده در قالب «طرح توزیع سهام عدالت» تا پایان سال 1391

فهرست و درصد سهام شرکتهای قابل واگذاری در قالب «طرح توزیع سهام عدالت» بر مبنای مصوبات دولت و ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت تعیین گردیده است. در این خصوص مهمترین اقدامات صورت گرفته به شرح ذیل می باشد:

- با استناد به ماده (34) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی، حدود 40 درصد از مجموع ارزش سهام بنگاههای فعال در صنایع مختلف کشور طی چند مرحله به طرح واگذاری سهام عدالت تخصیص یافته است. در این راستا در مرحله اول (14) شرکت و در مرحله دوم سهام (36) شرکت وارد سبد سهام عدالت گردید. همچنین در مرحله سوم ضمن افزایش درصد سهام قابل تخصیص (8) شرکت از شرکتهای مراحل قبل، (6) شرکت دولتی دیگر نیز به سبد سهام عدالت اضافه شده است؛ و تا این مرحله مجموع تعداد شرکتهای سبد سهام عدالت به 56 شرکت رسیده است. البته براساس مصوبات هیأت وزیران تغییراتی در سبد مذکور ایجاد شده و در نهایت تعداد شرکتهای موجود در آن سبد به 62 شرکت رسیده است. لازم به ذکر است سهم شرکتهای مربوط به صنایع نفتی و پتروشیمی بیشتر از سایر صنایع در سبد مذکور می باشد. در سبد سهام عدالت تغییرات ایجاد شده به شرح زیر می باشد:

— شرکتهای «پالایش نفت تهران»، «بیمه دانا»، «پالایش نفت اصفهان»، «توزیع گاز ایران»، «غله و خدمات بازرگانی مناطق پنج گانه»، «سرمایه گذاری صنایع برق و آب صبا» و «تولید برق شیروان» به شرکتهای قبلی اضافه گردید (11 شرکت).

— شرکتهای «ملی گاز ایران»، «پالایش نفت آبادان»، «پالایش نفت شازند اراک»، «تولید نیروی برق سبز منجیل» و «تولید نیروی برق بیستون» حذف گردید (5 شرکت).

— سهام شرکت «هواپیمایی جمهوری ایران» از 40 درصد به 30 درصد کاهش یافت و بعداً 30 درصد به 40 درصد افزایش یافت.

لازم به ذکر است در جدول شماره (3-3) فهرست شرکتهای واگذار شده در قالب طرح توزیع سهام عدالت که در برگیرنده درصد واگذاری شرکتهای نیز می باشد، ارائه شده است.

- با اقدامات انجام شده در خصوص تعیین و تکمیل شرکتهای واگذار شده در قالب طرح توزیع سهام عدالت تا پایان سال ۱۳۹۱، کل یا بخشی از سهام تعداد ۶۲ شرکت به ارزش برآوردی ۴۴۴،۳۱۳ میلیارد ریال به منظور بهره‌مندی حدود ۴۵ میلیون از مشمولان سهام عدالت مشخص شده است. لازم به ذکر است طی دوره مورد بررسی ارزش سهام ۴۶ شرکت به صورت قطعی تعیین قیمت شد و قیمت گذاری سهام ۱۶ شرکت به سال بعد موکول شد.
- ایجاد پرتفوی قوی سهام عدالت نشان دهنده اقدامات کارشناسی فراوان و دغدغه مسئولین امر و تلاش کارگزاران نظام در راستای اجرای طرح مذکور برای افراد مشمول در این طرح (شش دهک از پایین ترین دهک های درآمدی جامعه) بوده که از یک سو بستر مناسبی برای ایجاد درآمد و ثروت برای قشری که به هردلیل در سطحی پایین‌تر از استانداردهای زندگی به سر می‌برند، فراهم نموده و از سوی دیگر با واگذاری کامل بنگاههای دولتی به مشمولین طرح، گام مهمی در کاهش تصدیگری دولت و کاهش هزینه های دولتی بر می‌دارد.

جدول شماره (3 - 3): فهرست شرکتهای واگذار شده در قالب طرح توزیع سهام عدالت، دربرگیرنده درصد واگذاری تا پایان سال 1391

ردیف	نام شرکت	درصد واگذاری	تعداد سهام	ردیف	نام شرکت	درصد واگذاری	تعداد سهام	ردیف	نام شرکت	درصد واگذاری	تعداد سهام
1	پارس سوئیچ	46	113.753.637	24	پالایش نفت شازند اراک	از سبد حذف گردید.		47	بانک ملت	30	9.929.099.883
2	ساختمان سد و تاسیسات آبیاری سایبر	49	285,969,640	25	پالایش نفت اصفهان	40	1.664.903.240	48	پست بانک	25	140,285,750
3	خدمات مهندسی برق (مشانیر)	42	50,446	26	پالایش نفت تبریز	40	776.842.200	49	دخانیات ایران	40	780,000
4	نیرو ترانس	31	52,190.999	27	ملی پخش فرآوردههای نفتی	40	13.822.561	50	سرمایه گذاری توسعه صنعتی ایران	23	227.983.947
5	شهر صنعتی کاوه	21	21,375	28	حمل و نقل پتروشیمی	29	57.999.909	51	سرمایه گذاری رنا	5	134.999.972
6	شهر صنعتی رشت	29	185,250	29	هلدینگ خلیج فارس	40	9.915.445.576	52	مگاموتور	7	135.714.290
7	شهر صنعتی البرز	23	857,917	30	پتروشیمی شهید تندگویان	10	500,000,000	53	پتروشیمی بندر امام	30	3,930,900,000
8	مدیریت پروژه های نیروگاهی ایران (مپنا)	26	2.557.031.945	31	پتروشیمی جم	15	720,000,000	54	ملی حفاری ایران	30	13.822.561
9	سیمان داراب	50	187.499.668	32	پتروشیمی مارون	30	1,200,000,000	55	پایانه های صادراتی مواد نفتی	40	4.887.498
10	سیمان دشتستان	34	193.799.950	33	پتروشیمی بیستون	30	150.000.000	56	شرکت توزیع گاز ایران	40	5.471.314.160
11	فولاد آلیاژی ایران	39	750.923.783	34	پتروشیمی فجر	30	750,000,000	57	کارخانجات مخابراتی ایران	35	21.490.000
12	فولاد مبارکه اصفهان	30	7.789.433.200	35	پتروشیمی خوزستان	30	108,000,000	58	غله و خدمات بازرگانی منطقه 1	95	7.722.974
13	ملی صنایع مس ایران	37	6.414.289.763	36	پتروشیمی تبریز	10	498,200,000	59	غله و خدمات بازرگانی منطقه 2	95	2.384.733
14	چادرملو	21	1.242.299.983	37	پتروشیمی ارومیه	30	12,300,000	60	غله و خدمات بازرگانی منطقه 3	95	2.038
15	گل گهر	11	653.999.974	38	پتروشیمی بوعلی سینا	30	150,000,000	61	غله و خدمات بازرگانی منطقه 4	95	432.725
16	آلومینیوم ایران-ایراکو	30	182.225.085	39	پالایش نفت بندر عباس	40	5,520,000,000	62	غله و خدمات بازرگانی منطقه 5	95	219.891
17	فولاد خوزستان	30	657,600,000	40	پالایش نفت لاوان	40	457,368,640	63	سرمایه گذاری صنایع برق و آب صبا	49.99	65
18	سایپا	1	103.999.999	41	بانک صادرات ایران	40	9.162.456.760	64	تولید برق شیروان	100	218.500.000
19	ایران خودرو	1	88.199.990	42	بانک تجارت	40	6.999.999.894	65	تولید نیروی برق بیستون	از سبد حذف گردید	
20	پالایش نفت تهران	90	55.098.000	43	هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران(هما)	40	1,562,874,000	66	تولید نیروی برق سبز منجیل	از سبد حذف گردید	
21	پالایش نفت شیراز	40	411,019,440	44	کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران	24	2.399.999.988	67	بیمه دانا	55	57.890.410
22	پالایش نفت کرمانشاه	40	53.951.440	45	ملی گاز ایران	از سبد حذف گردید.					
23	پالایش نفت آبادان	از سبد حذف گردید.		46	مخابرات ایران	20	9,174,731,130				

3-3 - تقسیم سهام واگذار شده به طرح «توزیع سهام عدالت»، به طور مستقیم بین شرکتهای سرمایه گذاری
استانی

به موجب ماده (3) آیین نامه اجرایی «سهام عدالت» موضوع مواد (34) تا (38) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی»، «سهام عدالت» می بایست به صورت مستقیم به شرکتهای سرمایه گذاری استانی واگذار شود.¹ سهام مزبور در توثیق سازمان خصوصی سازی خواهد بود و متناسب با کسر تخفیفات قانونی و اقساط پرداختی از توثیق خارج می گردد. تا پایان سال 1391 علاوه بر تخفیف 50 درصدی در بهای واگذاری «سهام عدالت» به دو دهک اول، مبلغ 24,674 میلیارد ریال به عنوان اقساط به حساب خزانه واریز شده است و به اندازه مجموع 50 درصد تخفیف و اقساط واریزی به حساب خزانه، سهام عدالت از وثیقه آزاد شده است.²

مطابق مفاد قانون نحوه اجرای ماده (35) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» و با تشکیل کمیته تخصصی ورود شرکتهای سرمایه گذاری استانی به بورس، اقدامات لازم برای تغییر و تصویب اساسنامه جدید و ادامه فعالیت شرکتهای مذکور به صورت «شرکت سرمایه گذاری سهامی عام» انجام گردیده، به نحوی که تا پایان سال 1391، از 30 شرکت سرمایه گذاری استانی، اساسنامه تعداد 22 شرکت سرمایه گذاری نزد سازمان بورس و اوراق بهادار به ثبت رسیدند (که البته تا پایان سال مذکور یک شرکت مورد پذیرش قرار گرفته است) و پیگیری ثبت و پذیرش 8 شرکت دیگر و همچنین پیگیری جهت پذیرش 21 شرکت یاد شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار صورت پذیرفت.

4-3 - نظارت بر «شرکتهای سرمایه گذاری استانی» توسط قانون شرکتهای سرمایه گذاری سهام عدالت

به موجب ماده (8) آیین نامه اجرایی «سهام عدالت» موضوع مواد (34) تا (38) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی»، به منظور مدیریت سهام واگذار شده، شرکتهای سرمایه گذاری استانی

¹- با توجه به تبصره (1) ماده (34) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی»، نقل و انتقال سهام یاد شده به «شرکت سرمایه گذاری استانی» از شمول مالیات نیز معاف است.

²- لازم به ذکر است انحلال شرکت «کارگزاری سهام عدالت» و تصفیه آن موضوع تبصره (1) ماده (4) آیین نامه اجرایی سهام عدالت، در سال 1388 انجام یافته است و مطابق ماده (4) آیین نامه اجرایی «سهام عدالت» موضوع مواد (34) تا (38) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی»، در خصوص انتقال سهام در اختیار شرکت «کارگزاری سهام عدالت» به «شرکتهای سرمایه گذاری استانی» با عقد قرارداد لازم، تا پایان سال 1389 اقدام شده است و تا پایان سال 1390 نقل و انتقال سهام و واگذاری مستقیم «سهام عدالت» به «شرکتهای سرمایه گذاری استانی» صورت گرفته است.

می‌توانند از طریق تشکیل کانون (سازمان مردم نهاد) امور مربوط به حقوق سهامداری خود در مجامع عمومی شرکت‌های واگذار شده را اعمال نمایند. در این خصوص با توجه به تشکیل کانون «شرکت‌های سرمایه گذاری سهام عدالت» توسط «شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی» در سال ۱۳۸۹ و ثبت رسمی آن در اداره کل ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیر تجاری، در سال ۱۳۹۰، نظارت بر شرکت‌های سرمایه‌پذیر توسط کانون مذکور بوسیله حدود ۱۷۵ نفر مدیران اعزامی به شرکت‌های یاد شده انجام گردید. در سال ۱۳۹۱ نظارت بر شرکت‌های سرمایه‌پذیر توسط کانون مذکور بوسیله حدود ۱۸۲ نفر مدیران اعزامی به شرکت‌های یاد شده انجام گردید.

۵- ۳ - توزیع سود سهام شرکت‌های سرمایه‌پذیر طرح توزیع سهام عدالت میان مشمولان

فرآیند توزیع سود سهام فرآیندی پیچیده و زمان‌بر بوده است که پس از شناسایی مشمولان طرح، بر اساس انطباق تعداد مشمولان ثبت نام شده و تعداد مشمولان ابلاغ شده در تمام استانهای کشور، قابلیت انجام یافت.

به موجب ماده (۶) آئین نامه اجرایی «توزیع سهام عدالت»، مطالبات دولت بابت اقساط سهام، می‌بایست از محل سود سالانه شرکت‌های واگذار شده تسویه شود. بنابراین تا پایان سال ۱۳۹۰ فقط سود سالهای ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ سهام عدالت بین مشمولان توزیع شده است. زیرا مطابق تبصره (۱) ماده (۱۰۰) قانون برنامه پنجم توسعه مصوب ۱۵ دی ماه سال ۱۳۸۹، پرداخت هرگونه سود سهام عدالت تا سقف اقساط سر رسید شده ممنوع می‌باشد. براین اساس و به منظور بازپرداخت مطالبات دولت بابت اقساط سهام واگذار شده، سود سهام عدالت مربوط به سالهای مالی ۱۳۸۷ و پس از آن بین مشمولان سهام عدالت توزیع نشده است و تا زمان تسویه کامل مطالبات دولت و تا سقف اقساط سر رسید شده، سود سهام عدالت بابت مطالبات دولت به حساب خزانه واریز می‌گردد و سودی بین دارندگان سهام عدالت توزیع نمی‌گردد.

جداول شماره (۴-۳) و (۵-۳) به ترتیب نشان دهنده وضعیت سود حاصل از عملکرد شرکت‌های سرمایه‌پذیر سهام عدالت از سال ۱۳۸۵ لغایت پایان سال ۱۳۹۱ و وضعیت تسویه بدهی مشمولین طرح یاد شده و سهام قابل آزادسازی تا پایان سال مذکور می‌باشد.

جدول شماره (4 - 3): وضعیت سود حاصل از عملکرد شرکتهای سرمایه پذیر سهام عدالت و تخصیص های آن از سال 1385 لغایت پایان سال 1391 (ارقام به میلیارد ریال)

سود مصوب مجامع عمومی شرکتها (برای سهام عدالت)	واریزی به خزانه به عنوان قسط	مانده طلب سود از شرکتهای سرمایه پذیر	مشارکت در افزایش سرمایه شرکتهای سرمایه پذیر	پرداختی به مشمولین طرح
139,469	82,190	23,699	20,585	13,840

در خصوص جدول فوق لازم به ذکر است اختلاف اندک در سود مصوب و تخصیص آن به دلیل سود حاصل از سپرده گذاری در کارگزاریهای سهام عدالت و هزینه های اجرای طرح است.

جدول شماره (5 - 3): وضعیت تسویه بدهی مشمولین سهام عدالت و سهام قابل آزادسازی تا تاریخ 1391/12/29

مبلغ واگذاری	تخفیفات دهکهای اول و دوم	مانده تخفیفات اعمال نشده	تخفیفات اعمال شده	اقساط سر رسید شده تا پایان سال 1391	واریز به خزانه بابت قسط	جمع پرداختی به خزانه و تخفیفات اعمال شده متناسب با آن	میانگین درصد سهام قابل آزادسازی
444,313	75,000	58,857	16,143	91,627	82,190	98,333	22/13

4 - ساير اقدامات

4-1 - اهم اقدامات انجام يافته در راستاى قانون بودجه سال 1391 كل كشور

4-1-1 - تسويه يا تهاتر بدهى دولت در چارچوب تأييديه هاى درياقتى، موضوع بند (8-7) ماده واحده

در راستاى اجراى بند (8-7) ماده واحده قانون بودجه سال 1391 كل كشور موضوع تسويه و يا تهاتر بدهيهائى قانونى شرکتهائى تابعه و وابسته وزارتخانه هاى نفت، نيرو، راه و شهرسازى و صنعت، معدن و تجارت به اشخاص حقيقي و حقوقى غيردولتى با اعلام وزير مربوطه و تأييد وزارت امور اقتصادى و دارائى (سازمان حسابرسى) با بدهى همان اشخاص بابت اقساط واگذارى و يا بدهى به سازمان مالياتى، چارچوب اجرايى بند ياد شده در تاريخ 1391/09/13 به وزارتخانه هاى نفت، نيرو، راه و شهرسازى و صنعت، معدن و تجارت توسط وزير محترم امور اقتصادى و دارائى ابلاغ شد. در اين راستا بدهى دولت (وزارت نيرو) به پيمانكاران با مطالبات اين سازمان از پيمانكاران مزبور در سال 1391 تهاتر شده است.

4-1-2 - تحقق منابع نقدى پيش بينى شده از محل فروش سهام شرکتهائى، موضوع بند (2-24) ماده واحده

در سال 1391 درآمد نقدى پيش بينى شده در بودجه از محل واگذارى ها، 65,000 ميليارى ريال بوده است و در طول اين مدت مبلغ نقدى وارىزى به حساب خزانه (درآمد عمومى) از محل واگذارى سهام دولت در شرکتهائى دولتى و غيردولتى 51,937 ميليارى ريال مى باشد. مبلغ فوق شامل اقلام ذيل است:

- ثمن نقدى ناشى از فروش سال 1391 (5,205 ميليارى ريال)
- اقساط ناشى از فروش سال 1391 و سالهاى قبل (22,058 ميليارى ريال)
- اقساط ناشى از شرکتهائى واگذار شده بابت طرح توزيع سهام عدالت (24,674 ميليارى ريال)

بنابراين در سال 1391 درآمد پيش بينى شده در بودجه با توجه به وصولى هاى خزانه به ميزان 80 درصد محقق گرديده است.

ضمناً طى دوره مورد بررسى علاوه بر مبلغ مذکور،

- ارزشى معادل 1,676 ميليارى ريال نيز از محل منابع حاصل از واگذارى به حسابهاى خاص خزانه (240، 1142 و 1143)، جهت انتقال به طلبكاران وارىز شده است.

- ارزشى معادل 9,011 ميليارى ريال نيز از اقساط ناشى از واگذارى با بدهى دولت به پيمانکاران، تهاتر گرديده است.

بنابراين مجموعاً مبلغ 62,624 ميليارى ريال تا پايان سال 1391 به حساب هاى خزانه واريز شده و يا قابل واريز بوده است. با توجه به اين امر ميزان تحقق هدف واريزى هاى خزانه به حسابهاى هاى خزانه به 96/3 درصد مى رسد.

3-1-4 - پرداخت، تسويه و يا تهاتر مطالبات، موضوع بند (3-24) ماده واحده

در راستاى اجراى بند (3-24) ماده واحده قانون بودجه سال 1391 كل كشور موضوع پرداخت، تسويه و يا تهاتر ديون و تعهدات قانونى دولت از محل واگذارى سهام، تا سقف 335,000 ميليارى ريال؛ ارزشى معادل 272,387 ميليارى ريال از سهام، اموال و يا داراييهاى شرکتهائى دولتى و متعلق به دولت و يا منابع حاصل از واگذارى آنها، بابت رد ديون دولت منتقل شده و يا تخصيص يافته است. در خصوص جزءهاى ذيل بند (3-24)، اقدامات زير انجام شده است:

- در راستاى اجراى جزء (پ) بند (4-3-24)، موضوع رددیون دولت به ستاد اجراى فرمان حضرت امام (ره) به ميزان 2,000 ميليارى ريال، طى سال 1391 تائيدیه سازمان حسابرسى به ارزش 2,000 ميليارى ريال جهت پرداخت بخشى از بدهى به ستاد اجراى فرمان حضرت امام (ره) دريافت شده است.
- در راستاى جزء (ث) بند (4-3-24)، با توجه به نتيجه استعلام به عمل آمده از ديوان محاسبات كشور؛ مبنى بر عدم نياز به تائيدیه سازمان حسابرسى، ارزشى معادل 500 ميليارى ريال سهام بابت رددیون دولت به «شهردارى قم» اختصاص يافته است.
- در راستاى جزء (ج) بند (4-3-24) موضوع رددیون دولت به بانکها، تائيدیه سازمان حسابرسى دريافت شده است و ارزشى معادل 53,712 ميليارى ريال از دارائىها و سهام شرکتهائى جهت واگذارى بابت رد ديون دولت به بانکهاى دولتى و غيردولتى، به صورت قرارداد جمعى اختصاص يافته است.
- در راستاى جزء (چ) بند (4-3-24) موضوع رددیون دولت به بنياد شهيد و امور ايتارگران به ميزان 20,000 ميليارى ريال، تائيدیه سازمان حسابرسى به ارزش 21,875 ميليارى ريال دريافت شده و عیناً ارزشى معادل مبلغ تائيد شده از سبد سهام 8 شرکى قابل واگذارى بابت تائيدیه بدهىهاى دولت به بنياد

مذکور به تصویب رسیده است که در راستای اجرای مصوبه یاد شده، درصدی از سهام 5 شرکت با ارزشی معادل 10,466 میلیارد ریال بابت دیون قطعی دولت به بنیاد شهید واگذار گردید و واگذاری سهام 3 شرکت باقیمانده به ارزش 9,524 میلیارد ریال تا پایان سال مذکور در حال انجام بوده است.

- در راستای جزء (خ) بند (4-3-24) موضوع پرداخت بخشی از بدهیهای معوقه و بازسازی و نوسازی ناوگان هوایی به میزان 3,000 میلیارد ریال از محل واگذاری یا فروش «هتل های هما»، مبلغ 2,000 میلیارد ریال نقداً از محل فروش «هتل های هما» مطابق تأییدیه های خزانه از حساب سازمان برداشت شده است و بابت بازسازی و نوسازی ناوگان هوایی به حساب خاص خزانه واریز شده است. همچنین مبلغ 584 میلیارد ریال نیز بنا به درخواستهای این سازمان برای تسویه بخشی از بدهیهای معوق و بازسازی و نوسازی ناوگان هوایی، به حساب یاد شده واریز شده است.

- در راستای جزء (ح) بند (4-3-24) موضوع اختصاص منابع حاصل از واگذاری یا فروش سهام، سهم الشرکه و سایر اموال و داراییها و حقوق مالی شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران بابت بازسازی ساختاری و بازپرداخت بخشی از بدهیهای معوقه ناشی از واگذاری انجام شده و اجرای طرحهای بازسازی و بهسازی خط و ناوگان به مبلغ 2,000 میلیارد ریال، از مبالغ ناشی از واگذاری شرکتهای «مهندسی ساختمان و تأسیسات راه آهن (بالاست)» و «فرهنگی ورزشی راه آهن» ارزشی حدود 145 میلیارد ریال به حساب خزانه واریز شده است.

- در راستای جزء (الف) بند (5-3-24)، مبلغ 72,288 میلیارد ریال از دیون و تعهدات وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح توسط سازمان حسابرسی تأیید شده است. بنابراین به موجب قرارداد جمعی به شماره 32845 مورخ 1391/12/28، حقوق مالکانه تمام یا بخشی از سهام 21 شرکت متعلق به دولت یا شرکت های دولتی به بنیاد تعاون وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح به نمایندگی از وزارت دفاع به عنوان انتقال گیرنده منتقل شد. سهام موضوع قرارداد یاد شده به وکالت از طرف وزارت دفاع عرضه می شود؛ در صورتیکه بنیاد مذکور در زمان عرضه به عنوان یکی از متقاضیان خرید سهام در مزایده شرکت نماید و برنده مزایده شود و یا در صورت عرضه سهام شرکت های فوق الاشاره و عدم وجود تقاضا برای آنها، نقل و انتقال سهام و نیز انتقال اوراق سهام مورد واگذاری به نام انتقال گیرنده صورت می پذیرد. لیکن در صورتیکه سهام بنگاه های یاد شده عرضه و به فروش برسد، ثمن نقدی و چک های اقساط به انتقال گیرنده واگذار می شود.

• در راستای جزء (ب) بند (5-3-24)، تأییدیه سازمان حسابرسی به مبلغ 3,235 میلیارد ریال دریافت شده است. براساس مصوبه شماره 48485/160828 مورخ 1391/05/17 هیأت وزیران نیروگاه‌های خوی، گیلان و شهید منتظری اصفهان جمعاً به مبلغ 1,543 میلیارد ریال با بدهی‌های نیرو تهاتر شد. همچنین ارزشی معادل 233 میلیارد ریال از منابع حاصل از واگذاری نیروگاه شهید زنبق یزد، بابت مطالبات پیمانکاران نیرو اختصاص یافته است.

• تأییدیه سازمان حسابرسی برای سایر مصادیق ذیل بندهای «4-3-24» (جزء‌های الف، ب و ت) و «5-3-24» (جزء‌های پ، ت و ث) دریافت نشد، لذا هیچ اقدامی نیز در این راستا انجام نیافت.

ضمناً در راستای اجرای تبصره (1) بند (3-24) قانون بودجه سال 1391 کل کشور موضوع دریافت اوراق سهام و سایر اسناد مالکیتی بنگاه‌ها از کلیه دستگاه‌های اجرائی که شرکتهای زیر مجموعه آنها در فهرست واگذاری قرار دارند، لازم به ذکر است در سال 1391، از 105 بنگاه گروه «1» و «2» اوراق سهام دریافت شده است.

همچنین با توجه به این که نام اکثر شرکت‌های درج شده در فهرست شرکت‌های قابل واگذاری سال 1391 در سنوات گذشته نیز در فهرست شرکت‌های قابل واگذاری وجود داشته است، پیگیری برای دریافت اوراق سهام طی مکاتبات متعدد در سنوات قبل نیز صورت پذیرفته است. لذا برخی از شرکت‌ها قبل از 1391/06/12 اوراق سهام عادی یا وثیقه را به این سازمان تحویل داده اند.

4-1-4 - اعلام اسامی بنگاههای واگذار شده به صورت کنترلی به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، موضوع بند (4-24) ماده واحده

در سال 1391 به منظور نظارت بر فروش اموال یا دارایی‌های غیر جاری و همچنین اخذ تسهیلات توسط بنگاه‌های واگذار شده به صورت کنترلی، فهرست شرکتهای واگذار شده به صورت کنترلی در چهار نوبت از سوی سازمان خصوصی سازی به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام شده است. نهادهای مذکور مکلفند به منظور ارائه خدمت به بنگاههای واگذار شده مجوز لازم را از این سازمان دریافت نمایند. البته لازم به ذکر است از اسفند ماه سال 1391 مقرر گردیده اسامی بنگاهها در صورت تغییر، طی مکاتبه ای به صورت مستمر اعلام شود.

ضمناً در راستای اجرای نمودن این بند از قانون بودجه سال 1391 کل کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است ثبت هرگونه تغییرات در زمینه اساسنامه، سرمایه و همچنین ثبت هرگونه دخل و تصرف در اموال شرکتهای مزبور از جمله نقل و انتقال، ترهین، خرید و فروش و اجاره را پس از اخذ مجوز کتبی از سازمان خصوصی سازی انجام دهد. همچنین بانک مرکزی نیز موظف است اعطاء هرگونه تسهیلات به شرکتهای مذکور را مشروط به اخذ مجوز از سازمان خصوصی سازی نماید. در این خصوص در سال 1391 اقدامات زیر انجام شده است:

- (11) درخواست تغییر اساسنامه بررسی و (5) مجوز صادر شده است.
 - (20) درخواست تغییر سرمایه دریافت و (5) مورد مجوز صادر شده است.
 - (14) مورد مجوز فروش دارایی ثابت برای بنگاههای واگذار شده به صورت کنترلی نیز صادر گردیده است.
 - (25) درخواست مربوط به اخذ تسهیلات مورد بررسی قرار گرفته است. با توجه به بررسی های انجام یافته تعداد (7) مجوز اخذ تسهیلات صادر شده است.
 - (4) مجوز ضمانت نامه بانکی به نفع خریداران صادر شده است.
- علاوه بر آن در راستای اجرای تبصره ذیل بند مذکور موضوع عدم رعایت ماده (29) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی در خصوص مصارف بند (3-24) قانون بودجه مذکور، لازم به ذکر است اقدامات لازم در خصوص رعایت مفاد این تبصره از طریق خزانه داری کل کشور به عمل آمده است.

5-1-4 - محاسبه و پرداخت مالیات حقوق کلیه کارکنان شرکتهای واگذار شده (سهام کنترلی) براساس نرخ مالیاتی قبل از واگذاری، موضوع بند (5-24) ماده واحده

در راستای اجرای بند (5-24) ماده واحده قانون بودجه سال 1391 کل کشور موضوع محاسبه و پرداخت مالیات حقوق کلیه کارکنان شرکتهای واگذار شده (سهام کنترلی) براساس نرخ مالیاتی قبل از واگذاری؛ لازم به ذکر است درخصوص پرداخت مالیات حقوق کلیه کارکنان (17) شرکت واگذار شده، اقدامات لازم انجام شده است.

6-1-4 - فروش شرکتهای خارج از جداول پیوست «1» و «2» قانون بودجه، موضوع بند (6-24) ماده واحده

در سال 1391 علاوه بر واگذاری سهام شرکتهای دولتی و متعلق به دولت مطابق پیوست (1) و (2) قانون بودجه، درصدی از سهام 28 شرکت «توسعه صنعت ساختمان رهپویان سورا»، «توسعه صنایع غذایی بم»،

«عمران و مسكن سازان مركزي»، «ايران ترانسفو»، «شركت معدني و صنعتي چادرملو»، «سيمان دشتستان»، «فولاد مباركه اصفهان»، «ملي صنايع مس ايران»، «فن آوران صنعت بتن پارس»، «فن آوران صنعت سنگدانه پارس»، «پتروشيمي كاويان»، «خدمات غيرصنعتي گاز ايران»، «ساختمان و خدمات نوساز»، «سازه هاي سبك فولادي افق سپاهان»، «توليدي پيستون ايران»، «پتروشيمي پيستون»، «پالايش نفت تهران»، «رينگ چرخ آلومينيومي گسترش گام آفرين»، «پاك مايه كرمانشاه»، «بافت آزادي»، «فولاد ميبد»، «بهره برداري از شبكه آبياري و زهكشي ميناب رود»، «عمران و مسكن سازان استان اردبيل»، «عمران و مسكن سازان استان چهارمحال و بختياري»، «عمران و مسكن سازان استان خراسان جنوبي»، «عمران و مسكن سازان استان زنجان»، «عمران و مسكن سازان استان كردستان» و «عمران و مسكن سازان استان هرمزگان» (به ارزش 1,196 ميليارد ريال) خارج از جداول موضوع گروه (1) و (2) پيوست قانون بودجه سال 1391 كل كشور فروخته شده است.

ضمناً دارائي متعلق به 2 نيروگاه «شهيد زنيق يزد» و «سيكل تركيبي فارس» و يك دستگاه آپارتمان واقع در شهرك اكباتان مربوط به شركت «ساختمان و خدمات نوساز» به ارزش 278 ميليارد ريال نيز خارج از جداول موضوع گروه (1) و (2) پيوست قانون مذكور فروخته شده است.

7- 1- 4 - تكميل عمليات مرتبط با واگذاري در اجراي احكام قانون بودجه سال 1390 كل كشور، موضوع بند (7- 24)

ماده واحده

در سال 1391 در راستاي اجراي بند (7-24) ماده واحده قانون بودجه سال 1391 كل كشور موضوع انجام اقدامات لازم جهت تكميل عمليات مرتبط با واگذاري در اجراي احكام قانون بودجه سال 1390 كل كشور، لازم به ذكر است با توجه به ردیف بودجه ای 310508 كه ظرفيت تسويه مطالبات پيمانكاران در راستاي بندهای (33) و (الف-35) قانون مزبور را 80,000 ميليارد ريال تعيين نموده است، از ظرفيت مذكور 23,354 ميليارد ريال در سال 1390 عملياتي شده است؛ بنابراین در سال 1391 امكان تكميل ظرفيت با واگذاري 56,646 ميليارد ريال ديگر به پيمانكاران وجود داشته است (با رعايت سقف 335,000 ميليارد ريال بند (3-24) قانون بودجه سال 1391 كل كشور). در اين خصوص در سال 1391 «نيروگاه شهيد زنيق يزد» به ارزش 171 ميليارد ريال در راستاي بند (الف-35) قانون بودجه سال 1390 كل كشور، بابت ردديون دولت به وكالت از پيمانكاران وزارت نيرو به بخش خصوصي واگذار شده است.

8-1-4 - اعلام ارزش رىالى سهام، سهم الشرکه و اموال و دارايى ها به خزانه دارى کل کشور، موضوع بند (10-24)

ماده واحده

در سال 1391 در راستای اعلام ارزش رىالى سهام، سهم الشرکه و اموال و دارايیهای موضوع بند (10-24) قانون بودجه سال 1391 کل کشور به خزانه دارى کل کشور جهت ثبت در حسابهای دریافت و پرداخت خزانه و صورتحساب عملکرد قانون یاد شده، لازم به ذکر است سازمان خصوصى سازی ارزش رىالى سهام، سهم الشرکه و اموال و داراییهایی را که در اجرای اجزای ذيربط بند (24) قانون بودجه سال 1391 کل کشور واگذار شده است، به خزانه دارى کل کشور ارائه نموده است.

9-1-4 - وصول سود سهام عدالت از شرکتهای سرمايه پذیر و ساير شرکتهای واگذار شده، موضوع بند (11-24) ماده

واحده

در سال 1391 در راستای وصول سود سهام عدالت از شرکتهای سرمايه پذیر و واریز آن به خزانه، همچنین پیگیری وصول اقساط معوق سهام عدالت و ساير شرکتهای واگذار شده از طريق ماده (48) قانون محاسبات عمومى، اقداماتی به شرح ذیل صورت پذیرفته است:

- مبلغ 24,674 میلیارد رىال بابت سود سالهای مالی 1386 تا 1390 از شرکتهای سرمايه پذیر سبد سهام عدالت وصول و به حساب خزانه واریز شده است.
- درخصوص وصول اقساط معوق نیز مکاتبات متعددى با سازمان امور مالیاتی انجام شد که در پایان سال 1391 مبلغ 19,141 میلیارد رىال چک اقساطى بابت اقساط معوق سهام عدالت توسط سازمان مذکور وصول شده است.
- سازمان خصوصى سازی در سال 1391 حدود 6,247 میلیارد رىال از اقساط معوق سنوات قبل سهام عدالت را به صورت نقد و اقساط از بدهکاران دریافت نموده است.

لازم به ذکر است هر چند با هماهنگی ها و مکاتبات مکرر انجام شده با شرکتهای سرمايه پذیر، بسیاری از شرکتهای سودهای معوق خود را به شرح فوق الذکر تسويه نمودند، لیکن تعدادی از شرکتهای بدهی خود را تسويه نکرده اند. در این راستا با توجه به ابلاغیه مورخ 1391/12/20 شورای عالی اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسى، سازمان خصوصى سازی به عنوان مسوؤل دریافت سود و اقساط مرتبط با سهام عدالت مکلف شده است نسبت به دریافت و واریز سودهای یاد شده به خزانه اقدام نماید و در صورتی که همکاری مناسب با سازمان مزبور مبنی بر پرداخت سود از سوى شرکتهای سرمايه پذیر صورت نپذیرد، این

سازمان با همكارى وزارت امور اقتصادى و دارايى از طرق قانونى نسبت به دريافت آنها اقدام نمايد. بر اين اساس كمىته وصول مطالبات با هماهنگى دفاتر و معاونتهاى ذيربط اين سازمان تشكيل گرديد و در خصوص آن دسته از شر كتهائى كه سودهاى معوق خود را نپرداخته و يا بدهىهاى خود را تسويه ننموداند، مكاتبات و پيگيرىهاى قضايى و قانونى را انجام داده است. اين امر منجر به افزايش مطالبات وصول شده از شر كتهائى سرمايه پذير مى گردد.

10-1-4 - تكليف وزارت امور اقتصادى و دارايى در خصوص مفاد بند (15-24) ماده واحده

- بند مزبور تكليف متعددى را بر عهده سازمان خصوصى سازى نهاده است كه شامل موارد زير مى باشد:
- در خصوص شر كت در مجامع عمومى بنگاه هاى قابل واگذارى، تعداد (177) مورد آگهى دعوت به مجمع شر كتهائى داراى سهام بالاى 50 درصد دولتى دريافت و اقدامات بايسته انجام شده است.
 - در خصوص صدور مجوز ثبت صورت جلسات مجامع شر كتهائى قابل واگذارى به اداره ثبت شر كتها و مؤسسات غير تجارى، (320) مورد مكاتبه با اداره ثبت شر كتها، انجام شده است.
 - در سال مورد نظر كنترل هاى لازم بر عمليات خريد و فروش دارايى هاى غيرجارى و اخذ تسهيلات بنگاههاى واگذار شده كه بخشى از سهام آنها در وثيقه دولت است، صورت پذيرفته است. بطوريكه طى دوره مذكور تعداد (11) درخواست تغيير اساسنامه دريافت و پس از بررسىهاى لازم (7) مجوز در اين خصوص صادر شده است و از تعداد (20) درخواست تغيير سرمايه دريافت شده، درخصوص (15) مورد از آنها مجوز صادر شده است.
 - در سال 1391، (12) مورد مجوز فروش دارايى ثابت نيز صادر گرديده است.
 - اين سازمان تعداد (25) درخواست مجوز اخذ تسهيلات دريافت کرده كه پس از بررسى هاى لازم مجوز اخذ تسهيلات، ضمانت نامه بانكى به نفع خريداران و گشايش اعتبار به (10) شر كت صادر شده است.
 - به منظور شفافيت، اجراى سيستم اخذ اطلاعات سهام مالكيتهى نهادهائى غيردولتى در بازارهاى مختلف و ممانعت از واگذارى سهام جديد به آنان در صورت افزايش سهم نهادهائى مذكور بيش از سقف مجاز، در آگهى هاى عرضه سهام سازمان خصوصى سازى و در كليه قراردادهاى واگذارى نسبت به ضرورت رعايت سقف موضوع ماده (6) قانون مذكور، به نهادهائى عمومى غير دولتى اطلاع رسانى گرديد و مسئوليت عدم رعايت اين امر به عهده نهاد مربوطه قرار

داده شد. بدیهی است در صورت تجاوز از سقف مجاز، اقدامات لازم توسط این سازمان به عمل می آید. همچنین طی مکاتبات مختلف با کلیه نهادهای عمومی غیردولتی مقرر گردید آخرین وضعیت سهام مالکیتی آن نهادها و شرکتهای تابعه و وابسته شامل فهرست شرکت های سرمایه پذیر به تفکیک نام، درصد سهام، میزان سرمایه و... در مقاطع زمانی شش ماهه به صورت مستمر به سازمان خصوصی سازی ارسال شود؛ که تاکنون منجر به جمع آوری بانک جامعی در این زمینه نشده است. لازم به ذکر است هیچگونه پایگاه آماری از اندازه بازار کالا و خدمات و سهم هر کدام از بخش های دولتی، خصوصی و تعاونی از بازارهای فوق در کشور وجود ندارد (این امر با وجود بازار سیاه و اقتصاد زیرزمینی پیچیده تر نیز می شود)، لذا حتی در صورت ارسال اطلاعات کامل از کلیه نهادهای عمومی مشمول به دلیل عدم وجود مقیاس تطبیق، امکان ممانعت از خرید سهام برای این سازمان میسر نیست.

- به منظور اجرایی شدن پارگراف آخر حکم مقرر در بند (15-24)، لازم به ذکر است «آئین نامه تشویق اعضاء هیأت مدیره» طبق مصوبه شماره 71310 مورخ 1391/04/19 وزارت امور اقتصادی و دارایی در 4 بند توسط وزیر محترم وزارت متبوع ابلاغ گردیده است.

11-1-4 - تبعیت شرکتهای مشمول واگذاری از قوانین و مقررات مربوط به ایثارگران، موضوع بند (16-24) ماده واحده

مطابق بند (16-24) ماده واحده قانون بودجه سال 1391 کل کشور موضوع تبعیت شرکتهای مشمول واگذاری از قوانین و مقررات مربوط به ایثارگران، لازم به ذکر است حکم متناظر با بند ذکر شده، بند (123) در قانون بودجه سال 1390 کل کشور می باشد و در اجرای بند (123) قانون بودجه سال 1390 کل کشور و مصوبه شماره 214227/ت-47712 هـ مورخ 1390/11/03 هیأت وزیران، تعیین نحوه اجرای موضوع تبعیت از قوانین و مقررات مربوط به ایثارگران توسط شرکتهای در حال واگذاری، در دستور کار هیأت عامل سازمان خصوصی سازی قرار گرفت. با توجه به این امر، بر اساس بند (6) مصوبه مورخ 1390/12/17 هیأت عامل مقرر گردید موضوع یاد شده در تمام آگهی ها و قراردادهای واگذاری به صورت واضح و شفاف منعکس گردد و آثار این موضوع در صورت ضرورت در هنگام قیمت گذاری شرکتها لحاظ شود. البته با توجه به عدم شفافیت قوانین و مقررات مرتبط به حقوق ایثارگران که خریداران سهام شرکتهای مشمول واگذاری می بایستی ملزم به رعایت آن گردند، درج این موضوع به صورت کلی و با ابهام فوق در

آگهی ها و قراردادهای واگذاری محل اشکال بود. لذا بر اساس بند (2) مصوبه جلسه مورخ 1391/03/06 هیأت عامل مقرر گردید طی نامه‌ای از بنیاد شهید و امور ایثارگران پیرامون قوانین و مقررات مربوط به ایثارگران شاغل در شرکتهای مشمول واگذاری استعلام گردد که طی نامه شماره 10/8013 مورخ 1391/04/20 این اقدام صورت پذیرفته؛ لیکن تاکنون از بنیاد یاد شده پاسخی دریافت نشده است. با توجه به عدم پاسخ دهی بنیاد شهید و امور ایثارگران؛ و با عنایت به اینکه جزء (16) بند (24) قانون بودجه سال 1391 عیناً تکرار بند (123) قانون بودجه سال 1390 کل کشور بوده است، انجام اقدام خاصی توسط سازمان خصوصی سازی در زمینه این جزء قانونی امکان پذیر نبوده است. ضمناً ذکر این نکته ضروری است که این سازمان به استناد بندهای قانونی یاد شده صرفاً مجاز به نظارت بر شرکتهای واگذار شده در این زمینه، طی دوره پس از سال 1390 می باشد.

12-1-4 - تکلیف دولت در خصوص انتقال صندوق بازنشستگی کارکنان صنعت فولاد به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، موضوع بند (59) ماده واحده

در سال 1391 به منظور اجرای بند (59) قانون بودجه این سال موضوع انتقال صندوق بازنشستگی کارکنان صنایع فولاد به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان تأمین اجتماعی) و همچنین انتقال اموال و حقوق مالی وزارت صنعت، معدن و تجارت و شرکتهای و موسسات وابسته و تابعه (به صورت کلی یا سهام) آنها به میزان بدهیها و کسری صندوق فولاد با تأیید وزیر مربوط و وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به این صندوق، لازم به ذکر است مطابق مصوبات هیأت وزیران و بندهای (1-3-24)، (2-3-24) و (59) قانون بودجه مذکور؛ شرکتهای واگذار شده به صندوق بازنشستگی طی سه قرارداد به شرح ذیل به سازمان تأمین اجتماعی انتقال شده است:

- انتقال سهام شرکتهای «تولید اتومبیل سایپا»، «دخانیات ایران»، «آلومنیوم ایران»، «سنگ آهن مرکزی ایران»، «ذوب آهن اصفهان»، «آلومنیوم المهدی»، «طرح هرمزآل»، «ذغال سنگ کرمان»، «پروانه بهره- برداری معدن ذغال سنگ کرمان»، «ذغال سنگ پرورده طبس (طبس شرقی)» و انتقال داراییهای 7 بنگاه صورت پذیرفت.
- انتقال سهام شرکتهای «آلومینای ایران (جاجرم)»، «ایرتیک» و «ذخایر معدنی (5) و (6) گل گهر» بابت رد دیون دولت صورت پذیرفت.
- انتقال سهام شرکت «ذوب آهن اصفهان» بابت رد دیون قطعی دولت صورت پذیرفت.

2- 4 - نظارت و ارزیابی پس از واگذاری

به موجب دستورالعمل «نحوه نظارت پس از واگذاری» موضوع جزء (4) بند (ب) ماده (40) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» که در اردیبهشت ماه سال 1389 توسط هیأت واگذاری تصویب شد، سازمان خصوصی سازی در راستای اعمال تخفیفات و جرایم و به منظور نظارت مطلوب بر شرکتهایی که سهام آنها به صورت کتتری و یا مدیریتی واگذار می شوند، مسئول پیگیری و نظارت بر حسن اجرای قراردادهای فروش سهام می باشد.

پیگیری اجرای مفاد قراردادهای فروش سهام شرکتهای واگذار شده و نظارت مستمر بر اجرای دقیق تعهدات خریداران، محاسبه مبلغ سود فروش اقساطی، زمانبندی برنامه بازپرداخت اقساط و اعلام آزادسازی سهام بعد از پرداخت اقساط توسط خریدار در فروشهای اقساطی، از جمله وظایف سازمان در واگذاری ها می باشد.

همچنین به موجب دستورالعمل «نحوه اعمال مشوق های مالی و غیرمالی» موضوع تبصره (1) ماده (16) و دستورالعمل «نحوه اخذ تعهدات، درج شروط و اعطای تخفیفات به خریداران سهام کتتری شرکتهای دولتی» موضوع ماده (25) قانون¹ که در سال 1388 توسط هیأت واگذاری مورد تصویب قرار گرفته است، در صورتیکه شرکت واگذار شده طی مدت حداکثر 5 سال از زمان واگذاری حداکثر طی دو نوبت و پس از گذشت حداقل دو دوره مالی، اقدام به سرمایه گذاری جدید در همان شرکت، ارتقای کارایی و بهره وری، تداوم تولید و ارتقای سطح آن، ارتقاء فن آوری و افزایش یا تثبیت سطح اشتغال در بنگاه نماید، می تواند از تخفیفات مندرج در دستورالعمل های مذکور استفاده نماید. بنابراین به منظور تشویق سرمایه گذاران بخش خصوصی در اداره مطلوب شرکتهای واگذار شده و تحقق اهداف خصوصی سازی، این سازمان عملکرد خریداران شرکتهای واگذار شده را در دوره پس از واگذاری مورد ارزیابی قرار داده و در صورت بهبود شاخصهای عملکرد، پیشنهاد تخفیف برای خریداران را جهت تأیید و تصویب به مراجع ذیربط ارائه می نماید. در این راستا خلاصه عملکرد سازمان در سال 1391 به شرح ذیل می باشد:

1- اعطای تخفیف به خریداران سهام شرکتهای دولتی که قرارداد فروش سهام آنها قبل از ابلاغ قانون اصل (44) قانون اساسی می باشد مطابق ماده (9) آئین نامه اجرایی بند «و» ماده (14) قانون برنامه سوم توسعه، تنفیذی در قانون برنامه چهارم توسعه، صورت می پذیرد.

1-2-4 - نظارت بر حسن عملکرد شرکت‌ها پس از واگذاری و اعطای تخفیفات به خریداران موفق در اداره امور شرکت‌های واگذار شده، در سال 1391

به منظور تشویق سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در اداره مطلوب شرکت‌های واگذار شده و تحقق اهداف خصوصی‌سازی، عملکرد خریداران سهام در اداره امور شرکت‌های واگذار شده مورد بررسی و سنجش قرار می‌گیرد و در صورت اثبات اقدامات مؤثر و مثبت آنان در زمینه حفظ و یا افزایش اشتغال، سرمایه‌گذاری جدید و ارتقاء کارائی و بهره‌وری، تخفیفاتى مشتمل بر «تطویل دوره بازپرداخت اقساط بدون احتساب سود فروش اقساطی» و یا «کاهش سود فروش اقساطی»، به خریداران اعطاء می‌شود¹ که این خود از سیاستهای تشویقی سازمان خصوصی‌سازی در جهت افزایش سطح عمومی اشتغال، افزایش کارائی و بهره‌وری و شتاب بخشیدن به رشد اقتصاد ملی می‌باشد. بررسی شمول تخفیف برای هر شرکت مستلزم بررسی گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی شرکت، بررسی صورتهای مالی و تطبیق آن با دفاتر حسابداری شرکت، تعیین سطح واقعی اشتغال شرکت قبل و بعد از واگذاری و بعضاً بازدید موردی از شرکت و نهایتاً طرح موضوع در کارگروه تخفیفات و تهیه گزارش جهت طرح در هیأت عامل این سازمان و هیأت واگذاری می‌باشد. البته در سال 1391 درخواستی جهت برخورداری از تخفیف دریافت نشده است.

2-2-4 - انجام بازدیدهای دوره‌ای از شرکتهای واگذار شده، در سال 1391

در راستای اجرای وظایف نظارتی، انجام بازدیدهای دوره‌ای توسط بازرسان ویژه از شرکتهای واگذار شده به منظور بررسی وضعیت شرکت پس از واگذاری و حصول اطمینان از تداوم و رشد فعالیت شرکت و تحقق اهداف مصرح در قانون «اجرای سیاست‌های کلی اصل (44) قانون اساسی» توسط سازمان

۱- بر اساس ماده (7) دستور العمل «نحوه اعمال مشوقهای مالی و یا غیر مالی» موضوع تبصره (1) ماده (16) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی که در تاریخ 1388/01/18 توسط شورای عالی اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی به تصویب رسیده است، مشوق های مالی این دستورالعمل طی مدت 5 سال پس از واگذاری (در خصوص واگذاریهای نقدی) و طی دوره تقسیط (در خصوص واگذاریهای نقد و اقساط)، حداکثر در 2 نوبت و پس از گذشت حداقل 2 دوره مالی، برای درخواست برخورداری از تخفیفات ضروری است که از زمان تاریخ ابلاغ قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی (تیر ماه سال 1387) و دستورالعمل مذکور، هیچ شرکتی تاکنون مشمول این ماده نشده است. بنابراین نظارت بر حسن عملکرد شرکت‌ها پس از واگذاری و اعطای تخفیفات به خریداران شرکت‌های واگذار شده تا قبل از تاریخ ابلاغ قانون، در چارچوب ماده (9) آئین‌نامه بند «و» ماده (14) قانون برنامه سوم توسعه، تنفیذی در قانون برنامه چهارم توسعه و دستورالعمل تخفیفات فروش سهام مصوب 1385/2/5 هیأت واگذاری صورت پذیرفته است.

خصوصی سازی انجام می شود که در این راستا در سال 1390 بازدید و نظارت بر 87 شرکت در دستور کار سازمان بوده است.

لازم به ذکر است با توجه به افزایش تعداد شرکتهای واگذار شده و موارد نظارتی، دستورالعمل «نحوه نظارت پس از واگذاری» موضوع جزء (4) بند (ب) ماده (40) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» در سال 1389 تصویب شد که بر اساس آن نظارت بر شرکتهای واگذار شده با استفاده از خدمات موسسات حسابرسی بعنوان ناظر ویژه، صورت گرفت. در این راستا در سال 1391، تعداد 82 شرکت کنترلی انتخاب و قرارداد همکاری با مؤسسات حسابرسی منعقد شده است. لازم به ذکر است طی دوره مورد بررسی گزارش حسابرسان ویژه از 88 شرکت دریافت شده است و گزارش انجام بازرسی ویژه از شرکتهای واگذار شده، جمعبندی و به هیأت عامل این سازمان و هیأت واگذاری ارائه شده است.

3-2-4 - قراردادهای جدید منعقد شده در سال 1391

قراردادهای واگذاری به طور کلی به دو صورت فروش اقساطی و یا نقدی می باشند. قراردادهای اقساطی برای واگذاریهایی منعقد می شوند که قسمتی از ثمن معامله به صورت نقد و قسمتی دیگر به صورت اقساطی و با احتساب سود فروش اقساطی دریافت خواهد شد، این قبیل واگذاریها مشمول نظارت و همچنین ارزیابی عملکرد به منظور ارائه تخفیف یا مشوقهای دیگر می باشند¹. در سال 1391، 28 قرارداد اقساطی منعقد گردیده است. قراردادهای نقدی برای واگذاریهایی منعقد می شوند که تمام ثمن معامله به صورت نقد دریافت خواهد شد. در سال مذکور تعداد 17 قرارداد در قالب فروش نقدی منعقد شده است. لازم به ذکر است در سال 1390 نیز 14 قرارداد فروش نقدی منعقد شده است.

4-2-4 - مجوز کتبی ارائه شده برای افزایش و یا کاهش سرمایه شرکتهای مورد واگذاری، در سال 1391

به موجب بند «الف» تبصره (1) ذیل ماده (9) قراردادهای فروش اقساطی، خریدار تا زمانی که بدهی خود را با سازمان خصوصی سازی به طور کامل تسویه ننموده باشد، حق تغییر سرمایه شرکت مورد واگذاری را بدون اخذ مجوز کتبی سازمان ندارد و صدور مجوز کاهش سرمایه صرفاً از طریق کاهش ارزش اسمی سهام و صدور مجوز افزایش سرمایه نیز مشروط به توثیق سهام افزایش یافته به تبع سهام اولیه مقدور می باشد. در سال 1391 و در اجرای این بند، (20) درخواست تغییر سرمایه دریافت و 15 مجوز افزایش

^۱- قراردادهای واگذاری که در سال 1391 مورد نظارت و ارزیابی بوده اند، به استثنای قراردادهای فروش سهام در قالب طرح توزیع سهام عدالت و رد دیون می باشند.

سرمایه صادر شده است. همچنین در سال مذکور هیچ مجوز کاهش سرمایه ای صادر نشده است. لازم به ذکر است در سال 1390 نیز 3 مجوز افزایش سرمایه صادر شده بود و همانند سال 1391 هیچ مجوز کاهش سرمایه ای صادر نشده است.

5- 2- 4 - مجوزهای کتبی ارائه شده برای استمهال اقساط شرکتهای مورد واگذاری، در سال 1391

به منظور همراهی با برخی از خریداران سهام شرکتهای که به واسطه مشکلات عدیده و لزوم سرمایه گذاری و تزریق وجوه مالی در شرکت مورد خریداری، قادر به تأدیه برخی از اقساط به موجب قرارداد نباشند، حداکثر دو قسط از اقساط قرارداد و هریک به مدت حداکثر یکسال با احتساب سود فروش اقساطی دوره استمهال و با درخواست خریدار با دریافت چک معوض و با تصویب هیأت عامل سازمان و یا ریاست هیأت عامل حسب مورد، استمهال می شود؛ که در سال 1391 تعداد 30 مجوز استمهال صادر شده است. لازم به ذکر است در سال 1390 نیز تعداد 45 قسط از اقساط قراردادهای فروش اقساطی استمهال شده بود.

6- 2- 4 - مجوز کتبی تغییر مفاد اساسنامه شرکتهای مورد واگذاری، در سال 1391

به موجب بند «الف» تبصره (1) ذیل ماده (9) قراردادهای فروش اقساطی، خریدار تا زمانی که بدهی خود را با سازمان خصوصی سازی به طور کامل تسویه ننموده باشد، حق تغییر مفاد اساسنامه شرکت مورد واگذاری را بدون اخذ مجوز کتبی سازمان ندارد. در سال 1391، در اجرای این بند (11) درخواست تغییر اساسنامه بررسی و (7) مجوز صادر شده است. لازم به ذکر است در سال 1390، در خصوص 6 شرکت مجوز تغییر مفاد اساسنامه صادر شده بود.

7- 2- 4 - مجوز کتبی فروش اموال و دارایی های ثابت شرکتهای مورد واگذاری، در سال 1391

به موجب بند «ب» تبصره (1) ذیل ماده (9) قراردادهای فروش اقساطی، خریدار تا زمانی که بدهی خود را با سازمان خصوصی سازی به طور کامل تسویه ننموده باشد، حق فروش اموال و دارایی های ثابت شرکت مورد واگذاری را بدون اخذ مجوز کتبی سازمان ندارد و صدور مجوز نیز مشروط به خرید دارایی ثابت حداقل معادل قیمت کارشناسی دارایی فروش رفته، می باشد. در سال 1391 در اجرای این بند 12 مجوز فروش اموال صادر شده است در حالیکه در سال 1390، 11 مجوز صادر شده بود.

8- 2- 4 - اتمام قرارداد و تسويه حساب کامل در سررسيد يا قبل از سررسيد

مطابق قراردادهای فروش اقساطی سهام، اقساط از خریداران وصول و در صورت تسويه کامل و نهایی مانده بدهی خریداران، سهام در وثيقه، اسناد معتبر تضمینی دریافتی از خریداران مانند سفته و ضمانت نامه بانکی از وثيقه آزاد و در اختيار آنان قرار می گیرد. همچنین وکالت نامه بلاعزل محضری تفویض شده از جانب خریداران در ارتباط با معامله سهام که تا پایان قرارداد و تسويه اقساط دارای اعتبار است، ابطال می گردد. در این خصوص تعداد 15 مورد از قراردادهای فروش اقساطی تنظیمی با خریداران به لحاظ پرداخت اقساط در سررسيد و يا واریز دفعتاً واحده و یکجای اقساط سررسيد نشده، خاتمه پذیرفته است در حالیکه در سال 1390 تعداد 11 قرارداد خاتمه یافته بود.

9- 2- 4 - آزادسازی بخشی از سهام، در سال 1391

مطابق بند (1) ماده (6) آئین نامه «نظام اقساطی واگذاری و نحوه دریافت بهای حقوق قابل واگذاری» موضوع جزء (2) بند (الف) ماده (40) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی»، در صورتی که خریدار یا خریداران اقدامات لازم به موجب این آیین نامه از جمله مبادله قرارداد، توثیق مورد معامله، تسلیم تضمین ها و وکالت نامه رسمی را انجام داده و آزادسازی بخشی از "مورد معامله" وثيقه شده را بعد از پرداخت ثمن نقدی معامله و اقساط مربوط درخواست نمایند، سازمان خصوصی سازی مکلف است نسبت به آزادسازی "مورد معامله" حداکثر به ميزانی که معادل بهای آن بر مبنای روز واگذاری توسط خریدار یا خریداران پرداخت شده است، اقدام نماید.¹ در این ارتباط تعداد 10 مورد آزادسازی سهام در سال 1391 انجام شده است. لازم به ذکر است در سال 1390 تعداد 20 مورد آزادسازی سهام انجام شده بود.

10- 2- 4 - نظارت بر حسن ایفای تعهدات، پرداخت اقساط و محاسبات جرایم تأخیر اقساط خریداران، در سال 1391

مطابق دستورالعمل موضوع ماده (17) قانون برنامه سوم توسعه، مورد تنفیذ در ماده (9) قانون برنامه چهارم توسعه و دستورالعمل جزء (2) بند (الف) ماده (40) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» در خصوص نظارت بر قراردادهای منعقد شده با خریداران، بر روند بازپرداخت اقساط کلیه قراردادهای فروش اقساطی سهام، نظارت کامل و مستمر صورت می پذیرد تا اقساط قراردادها در سررسيد

۱- سود فروش اقساطی پرداخت شده در محاسبه فوق منظور نمی شود.

مقرر وصول گردند. سازمان خصوصی سازی با نظارت مستمر بر پرداخت اقساط خریداران سهام اقساطی، ضمن پیگیری وصول اقساط، گزارش وضعیت اقساط معوق را به صورت ماهیانه به مراجع ذیربط ارسال می نماید. طی سال 1391 مبلغ 38,258 میلیارد ریال بابت وصول اقساط سر رسید شده می بایست اخذ می شد که با توجه به پیگیری های انجام یافته، مبلغ 19,141 میلیارد ریال وصول و مبلغ 8,733 میلیارد ریال تهاثر (72/85 درصد) شد. همچنین مبلغ 8,627 میلیارد ریال نیز بابت اقساط معوق از سنوات قبل میبایست وصول می شد که طی دوره مذکور مبلغ 6,247 میلیارد ریال (72/4 درصد) وصول گردید.

11- 2- 4 - انجام اقدامات حقوقی و قضایی و یا اقدام به فروش مجدد سهام واگذار شده در مورد خریداران متخلف، در سال 1391

مطابق ماده (7) آئین نامه نظام اقساطی واگذاری، در صورت عدم پرداخت چهار قسط ناشی از واگذاری «مورد معامله» توسط خریدار یا خریداران، سازمان خصوصی سازی می تواند نسبت به تأمین و وصول آن با توجه به وثایق مأخوذه طبق قوانین و مقررات اقدام نماید. در این گونه موارد ضمن اقدام حقوقی و قضایی علیه خریداران متخلف، فروش سهام در وثیقه نیز در دستور کار سازمان قرار می گیرد. در سال 1391، تعداد 69 مورد اختلاف و دعاوی فی مابین متعاملین ناشی از تفسیر، تعبیر و اجرای قرارداد واگذاری و رسیدگی، اظهار نظر و اتخاذ تصمیم در مورد شکایت اشخاص حقیقی و حقوقی از هر یک از تصمیم ها در امر واگذاری، توسط مراجع رسیدگی کننده اعلام وصول شده است. پیرامون دعاوی مطروحه اقداماتی به شرح ذیل انجام شده است:

- 7 مورد دعوی از سوی سازمان خصوصی سازی به طرفیت خریداران اقامه شده است.
- الف) 6 مورد درخصوص مطالبات معوق؛ در مرجع رسیدگی کننده هیأت داورى موضوع ماده (20) قانون برنامه سوم توسعه، مطرح و در حال رسیدگی است.
- ب) یک مورد دعوی سازمان؛ توسط مرجع رسیدگی کننده شعبه 1 بازپرسی دادسرای ناحیه 3 تهران، مطرح گردیده است و قرار بازداشت متصرف صادر شده است.
- 47 مورد دعوی از سوی خریداران حقیقی یا حقوقی به طرفیت سازمان خصوصی سازی اقامه شده است که برای بعضی از آنها توسط مرجع رسیدگی کننده هیأت داورى رأی صادر شده است و برای سایر دعاوی از سوی سازمان لوایح دفاعی تهیه و تقدیم شده و در حال رسیدگی می باشد.

- 15 مورد دعوی از سوی کارکنان شرکتهای مورد واگذاری علیه سازمان در دیوان عدالت اداری اقامه شده است که در خصوص 7 مورد رأی به نفع سازمان صادر شده و مابقی در حال رسیدگی است.

3- 4 - انجام وظایف دبیرخانه ای هیأت واگذاری

دبیرخانه هیأت واگذاری در سال 1391 مسئولیت تهیه گزارش های کارشناسی برای طرح در نشستهای هیأت و تهیه و ارسال دعوتنامه و صورتجلسات را بر عهده داشته است؛ که در همین راستا در سال مذکور زمینه برگزاری 30 جلسه هیأت واگذاری با 113 دستور جلسه فراهم گردید. در این جلسات درخصوص مواردی همچون :

- تصویب قیمت پایه، درصد و شیوه واگذاری شرکتهای قابل واگذاری از طریق بورس، مزایده، فرابورس، مذاکره و رد دیون،
- تصویب فهرست شرکتهای قابل واگذاری دربرگیرنده میزان، روش و برنامه زمانبندی،
- پیشنهاد تغییر روش واگذاری و اصلاح قیمت و میزان سهام قابل واگذاری،
- تصویب و یا اصلاح ضوابط، آیین نامه ها و دستورالعمل های مرتبط با فرآیند واگذاری، و غیره، اتخاذ تصمیم به عمل آمد.

4- 4 - تعریف و اجرای مطالعات پژوهشی در خصوص موضوعات مرتبط با خصوصی سازی

با توجه به نیازسنجی های صورت گرفته در سال 1390، 13 عنوان اولویت پژوهشی برای سال 1391 تعیین گردید که پس از اخذ تأییدیه معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، فراخوان عمومی آنها از طریق سایت سازمان و مکاتبه با دانشگاهها و مؤسسات تحقیقاتی صورت پذیرفت. در این خصوص اقدامات به شرح زیر نیز انجام شده است:

- پیرامون اولویتهای یاد شده 41 طرح نامه پژوهشی دریافت و مورد بررسی قرار گرفت؛ که تعداد 2 طرح نامه تأیید و منجر به انعقاد قرارداد شد و مابقی رد گردید.
- تعداد 14 جلسه شورای طرح های کاربردی و 5 جلسه کمیته تخصصی نیز جهت تصمیم گیری در خصوص اولویتها و پروپزالیهای مربوط به سالهای 1390 و 1391 تشکیل گردید.

لازم به ذکر است در سال 1391، مبلغ 2,400 میلیون ریال جهت اجرای طرحهای پژوهشی سازمان خصوصی سازی، در نظر گرفته شد که طی دوره مورد بررسی، میزان 50 میلیون ریال از مبلغ یاد شده بابت حمایت از پایان نامه های دانشجویی (تعداد 6 مورد) هزینه شده است.

5- 4 - انتشار مقاله و گزارش

اقدامات انجام یافته در زمینه اطلاع رسانی پژوهش ها و موضوعات مرتبط با خصوصی سازی به شرح زیر می باشد:

- تکمیل و بروز رسانی کتابخانه فیزیکی سازمان خصوصی سازی که در برگیرنده کتب فارسی و لاتین، سالنامه، ماهنامه، هفته نامه، ویژه نامه، پایان نامه، گزارشات عملکرد، بولتن، مقالات فارسی و لاتین، طرح های پژوهشی و در زمینه خصوصی سازی می باشد،
- تکمیل و بروز رسانی کتابخانه دیجیتال سازمان خصوصی سازی به منظور امکان پذیر نمودن دسترسی کاربران به کتب، مقالات و پایان نامه های مرتبط با خصوصی سازی،
- تشکیل نشستهای تخصصی علمی- کاربردی جهت ارائه نتایج طرح های پژوهشی، پایان نامه ها و مقالات برتر در زمینه خصوصی سازی،
- تهیه گزارشات شش ماهه از مواد و تبصره های قانون اجرای سیاست های کلی اصل (44) قانون اساسی،
- تهیه گزارش عملکرد سازمان شامل آمارهای اساسی، عملکرد آمارهای سهام ترجیحی واگذار شده و تحقق اهداف درآمدی،
- تهیه گزارش عملکرد مقایسه ای سازمان خصوصی سازی در دولت های نهم و دهم و مقایسه با دولت های گذشته،
- تهیه گزارش «عملکرد هشت ساله دولت» در حوزه خصوصی سازی
- تهیه گزارش «مأموریت و اهداف سازمان خصوصی سازی به همراه مشکلات پیشروی خصوصی سازی، راهکارهای رفع موانع» برای انتشار کتاب گزارش عملکرد امور اقتصادی و دارایی،

6 - 4 - ايجاد سيستم جامع آمارى سازمان خصوصى سازى

به منظور تجميع داده هاى آمارى جهت پاسخگويى به درخواستهاى آمارى مختلف، امكان دريافت گزارشات مديرى، طراحى و راه اندازى سيستم جامع آمارى، ايجاد پايگاه متمرکز جامع آمارى در دستور كار اين سازمان قرار گرفته است. اقدامات صورت پذيرفته در اين خصوص تا پايان سال 1391 به شرح زير مى باشد:

- كمىته آمارى درون سازمانى با حضور نمايندگانى از هر يك از دفاتر/مديرىتهاى سازمان تشكيل گرديد.
- متغيرهاى آمارى سازمان خصوصى سازى به تفكيك دفاتر و مديرىتهاى سازمان، مسئؤل ورود اطلاعات مربوطه، فرآيند و برنامه زمانبندى شكل گيرى نظام جامع آمارى مشخص گرديد. همچنين در فاز مطالعه و نيازسنجى اوليه به منظور يکپارچه سازى آمار و اطلاعات رءءيون دولت به نهادهائى طلبكار، متغيرهاى جداگانه اى براى اين قسمت طراحى گرديد.
- طراحى فاز نخست نظام جامع آمارى به اتمام رسيد.
- به منظور آشنائى نمايندگان دفاتر و مديرىتهاى داخلى اين سازمان از سيستم ايجاد شده، جلسات متعددى با اعضاء كمىته آمارهاى بخشى برگزار شد و نحوه ورود اطلاعات مربوط به متغيرهاى هر يك از دفاتر، پيش فرض هاى مربوط به متغيرها براساس فهرست شركتهاى گروه (1) و (2) پيوست قانون بودجه سال 1391 كل كشور، انجام گرديد.
- بانك اطلاعاتى و برنامه نويسى فازهاى اجرايى، فرآيند ورود اين اطلاعات به همراه تحليل اقلام نرم افزار ايجاد گرديد.
- به منظور يکپارچه سازى آمار و اطلاعات رءءيون اين سازمان، متغيرهاى جداگانه اى براى اين قسمت طراحى شده و نمونه اى از چارچوبهاى گزارشات مربوط به رءءيون نيز در اين سيستم قرار گرفته است و كليه مولفههاى موجود در سيستم در حال تست مى باشد.

7 - 4 - اطلاع رسانى و شفافيت در انجام فرآيند واكذارى

به منظور اطلاع رسانى و شفافيت در امر واكذارىها در اجراى قانون «اجراى سياستهاى كلى اصل (44) قانون اساسى»، كمىته اطلاع رسانى متشكل از رئيس كل سازمان خصوصى سازى، نمايندگان شركت بورس و اوراق بهادار تهران، مديران مسئؤل مطبوعات، سازمان صدا و سيما، اتاق تعاون مركزى، اتاق بازرگانى و

صنایع و معادن ایران تشکیل گردیده است. پیرو جلسه برگزار شده در سال 1391 در این خصوص، موارد ذیل مورد تأکید قرار گرفت:

- تشکیل کارگروه تخصصی جهت اصلاح دستورالعمل موضوع نظامنامه «فرهنگی - تبلیغاتی در امر واگذاریها»
- فرهنگ سازی و بستر سازی در زمینه واگذاریهای در حال اجرا
- تعریف موضوع و معرفی شاخصهای ارزیابی واحدهای واگذار شده
- آسیب شناسی امر خصوصی سازی در ایران
- اطلاع رسانی و فرهنگ سازی بصورت برنامه ریزی شده با استفاده از منابع مالی و امکانات در اختیار سازمان و اعضای کمیته؛ که اقدامات انجام شده در این راستا به شرح موارد زیر می باشد:
- تهیه بولتن روزانه از طریق مونیتورینگ رسانه های متنی و دیجیتال و درج نسخه الکترونیک گزیده مطبوعات بر روی وب سایت سازمان خصوصی سازی
- به روز رسانی گزارش عملکرد آمار سازمان هر 15 روز یک بار و درج آن در وب سایت رسمی سازمان خصوصی سازی
- پخش آگهی های واگذاری سهام در روزنامه های کثیرالانتشار نظیر روزنامه های ایران، جام جم، دنیای اقتصاد، جمهوری اسلامی، کیهان و همشهری
- توسعه، تکمیل و به روز رسانی بخشهای فارسی، لاتین و عربی وب سایت سازمان و
- راه اندازی سیستم یکپارچه اطلاعات شرکتهای.

8 - 4 - اقدامات انجام یافته در زمینه بازاریابی بنگاههای قابل واگذاری

- در راستای اجرای آیین نامه «نحوه طبقه بندی، تأیید صورتهای مالی و بازاریابی بنگاههای مشمول واگذاری» موضوع ماده (17) قانون «اجرای سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی» و همچنین اجرای ماده (20) قانون مزبور طی دوره مورد نظر اقدامات انجام یافته در زمینه بازاریابی داخلی و خارجی عبارتند از:
- انتشار 148 آگهی در روزنامه های تعیین شده
 - انتشار کلیه آگهی های واگذاری در وب سایت این سازمان

- درج صورت‌های مالی و سایر مستندات شرکتهای مصوب واگذاری در قسمت اطلاعات امور شرکتهای وب سایت سازمان خصوصی سازی بطوریکه برای متقاضیان قابل دسترسی باشد
- پخش آگهی مربوط واگذاری‌ها از صدا و سیما
- صدور 30 فقره معرفی نامه بازدید برای متقاضیان سهام شرکتهای دولتی
- برگزاری جلسات معرفی شرکتهای منتخب مشمول واگذاری (Road Show) با همکاری شرکتهای کارگزاری و تأمین سرمایه و با حضور حداکثری متقاضیان بالقوه
- مکاتبه با تشکلهای بخش خصوصی مرتبط، پس از تصویب اسامی شرکتهای قابل واگذاری توسط هیأت واگذاری
- احصاء و ترجمه خلاصه وضعیت شرکتهای در حال واگذاری که پتانسیل جذب سرمایه گذاری خارجی را دارند؛ و ارسال به امور خارجه به منظور اطلاع‌رسانی به نمایندگی‌های اقتصادی ج.ا.ایران در خارج از کشور از طریق خانه مربوطه
- ترجمه آگهی واگذاری شرکتهای منتخب به زبان انگلیسی، قرارداد آن در پایگاه اطلاع‌رسانی انگلیسی سازمان به منظور بازاریابی بین‌المللی و ارسال آگهی ترجمه شده شرکتهایی که سهام آنها به صورت 100 درصد واگذار می‌شوند به همراه اطلاعات مالی آنها برای سفارتخانه‌های ایران در خارج از کشور
- مکاتبه با رؤسای اتاقها و شوراهای مشترک ج.ا.ایران با 19 کشور مختلف و نیز سفرای جمهوری اسلامی ایران در 32 کشور مختلف دنیا به منظور فراهم کردن زمینه جذب سرمایه‌های خارجی در فرآیند واگذاری شرکتهای دولتی مشمول واگذاری
- همکاری با سازمان سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران در خصوص بازاریابی شرکتهای مشمول واگذاری در سطح بین‌المللی، از جمله ترجمه و ارسال صورتهای مالی شرکتهای منتخب به سازمان مزبور به منظور اطلاع رسانی به سرمایه‌گذاران و شرکتهای سرمایه‌گذاری خارجی
- تشکیل بانک اطلاعاتی متقاضیان خرید در سازمان خصوصی سازی؛ به محض وصول درخواست خرید سهام یک شرکت مشمول واگذاری، مشخصات درخواست کننده در فایل مزبور ذخیره و در

موعد تصویب واگذاری شرکت توسط مراجع ذیربط، از طرق مختلف به متقاضی اطلاع رسانی صورت می گیرد.

- استفاده از توان اشخاص حقیقی و حقوقی همچون شرکتهای تأمین سرمایه در فرآیند بازاریابی موضوع در راستای دستورالعمل «استفاده از خدمات بانکها و شرکتهای تأمین سرمایه جهت تعهد پذیرهنویسی» از طریق انجام مکاتبه با شرکتهای کارگزاری، سرمایه گذاری، تأمین سرمایه و اتاقهای بازرگانی و صنایع و معادن در سطح استانها به منظور اطلاع رسانی به متقاضیان بالقوه برای کلیه شرکتهای آگهی شده (170 شرکت) و برگزاری جلسات حضوری با مدیران عامل تعدادی از شرکتهای کارگزاری و تأمین سرمایه به منظور تعامل بیشتر جهت بازاریابی شرکتهای مشمول واگذاری

علی رغم تلاشهای مذکور در خصوص جذب منابع مالی خارجی برای واگذاریها، لازم به ذکر است با توجه به شرایط سیاسی و اقتصادی موجود در کشور جذب سرمایه گذاری خارجی اتفاق نیفتاده است و هیچکدام از شرکتهای مشمول واگذاری به خریدار خارجی واگذار نگردیده است.

5 - نقاط قوت و ضعف فراروى خصوصى سازى و ارائه پیشنهاد در این زمینه

بدون شک اجرای برنامه خصوصى سازى در کشور ما همانند برنامه خصوصى سازى سایر کشورها دارای نقاط قوت و ضعف هاى است و عمده ترین نقاط قوت و ضعف فراروى خصوصى سازى؛ حاصل از اجرای قانون «اجرای سیاستهاى کلی اصل (44) قانون اساسى» در سال 1391، به شرح ذیل دسته بندى مى گردد:

1 - 5 - نقاط قوت

- با عنایت به تکالیف قانونى تعیین شده در قانون اصل (44)، با واگذارى سهام شرکتهای دولتى امکان ورود بخش غیردولتى در فعالیت هاى اقتصادى تسريع و تسهیل مى شود؛ بطوریکه در فعالیت هاى اقتصادى، تصدى گریهای دولت کاهش یافته و مشارکت عمومى توسعه مى یابد. این امر در راستای اهداف مندرج در ابلاغیه سیاستهاى کلی اصل 44 قانون اساسى از جمله گسترش مالکیت در سطح عموم مردم و افزایش سهم بخشهای خصوصى و تعاونى در اقتصاد کشور مى باشد و با توجه به اینکه هدف از واگذارى سهام شرکتهای دولتى صرفاً تأمین بودجه عمومى کشور نبوده، هر چه ارزش سهام واگذار شده به بخش خصوصى افزایش یابد از نقش مستقیم دولت در فعالیتهاى اقتصادى کاسته شده، رقابت و کارایى در مدیریت و عملیات مؤسسات و شرکتهای دولتى افزایش یافته، بازار سرمایه نیز رونق مى یابد.
- درآمد حاصل از واگذارى سهام یا فروش شرکتهای دولتى، به حساب خزانه داری کل کشور واریز مى گردد، این امر موجب کاهش کسرى بودجه دولت مى شود؛ و دولت با استفاده از درآمد حاصل از واگذاریها به عنوان یک سرمایه گذار بزرگ، جهت دهنده و راهنمای اقتصاد، در امورى مانند: ایجاد خوداتکابى برای خانواده هاى مستضعف و محروم و تقویت تأمین اجتماعى، تخصیص بخشى از درآمدهاى حاصل از واگذارى به تعاونى هاى فراگیر ملی، بازسازى ساختارى، تعدیل نیروى انسانی و آماده سازى بنگاهها حضور مى یابد.
- اتخاذ استراتژى فروش تدریجى (باتوجه به انجام معامله بصورت نقدى) از دیگر نقاط قوت برنامه خصوصى سازى کشور مى باشد که مى تواند هم باعث افزایش درآمد واریزى به خزانه شود و هم باعث گسترش فرهنگ سهامداری میان اقشار مختلف جامعه و در نتیجه توسعه مشارکت عمومى در برنامه خصوصى سازى کشور گردد.

- شناسایی و نظارت بر شرکت‌های در حال اصلاح ساختار یا بازسازی ساختاری و مجوز استفاده از کارشناسان بیرونی برای قیمت گذاری که براساس قانون اجراء سیاست‌های کلی اصل (44) قانون اساسی در فرآیند واگذاری مورد توجه قرار می گیرد، از جمله مزیت هایی است که می تواند واگذاریها را تحت تأثیر خود قرار دهد.
- واگذاریهای بلوکی عمدتاً به صورت نقد و اقساط صورت می پذیرد. این نوع واگذاری باعث تشویق و ایجاد انگیزه خریداران بالقوه جهت استفاده از مزیت خرید سهام به صورت نقد و اقساط به جای خریداری صرفاً به صورت نقد و افزایش مشارکت فعالان بخش خصوصی در برنامه خصوصی سازی کشور، می شود.
- آسیب شناسی فرآیند واگذاریها، تبیین معایب و مزایای واگذاریها، استفاده از تجربیات کسب شده طی سالهای اخیر به منظور بهبود فرآیند مذکور از مواردی است که می توان از نتایج آن در واگذاریهای آتی به نحو موثری استفاده کرد.
- زمینه برای پرداختن به مقوله‌هایی از قبیل توانمندسازی بخش خصوصی، بررسی بازارهای مالی منطقه‌ای و بین‌المللی در راستای استفاده از منابع خارجی و توجه بیشتر به اصلاح ساختار بنگاهها و آماده‌سازی آنها قبل از واگذاری ایجاد شده است.
- بستر قانونی و حقوقی برای بهبود فضای کسب و کار مناسب در کشور برای واگذاریها، از طریق قوانین و مقررات مرتبط با خصوصی سازی فراهم شده است.
- توان اجرایی سازمان در حوزه های مختلف و استفاده بهینه از ظرفیت موجود کارشناسی افزایش یافته است.
- شرایط برای واگذاری پروژه‌های نیمه تمام دولتی به بخش خصوصی و واگذاری معادن در اختیار دولت به خریداران فراهم شده است.
- قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (44) قانون اساسی طی سال های اخیر؛ با برگزاری همایش‌ها، کارگاه‌ها، نشست‌ها و چاپ کتب پیرامون خصوصی سازی، به نحو مطلوبی تبیین شده است و فرهنگ سازی و بستر سازی جهت اجرای قانون مذکور، صورت گرفته است.
- فرآیند اجرای طرح «توزیع سهام عدالت»، ضمن مذاقه نظر و توجه کامل سازمان خصوصی سازی به قوانین و مقررات موجود و انجام هماهنگیهای لازم با سایر نهادها و دستگاه‌های ذیربط در فرآیند خصوصی سازی، با نهایت سرعت و دقت در حال انجام است.

- اءراى طرء «توزىء سءام عءالء»، منءر به «رشد فرهنگ سءامىء ءذارى»، «تشوىق اقشار مرءم به سءامىء ءذارى»، «بءبوء ءرآمد و رفاه خانوارها» و ءر نءاىء «ءاهش فقر ءر ءامعه» خواهء شء.
- ءسءورالعمل «آمءه سازى و وروء شركءهائ سءامىء ءذارى اسءانى سءام عءالء به بازار سءامىء و معاملاءى شءن سءام آنها»، ءر كمىسئون ءخصصى شورائ عالى اءراى سىاسءهائ ءلى اصل (44) قانون اساسى ءصوب شءه اسء ءه اءراى شءه ءسءورالعمل مءكور موجباء آزاءسازى و معاملاءى شءن سءام شركءهائ سءامىء ءذارى اسءانى را فراهم نموءه و ءرىء و فروش سءام شركءهائ واءءار شءه به طرء توزىء سءام عءالء را امكانءىءر خواهء نموء.

2- 5- نءاط ضعف

- وءوء انبوء شركءهائ قابل واءءارى ءه ءر مءء انءءى مى باىسءى آمءه سازى، ءىمء ءذارى و عرضء شوءنء، ءوء ءىء از نءاط ضعف برنامء واءءارى شركءهائ ءولءى اسء. زىرا ءوءء و ءاكىء به برنامء زمانى و زمانبءى صوءرء ءرفءه، ءوءء صرف به اءءاف ءمى ءر نظر ءرفءه شءه بءون عنائء به اءءاف ءىفى ءعىن شءه ءر قانون، منءر به عءم ءسءىابى ءامل به اءءاف اصلى سىاسء هائ ءلى اصل (44) قانون اساسى مبنى بر شءاب بءشىءن به رشد اقءصاء ملى، ءسءرش مالكىء ءر سطح عموء مرءم به منظور ءأمىن عءالء اءءماعى، ارءقاء ءارائى بءءاههائ اقءصاءى و بءره ورى مءابع مءى، انسانى و فناورى و افزائش رقابء ءذىرى فعالىء هائ اقءصاءى مى ءرءء.
- سءم پائىن بءخش ءصوصى واقعى از واءءارىها از ضعف هائ ءىءر ءصوصى سازى مى باشء. هر ءنء انءءام ءصوصى سازى ءاملاً ءر ءارءوب قوانىن و مءرراء مربوطء صوءرء ءذىرفءه اسء. لىءن، ءر ءىء ءءاه ءلى و ءوءء به ءركىب ءرىءارءن واءءارىهائ انءءام يافءه ءاكئون، اىن ءءرائى را به وءوء مى آورد ءه ءر صوءرء عءم بازءءرى قوانىن، مءرراء و روىء هائ ءصوصى سازى؛ و همءءنىن عءم رفع ءالش ها، اءامء روءنء موءوء ءصوصى سازى منءر به ءور شءن از ءىء از اءءاف اصلى و اساسى ءصوصى سازى، ءه همانا «افزائش ءارائى و بءره ورى» اسء، بشوء. زىرا ءر واضء اسء ءه افزائش ءارائى و بءره ورى از طرىق انءقال مءىرىء به بءخش ءىرءولءى بوءوء مى آىء و نه صرفاً انءقال مالكىء.
- علىرءم وءوء بءسءر ءقوقى و قانونى لازم با ابلاغ سىاسءهائ ءلى اصل (44) قانون اساسى و قوانىن و مءرراء مربوطء، همءءان ءر بءرءى ءوزه ها از ءملء ءر ءوزههائ پولى، مالى، ءءارء و ءىمءهائ

نسبى، کاستى هاى وجود دارد. این موارد موجب غیررقابتى شدن فضای کسب و کار در کشور شده و امکان پیش‌بینى روند متغیرهاى کلان اقتصادى را با مشکل مواجه نموده است. فضای کسب و کار موجود، در کنار نوسانات متغیرهاى اقتصادى و ریسک سرمایه‌گذارى، زمینه را برای حضور سرمایه‌گذاران (اعم از داخلى و خارجى) در فعالیتهای اقتصادى به ویژه واگذارى‌ها دشوار کرده است.

- اصلاح ساختار شرکتها مى تواند در ابعاد مالی، فنى، حقوقى، عملیاتی، مدیریتی و نیروى انسانی، پس از اخذ مجوز هیأت واگذارى در چارچوب تصویب نامه «ضوابط نحوه انجام اصلاح ساختار بنگاهها» صورت پذیرد. لذا از نقاط ضعف دیگر برنامه خصوصى سازى در کشور، عدم توجه به اصلاح ساختار شرکت‌های مشمول واگذارى قبل از واگذارى و عدم لحاظ آن در قوانین بودجه سنواتى؛ و تأکید صرف به برنامه زمانى و زمانبندى صورت گرفته در خصوص واگذارى شرکت‌های مشمول واگذارى و تحقق اهداف درآمدى است. ساختار نامناسب اغلب شرکت‌های مشمول واگذارى، لزوم انجام اصلاحات ساختارى قبل از واگذارى را ضرورى مى‌سازد.

- یکى دیگر از نقاط ضعف اجرای برنامه خصوصى سازى در کشور، عدم همکارى دستگاهها و شرکت‌های مادر تخصصى ذی‌ربط در اجرای این برنامه مى‌باشد. در واقع هر چند با ابلاغیه مقام معظم رهبرى پیرامون سیاست‌های کلی اصل (44) قانون اساسى و تصویب قانون اجرای سیاست‌های مذکور، سعى گردید تا موضوع خصوصى سازى، بصورت فرایندى منسجم و یکپارچه با چارچوب و اهداف تعیین شده و با محوریت یک نهاد مشخص (سازمان خصوصى سازى) اجرائى گردد؛ لیکن متأسفانه در بعد اجرا، هماهنگى و همراهى سایر نهادها و دستگاه‌های ذیربط در این حوزه آنچنان که انتظار مى‌رود و ضرورت دارد، صورت نمى‌پذیرد.

- به دلیل مشکلات موجود در زمینه تحریم‌ها، ریسک بالای سرمایه‌گذارى و عدم ثبات قوانین و مقررات در کشور، معمولاً سرمایه‌گذاران خارجى در فعالیتهای اقتصادى کشور بخصوص برنامه خصوصى سازى فعال نیستند. بنابراین عدم مشارکت سرمایه‌گذاران خارجى از دیگر نقاط ضعف فرآیند واگذارى شرکتها است. زیرا یکى از راهکارهای توسعه بازارهای سرمایه در دنیا و همچنین تأمین منابع مالی لازم برای واگذارى شرکت‌های دولتى، حضور سرمایه‌گذاران خارجى در بازار سرمایه و در طرف تقاضای برنامه واگذارى‌ها است. با حضور سرمایه‌گذاران خارجى سرمایه ورودى به بازار افزایش یافته و بازار از نظر سرمایه بزرگ مى‌شود و این کار فرآیند تشکیل سرمایه و تأمین مالی را ساده‌تر کرده و

بهبود می بخشد. همچنین با ورود سرمایه گذار خارجی در واقع سلیقه و تخصص جدید وارد بازار می شود زیرا معمولاً سرمایه گذاران خارجی حرفه ای، بدون تحلیل وارد بازار نمی شوند. این امر باعث افزایش شفافیت و تخصص سازمان خصوصی سازی، شرکت های در حال واگذاری و واگذار شده، صندوق ها و مسوولان بازار سرمایه می شود.

- بر اساس قوانین بودجه سنواتی، هر ساله دولت موظف می گردد تا با واگذاری تعدادی از شرکتهای مشمول واگذاری، درآمدهای پیش بینی شده را تأمین و به خزانه واریز نماید. این امر اگرچه به تحقیق از الزامات برنامه ریزی محسوب می گردد؛ لیکن نباید مسببی برای انحراف از اهداف واقعی خصوصی سازی و تمرکز صرف بر این هدف و در نتیجه تعجیل و شتاب در امر واگذاری ها گردد. موضوعی که بدون شک با اهداف اجرای این قانون قرابتی ندارد.
- بخاطر حساسیت های موجود در زمینه حفظ منافع دولت، بعضاً قیمت سهام شرکتهای مشمول واگذاری بدون در نظر گرفتن بازده آنها تعیین می شود. این مسئله باعث خواهد شد تا خریداران بالقوه تمایل زیادی به خرید از خود نشان ندهند.
- با عنایت به اینکه بسیاری از شرکتهای واگذار شده در قالب رد دیون به نهادهای عمومی غیردولتی، بانکهای دولتی و ... واگذار می شوند؛ و با توجه به ماهیت مدیریت حاکم بر این شرکت ها، عملاً همچنان مدیریت دولت بر این شرکتها تداوم دارد و این نوع واگذاری را نمی توان خصوصی سازی واقعی تلقی نمود. بعلاوه این مهم باعث شده است تا بخش خصوصی رغبت و تمایل چندانی برای حضور در برنامه واگذاری ها نداشته باشد.
- با عنایت به اینکه شرکت های واگذار شده در قالب رد دیون دولت، ابتدا از طریق رقابتی عرضه می شوند و در صورت عدم وجود متقاضی به اشخاص حقیقی و حقوقی طلبکار واگذار می گردند؛ لذا چه بسا این شرکتها دارای مشکلات خاص مالی، فنی و ساختاری باشند که در عرضه رقابتی به فروش نرفته اند؛ در نتیجه این امر موجب می شود طلبکاران بعضاً از پذیرش آنها جهت تأدیه مطالبات خود امتناع ورزند؛ که این امر موجب اختلال در اداره و ورود ضررهای جبرانناپذیر به این بنگاه ها می شود.
- قبل از واگذاری قطعی شرکتها به اشخاص حقیقی و حقوقی طلبکار بابت رد دیون دولت، ابتدا قرارداد جمعی مربوط به واگذاری حقوق مالکانه آنها با طلبکاران منعقد می گردد، سپس بعد از طی

مراحل قانونى مربوطه شرکتهای مذکور به وکالت از طلبکاران بصورت رقابتى عرضه مى گردند؛ در اين خصوص تا زمان عرضه نهایی و انتقال قطعی سهام به طلبکار، وضعیت شرکت از نظر نحوه مدیریت و اداره آن توسط دولت و نهاد طلبکار (که دارای قرارداد جمعی مربوطه است) با مشکلات و چالش هایی همراه خواهد بود.

- عدم تمایل بخش خصوصی و قدرت مالی (خرید) پائین اين بخش، منجر به ایجاد نارسایی در بازار تقاضا مى شود که به همراه عدم کشش بازار بورس در جذب سهام جدید به دليل عدم گستردگی و عمق کافی بازار سرمایه، باعث ضعف فرآیند واگذاری شرکتهای به بخش غیردولتی است. اين موضوع بخصوص در مواقعی که شرکت مشمول واگذاری بزرگ است، بیشتر محرز و مشخص مى باشد.
- طی سالهای اخیر بر اساس قوانین بودجه سنواتی، دولت مکلف به اجرای برنامه رد دیون خود به نهادهای طلبکار از محل واگذاری سهام شده است. علیرغم عرضه رقابتی سهام، بدلیل توان مالی بالای نهادهای طلبکار در مقایسه با بخش خصوص واقعی، اغلب نهادهای مذکور برنده مزایده ها خواهند بود. ضمناً بر اساس قانون، در صورت عدم موفقیت در فروش سهام، اصل سهام رأساً به طلبکاران منتقل مى شود. بنابراین طبیعتاً سهم نهادهای عمومی غیردولتی از واگذاری ها بالا مى رود.
- با توجه به نوپا بودن برخی از نهادهای مالی، عدم شناخت کامل خدمات آنها و ضعف نظارت بر آنها، چالشها و مشکلاتی در استفاده مؤثر از آنها در برنامه خصوصی سازی کشور وجود دارد و اين امر باعث شده تا در حال حاضر نهادهای مالی موجود در کشور هم از نظر میزان سرمایه و تعداد و هم از نظر حوزه فعالیت، ظرفیت خصوصی سازی شرکتهای بزرگ دولتی را نداشته باشند.
- پیچیدگی و زمان بر بودن تعیین قیمت پایه سهام شرکت ها خصوصاً در مواردی که عرضه شرکت در خارج از بورس صورت مى گیرد یا شرکت نیاز به آماده سازی و اصلاح ساختار داشته باشد، نیز از جمله مشکلات فراروی برنامه خصوصی سازی کشور مى باشد.
- عدم تصویب صورتهای مالی سنوات آخر بسیاری از شرکتهای مصوب شده جهت واگذاری توسط مجمع عمومی سهامداران عملاً قیمت گذاری سهام اين گونه شرکتهای را با مشکل مواجه مى کند، اين موضوع نیز از جمله نقاط ضعف در اين زمینه مى باشد.

- عدم وجود سقف رىالى رددىون در قوانين بودجه سنواى، هم پوشانى برخى تصميم نامه هاى نمايندگان ويژه رئيس جمهور با مصوبات دولت در برخى موارد ناهمگونى و عدم تناسب فعاليت شرکتهائى واگذار شده به مؤسساى كه بايستى اين شرکتهائى را بابت رددىون دولت دريافت نمايند، عدم تأييد مبالغ طلب توسط مراجع ذيربط در اجراء قوانين بودجه سنواى، تأكيد قانون بر تسويه بدهيها از منابع حاصل از سهام و نه خود سهام، واگذارى غيرنقدى شرکتهائى، عدم تناسب احكام مربوط به رددىون از حيث زمان مورد نياز جهت اجراء با مدت يك ساله قوانين بودجه سنواى؛ از جمله نقاط ضعف واگزارىها در قالب رد ديون دولت محسوب مى گردند.
- بررسى وضعيت شرکتهائى عرضه شده و فروش نرفته مشخص کرده كه دلايل عدم فروش شرکتهائى قابل واگذارى مواردى از قبيل عدم سودآورى، عدم وجود مشتري، غيركنترلى بودن سهام و تركيب مالكيتهائى سهام، عدم پرداخت ثمن معامله در موعد مقرر، قيمت بالا، بدهى زياد و وجود مشكل ثبت شرکتهائى مذكور است كه اين امر منجر به مكاتباتى درخصوص تعيين و تشخيص دلايل واقعى عدم فروش شرکتهائى، بررسى و كارشناسى دقيق موضوع توسط واحدهائى ذيربط در سازمان و حسب ضرورت تشكيل كارگروه هاى براى بررسى دلايل عدم فروش گرديده است.
- وجود حساسيتهاى زيادى در خصوص افراد حقيقى خريدار شرکتهائى واگذار شده بر اساس ديدگاههاى فرهنگى حاكم بر جامعه. اين حساسيت حتى از طرف دستگاههاى نظارتى در خصوص اين خريداران نسبت به ساير ارگانها و اشخاص حقوقى خريدار از جمله نهادهائى عمومى غير دولتى بيشتر است. اين مسئله غالباً موجب کاهش تمايل افراد حقيقى جهت مشاركت در برنامه واگذارى ها مى شود. اختصاص درصد بالايى از پرونده هاى حقوقى در دست بررسى توسط هيأت داورى به بخش خصوصى، گواهى بر اين ادعاست.
- يكي از موارد مهم در برنامه واگذارى ساير كشورها، حمايت، ترغيب و تشويق كارآفرينان بعنوان يكي از فعالان بخش خصوصى واقعى براى مشاركت در برنامه خصوصى سازى بوده است؛ موضوعى كه در كشور ما چندان مورد توجه قرار نگرفته است.

3- 5 - نقاط ضعف و چالشهاى موجود در فرآيند طرح توزيع سهام عدالت

در ادامه چالشهاى مرتبط با فرآيند طرح توزيع سهام عدالت بصورت خلاصه ارائه مى شود؛ لازم به ذكر است اين چالشها بر اساس بررسى هاى صورت پذيرفته احصاء شده است.

- ساز و کار پیچیده انتقال مالکیت و مدیریت از سطح شرکتهای سرمایه پذیر به مشمولین طرح
- پیچیدگی و طولانی بودن فرآیند شناسایی مشمولین طرح
- بررسی وضعیت قیمت و ارزش فروش سهام شرکتهای در قالب طرح توزیع سهام عدالت نشانگر واگذاری غیرقطعی آنها است.^۱
- عدم پرداخت سود سهام عدالت توسط شرکتهای سرمایه پذیر به خزانه جهت تسویه اقساط که باعث به وجود آمدن مشکلاتی در پرداخت بهای سهام عدالت تا پایان دوره ده ساله شده است.^۲
- ورود افراد فاقد تخصص به هیأت مدیره تعاونی های شهرستانی و شرکتهای سرمایه گذاری استانی که منجر به ایجاد ضعف در مدیریت شرکتهای موجود در سبد سهام عدالت می گردد.^۳
- هر چند به موجب آئین نامه مربوطه و به منظور مدیریت سهام واگذار شده، شرکتهای سرمایه گذاری استانی می توانند از طریق تشکل کانون (سازمان مردم نهاد) امور مربوط به حقوق سهامداری خود را در شرکتهای واگذار شده، اعمال نمایند. علیرغم این امر و تشکیل کانون مذکور، وجود سایه مدیریت دولتی بر شرکتهای واگذار شده بابت طرح توزیع سهام عدالت وجود دارد.
- به موجب ماده ۱۰۰ قانون برنامه پنجم توسعه، توزیع سود تا عدم تسویه اقساط سررسید شده ممنوع گردیده است؛ نتیجه آن عدم بهره مندی مشمولین از این سود به عنوان ملموس ترین نتیجه اجرای طرح می باشد.
- هرچند دستورالعمل «آماده سازی و ورود شرکتهای سرمایه گذاری استانی سهام عدالت به بازار سرمایه و معاملاتی شدن سهام آنها»، در کمیسیون تخصصی شورای عالی اجرای سیاست های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی تصویب شد. ولی تا پایان سال ۱۳۹۱ امکان خرید و فروش سهام واگذار شده فراهم نشد و این امر از نقاط ضعف طرح توزیع سهام عدالت می باشد.

۱- بنابراین اخذ مصوبه هیأت واگذاری (قیمت) و انعقاد قراردادهای مربوط به انتقال سهام به سهامداران طرح مزبور، ضروری به نظر می رسد.

۲- بر این اساس پیشنهاد می گردد ضمن تجدید نظر و بازنگری در ممنوعیت کامل پرداخت سود سهام، راهکاری جهت ایجاد تعادل در واریز سود سهام به خزانه جهت تسویه بهای سهام از یک طرف و پرداخت سود سهام به خانوارهای کم درآمد پیش بینی گردد. همچنین انجام اقدامات لازم جهت تسریع در وصول مطالبات سهامداران سهام عدالت از شرکتهای واگذار شده منجر به رفع مشکل مذکور خواهد شد.

۳- فراهم آوردن بستر حضور سهامداران و افراد با صلاحیت در مجامع و توسعه مشارکت سهامداران در مدیریت شرکتهای تعاونی سهام عدالت از طریق اطلاع رسانی و ارائه آموزشهای لازم، راه گشا خواهد بود.

4 - 5 - پیشنهادات لازم برای بهبود عملکرد

هر چند ابلاغیه مقام معظم رهبرى پیرامون سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی، قانون اجرای آن، آئین نامه ها و دستورالعملهای مربوطه موجبات واگذاری شرکتهای دولتی به بخشهای غیردولتی را فراهم کرده و در این راستا تا حدود زیادی منجر به توانمندی هرچه بیشتر بخشهای مذکور و کناره گیری دولت از فعالیتهای غیر ضرور شده است؛ لیکن هنوز در این خصوص، مشکلات و چالشهای مذکور در بند فوق وجود دارد. همچنین بررسی ها نشان می دهد طی سالهای اخیر با توجه به مشکلات و تنگناهای مالی دولت، فرآیند واگذاری ها از هدف اصلی خود یعنی «افزایش کارایی» فاصله گرفته و بیشتر اهداف «کسب درآمد» و «تسویه بدهی های دولت از محل واگذاری ها» غالب شده است، که لازم است در تدوین قوانین و مقررات آتی و سیاست گذاری های هیأت محترم وزیران مورد توجه و اصلاح قرار گیرد. نکته حائز اهمیت دیگر این است که متأسفانه در بین مسئولین و مردم، قانون اجرای سیاستهای کلی اصل «44» قانون اساسی مترادف با واگذاری شرکتهای دولتی شده است، در صورتی که واگذاری شرکتهای دولتی تنها یکی از محورهای متعدد مورد توجه قانون اجرای سیاستهای کلی اصل «44» قانون اساسی و اتفاقاً آخرین محور آن می باشد. ایجاد فضا و بستر لازم برای حضور بخش خصوصی، ایجاد فضای شفاف و رقابتی، ایجاد فضای کسب و کار مناسب، توانمندسازی بخش خصوصی از جمله محورهای اصلی و اساسی قانون می باشند که مورد توجه کافی قرار نگرفته اند و نیازمند شکل گیری عزم ملی و اهتمام قوای سه گانه می باشند. لذا با توجه به اهمیتی که سیاستهای کلی اصل (44) قانون اساسی به توسعه بخش غیردولتی (خصوصی و تعاونی) داده، پیشنهاداتی به شرح زیر ارائه می شود:

- اقدامات لازم به منظور فراهم سازی بستر مناسب برای توانمندسازی بخش خصوصی بر اساس قانون اجرای اصل «44» و سایر قوانین و مقررات مربوطه صورت پذیرد و جهت تقویت حضور بخش خصوصی در واگذاری ها؛ اصلاح قوانین و مقررات، استفاده از ظرفیتهای بلا استفاده در قانون، اصلاح نحوه اعمال حاکمیت دولت در شرکتهای مشمول واگذاری موضوع ماده (18) قانون اجرای سیاست های کلی اصل (44) قانون اساسی و اولویت واگذاری شرکتهای دانش بنیان، شرکتهای خدماتی و شرکتهای کوچک، به مدیران و کارکنان متخصص آن شرکتهای ضروری به نظر می رسد.

- بررسی و تصمیم‌گیری در خصوص بهبود فضای کسب و کار مناسب در کشور برای واگذاری‌ها با عنایت به اینکه، این امر وظیفه یک دستگاه و یا نهاد خاص نمی‌باشد، همت و تلاشی همه جانبه را هم در مقام سیاستگذاری توسط سیاستگذاران و هم در مقام اجرا توسط دستگاههای اجرایی می‌طلبد.
- ضروری است به مقوله اصلاح ساختار شرکتها و آماده‌سازی آنها قبل از واگذاری توجه بیشتری گردد. این امر مستلزم تخصیص مناسب منابع برای اصلاح ساختار و همچنین کاهش تعداد شرکتهای قابل واگذاری در هر سال است. لذا در این خصوص می‌بایست دوره زمانی پایان واگذاری‌ها به منظور فراهم آمدن فرصتی برای اصلاح روش‌ها و انجام برنامه اصلاح ساختار شرکت‌ها در دستور کار قرار گیرد.
- اتخاذ تدابیر لازم و دارای ضمانت اجرایی به منظور هماهنگی و همراهی دستگاهها و شرکت‌های مادر تخصصی ذی‌ربط توسط سیاستگذاران و دست‌اندرکاران اجرای قانون اصل (44) قانون اساسی ضروری است. همچنین مقتضی است هماهنگی لازم بین تصمیمات اتخاذ شده در ارتباط با واگذاری‌ها توسط سیاستگذاران، نهادها و مراکز تصمیم‌گیری، صورت پذیرد.
- برنامه ریزی مناسب، در خصوص حضور و مشارکت سرمایه‌گذار خارجی ضروری است. در این راستا بازاریابی شرکت‌های در حال واگذاری و معرفی بازارها و نهادهای مالی ایران می‌تواند در جذب سرمایه‌گذاران خارجی مؤثر باشد.
- مقتضی است از تمرکز صرف بر مقوله درآمدزایی برنامه خصوصی‌سازی در قوانین بودجه سنواتی اجتناب و بر اهداف اصلی مترتب بر برنامه مذکور تمرکز صورت پذیرد.
- قیمت‌گذاری سهام و دارائی‌های مشمول واگذاری، به نحوی که حافظ منافع فروشنده و خریدار بصورت توأمان باشد، بسیار با اهمیت است.
- انجام بررسی‌های علمی و همه‌جانبه پیرامون طرح توزیع سهام عدالت به منظور جلوگیری از انحراف از اهداف مترتب بر آن بسیار ضروری به نظر می‌رسد.
- اجرایی شدن دستورالعمل «آماده‌سازی و ورود شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی سهام عدالت به بازار سرمایه و معاملاتی شدن سهام آنها» نیاز به فراهم نمودن تمهیدات و زیرساخت‌های لازم در این خصوص دارد که علاوه بر استفاده از مکانیزم‌های جاری، استفاده از ظرفیت‌های دفاتر

پیشخوان و حتی شعب بانک‌ها در آینده را می‌طلبند؛ لذا مقتضی است در این خصوص نیز تدابیر لازم اندیشیده شود. همچنین باید به این نکته نیز توجه داشت که فرایند ثبت، جابجایی و تسویه دارایی‌های افراد مذکور به بازار سرمایه کار بسیار پیچیده‌ای است.

لازم به ذکر است با توجه به وظایف عدیده از جمله آماده سازی و واگذاری شرکت‌های دولتی مشمول واگذاری (اقدامات قبل از واگذاری، حین واگذاری و بعد از واگذاری)، اجرای طرح توزیع سهام عدالت، ردیون دولت، واگذاری سهام به جای برخی بدهیهای دولت به بازنشستگان، کارکنان و ... که همگی در چارچوب وظایف سازمان خصوصی سازی تعریف شده اند؛ جایگاه فعلی سازمان خصوصی سازی و ساختار تشکیلاتی آن متناسب با مسئولیت ها و شرح وظایف مربوطه نمی باشد. لازم است به منظور اجرای بهینه وظایف محول شده به این سازمان، جایگاه کنونی سازمان مورد بازنگری قرار گرفته و تشکیلات سازمانی سازمان خصوصی سازی نیز باتوجه به مسئولیتها و وظایف آن و با عنایت به جایگاه سازمانی نهاد های متولی خصوصی سازی در سایر کشورها، به صورت متناسب گسترش یابد.

ضمناً با توجه به آماده‌سازی‌های انجام یافته در سال 1391 و پتانسیل بالای عرضه سهام شرکت ها در سال 1392؛ و با عنایت به روند رو به رشد بازار بورس اوراق بهادار پیش بینی می گردد در سال آتی روند خصوصی سازی کاملاً منطبق با اهداف مترتب بر آن پیش رود و از مهمترین برنامه‌ها و اقدامات پیش روی سازمان خصوصی سازی در سال 1392 می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

1- واگذاری کلیه شرکتهای گروه (1) باقیمانده از سال قبل و شرکتهای گروه (2) در چارچوب

قانون بودجه سال 1392

2- در اولویت قراردادادن واگذاری طرحهای نیمه تمام و معادن

3- پیگیری جهت دریافت اقساط معوق ناشی از واگذاریها بابت طرح توزیع سهام عدالت و اقساط

معوق ناشی از سایر واگذاریها

4- تدوین نظام تأمین مالی، حمایت و تشویق خریداران

5- تکمیل فرآیند طرح توزیع سهام عدالت

پوستهای بخش دوم

